

Številka: 007-237/2021/108

Ljubljana, 13. 7. 2022

EVA: 2020-2130-0065

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic in ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po nujnem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
GENERALNA SEKRETARKA

Priloga:

- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic.

Sklep prejmejo:

- Državni zbor republike Slovenije,
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) obravnava **po nujnem postopku**, da se tako preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države.

Sprejem predloga zakona je potreben po nujnem postopku zato, ker se s prenosom Direktive (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva (EU) 2019/789), ter Direktive (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva (EU) 2019/790), zamuja, rok za prenos je potekel 7. 6. 2021.

Republika Slovenija je 23. 7. 2021 v predsodnem postopku prejela uradni opomin Evropske komisije zaradi nenotifikacije predpisov za prenos Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v pravni red Republike Slovenije. Republika Slovenija je Evropsko komisijo prosila za odobritev

dvomesečnega podaljšanja roka za odgovor na uradni opomin, da bi se lahko v dodatnem zaprosenem obdobju še bolj približali sprejemu vseh potrebnih ukrepov, s katerimi bodo določbe Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v celoti prenesene v pravni red Republike Slovenije. Evropska komisija je odobrila prošnjo za podaljšanje roka za odgovor na uradni opomin.

Republika Slovenija je v odgovoru na uradni opomin Evropsko komisijo obvestila o vseh ukrepih za prenos Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 ter pojasnila, da je bilo v skladu z načrtovanimi aktivnostmi Republike Slovenije na področju prava intelektualne lastnine predvideno, da bosta Direktiva (EU) 2019/789 in Direktiva (EU) 2019/790 v slovenski pravni red v celoti preneseni z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah ter Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Republika Slovenija je pojasnila, da je aktivnosti za prenos Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 začela že poleti 2019 ter je bilo prvotno načrtovano, da se spomladi 2020 opravijo vsa večja posvetovanja s strokovno in zainteresirano javnostjo, predloga zakonov pa naj bi posredovala Vladi Republike Slovenije v obravnavo jeseni 2020 s ciljem, da bi bila zakona sprejeta v Državnem zboru Republike Slovenije do konca leta 2020. Do zamika od načrtovane časovnice je prišlo zaradi:

1. odpovedi javnih posvetov s strokovno in zainteresirano javnostjo zaradi razglasitve epidemije koronavirusa COVID-19 marca 2020;
2. poglobljenih posvetovanj, ki jih je bilo treba opraviti v okviru javne razprave predlogov zakonov in so v večini potekali v pisni obliki, saj srečanja v živo v fizični obliki niso bila dovoljena;
3. podaljšanega javnega posvetovanja in medresorskega usklajevanja, do česar je prišlo zaradi večjega števila zaprosil deležnikov za podaljšanje roka za oddajo pripomb;
4. v času usklajevanja in po njem prejetega velikega števila obsežnih pripomb k predlogoma zakonov;
5. aktivnosti v zvezi s pripravo izrednih ekonomskih ukrepov za boj proti negativnim ekonomskim posledicam epidemije koronavirusa COVID-19;
6. aktivnosti v zvezi s predsedovanjem Republike Slovenije Svetu EU;
7. seznanitve s Smernicami o 17. členu Direktive (EU) 2019/790 o avtorski pravici na enotnem digitalnem trgu, objavljenimi šele 4. 6. 2021.

Oba predloga zakonov sta bila nato v medresorskem usklajevanju in javni obravnavi od 24. 5. do 28. 6. 2021. Po preučitvi predlogov in pripomb vseh deležnikov iz medresorskega usklajevanja in javne razprave sta se pripravila nova predloga zakonov, ki sta bila dana v drugo medresorsko usklajevanje in javno obravnavo od 1. do 13. 2. 2022 z namenom, da se oba predloga zakonov predložita v obravnavo na Vlado Republike Slovenije 18. 2. 2022. Zaradi več nasprotujočih si pripomb in predlogov različnih deležnikov iz javne obravnave kot tudi medresorskega usklajevanja, predloga zakonov nista bila predložena v obravnavo na Vlado Republike Slovenije do 18. 2. 2022, kot je to bilo načrtovano.

Zaradi zelo nasprotujočih si interesov različnih deležnikov ter s tem težav pri prenosu določb Direktive (EU) 2019/790 se je na pobudo Republike Slovenije sklical tudi sestanek z Evropsko komisijo. Ta je potekal 2. 3. 2022, kjer so se preko video konference sestali generalna direktorica Direktorata za notranji trg Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, direktorica Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino in generalni direktor DG Communications, Networks, Content and Technology Evropske komisije. Predstavnici Republike Slovenije sta pojasnili razloge za zamudo pri sprejemanju predlogov zakonov.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino sta dne 5. 1. 2022 organizirala tudi javni posvet z zainteresirano strokovno javnostjo z namenom, da deležniki izrazijo in izmenjajo mnenja glede predlogov in pripomb, ki so jih podali v času javne obravnave predlogov zakonov.

Ker ukrepi za prenos obeh navedenih direktiv do dne 19. 5. 2022 niso bili sprejeti, je Republika Slovenija v predsodnem postopku prejela obrazloženo mnenje Evropske komisije zaradi nenotifikacije predpisov za prenos Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v pravni red

Republike Slovenije. Do 19. 7. 2022 mora zato Republika Slovenija sprejeti ukrepe za uskladitev z obrazloženim mnenjem ali pa v istem roku Evropsko komisijo zaprositi za podaljšanje roka za uskladitev z obrazloženim mnenjem. Prošnja za podaljšanje roka mora vsebovati realno in natančno časovnico sprejema teh ukrepov, osnutke ukrepov in zahtevke za uvrstitev teh ukrepov na dnevni red zakonodajne skupščine (t.j. na vladi sprejeto besedilo predloga zakona, poslano v obravnavo v državni zbor). V primeru odobritve navedene prošnje bi bil skrajni rok za sprejem vseh ukrepov za uskladitev z obrazloženim mnenjem 19. 10. 2022, kar pomeni, da bi do tega datuma morali stopiti v veljavo vsi zakonodajni akti, s katerimi se navedeni direktivi v celoti prenašata v slovenski pravni red, hkrati bi moral biti opravljen postopek notifikacije, ki se lahko izvede šele po objavi zakonskih aktov v Uradnem listu RS. Če Evropska komisija Republiki Sloveniji prošnje za podaljšanje roka za uskladitev z obrazloženim mnenjem ne odobri, rok za sprejem vseh ukrepov za uskladitev z obrazloženim mnenjem izteče že 19. 7. 2022. V primeru, da Republika Slovenija do tega datuma ne bo izvedla postopka notifikacije obeh navedenih direktiv, lahko Evropska komisija na Sodišču EU zoper Republiko Slovenijo vloži tožbo.

V skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU pa lahko Evropska komisija, če pred Sodiščem EU vloži tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti države članice glede obveščanja o ukrepih za prenos direktive, določi višino denarne kazni, ki naj jo država članica plača. Evropska komisija denarne kazni predlaga v skladu s sporočilom z dne 11. 11. 2010 o izvajanju tretjega odstavka 260. člena PDEU in s sporočilom Evropske komisije Pravo EU: z boljšo uporabo do boljših rezultatov (UL C št. 18, 19. 1. 2017, str. 10–20), s katerim je Evropska komisija uvedla nov pristop glede denarnih kazni v zadevah, ki jih Sodišču EU predloži na podlagi tretjega odstavka 260. člena PDEU. Če Evropska komisija zaradi nepravočasnega prenosa direktiv, sprejetih v skladu z zakonodajnim postopkom, zadevo predloži Sodišču EU, od Sodišča EU sistematično zahteva, naj poleg dnevne denarne kazni državi članici naloži še plačilo pavšalnega zneska. Čeprav torej država članica izpolni obveznosti v teku sodnega postopka, Evropska komisija ne umika več zadeve pred Sodiščem EU, kar pomeni, da Sodišče EU kljub izpolnitvi obveznosti države članice v sodbi državi članici naloži plačilo pavšalnega zneska, ki kaznuje državo članico za čas trajanja kršitve do njene odprave. Navedeno prakso Evropske komisije je Sodišče EU potrdilo že v več svojih sodbah, poleg sodbe v zadevi C-534/17, EK proti Belgiji iz julija 2019, je Sodišče EU julija 2020 izdalo še dve sodbi (v zadevi C-549/18, EK proti Romuniji, in v zadevi C-550/18, EK proti Irski), v katerih je prvič v skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU naložilo plačilo pavšalnega zneska zaradi nesprejema ukrepov in neobveščanja o ukrepih za prenos direktiv, sprejetih v skladu z zakonodajnim postopkom, v nacionalni pravni red, navedeno sodno prakso pa je potrdilo še v nekaj nadaljnjih sodbah. To v praksi pomeni, da bo, če bo do vložitve tožb prišlo, Sodišče EU za vsako od navedenih direktiv zagotovo naložilo plačilo pavšalnega zneska kazni. Ob letu dni zamude pri prenosu direktive bi ob srednjem koeficientu resnosti kršitve 10 (na lestvici od 1 do 20) pavšalni znesek kazni za vsako od direktiv znašal okrog 564.000 EUR (dnevni znesek 1.545 EUR x 365 dni zamude).

Zaradi vsega navedenega je nujno, da se skrajšajo roki rednega zakonodajnega postopka, saj bo sicer izgubljena priložnost za čim hitrejši prenos Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790, Republiki Sloveniji pa grozi denarna kazen, ki bo vplivala na proračun Republike Slovenije.

Zaradi nastale opisane zamude pri prenosu Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 in opisanih postopkov pred Sodiščem EU, ki jih Evropska komisija lahko sproži, **predlagamo, da se predlog zakona sprejme po nujnem postopku, da se tako preprečijo težko popravljive posledice za Republiko Slovenijo** zaradi nepravočasnega prenosa Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 ter se Evropsko komisijo odvrne od tega, da bi zadevo predložila Sodišču EU, od Sodišča EU pa sistematično zahtevala, naj poleg dnevne denarne kazni državi članici naloži še plačilo pavšalnega zneska, ki kaznuje državo članico za čas trajanja kršitve do njene odprave, ter da bi se Republiki Sloveniji naložilo tudi stroške postopka pred Sodiščem EU in stroške Evropske komisije, kar bo vplivalo na proračun Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, naj predlog zakona obravnava na julijski seji, ki se bo začela konec julija 2022.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
– Mag. Karla Pinter, generalna direktorica Direktorata za notranji trg; – Tanja Bakan Rožič, sekretarka, vodja Sektorja za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg; – mag. Alenka Vidmar, sekretarka, Sektor za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg; – mag. Aleš Gorišek, sekretar, Sektor za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg; – Katja Gregorčič Belšak, podsekretarka, Sektor za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg.		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
/		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
– Matjaž Han, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo; – mag. Dejan Židan, državni sekretar; – Matevž Frangež, državni sekretar; – mag. Karla Pinter, generalna direktorica Direktorata za notranji trg; – Tanja Bakan Rožič, vodja Sektorja za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg; – mag. Alenka Vidmar, sekretarka, Sektor za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg; – mag. Aleš Gorišek, sekretar, Sektor za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg; – Katja Gregorčič Belšak, podsekretarka, Sektor za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg.		
5. Kratek povzetek gradiva:		
S predlogom zakona se v slovenski pravni red prenašata Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82) in Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92). S predlogom zakona se skladno z Direktivo (EU) 2019/789 določa obvezno kolektivno upravljanje v primeru druge retransmisije (poleg kableske retransmisije). Skladno z Direktivo (EU) 2019/790 se določa kolektivno upravljanje avtorskih pravic na delih izven pravnega prometa kot kolektivno upravljanje pravic z razširjenim učinkom. S predlogom zakona se določita tudi dva nova prekrška, vezana na določbe predloga zakona, s katerimi se v pravni red Republike Slovenije prenašajo določbe Direktive (EU) 2019/790. S predlogom zakona pa se na novo določi tudi obvezno kolektivno upravljanje za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in za pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Določi se tudi delilno razmerje na nadomestilu, zbranim na podlagi sedmega odstavka novega 139.a člena, ki se predlaga s predlogom ZASP-I (avtorju v obsegu 50 % in založniku medijske publikacije v obsegu 50 %).		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA/NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA/NE
c)	administrativne posledice	DA/NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA/NE

d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/ <u>NE</u>
e)	socialno področje	<u>DA</u> /NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	DA/ <u>NE</u>
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: Gradivo nima finančnih posledic.		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	

SKUPAJ		
OBRAZLOŽITEV: I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje): – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov; – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov; – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov. II. Finančne posledice za državni proračun Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov: II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene: Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo: – proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep, – projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in – proračunske postavke. Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi. II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo: Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a. II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna: Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.		
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: / Kratka obrazložitev: Gradivo nima finančnih posledic.		
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:		
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: – pristojnosti občin, – delovanje občin, – financiranje občin.	DA/<u>NE</u>	
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/<u>NE</u>		

- Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani: /.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	<u>DA/NE</u>
---	--------------

Predlagatelj je zainteresirano in strokovno javnost pozval k sodelovanju pri prenosu Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v nacionalno pravo Republike Slovenije že pred oblikovanjem gradiva, in sicer z obvestilom na svoji spletni strani z dne 11. 3. 2020, v katerem je zaradi okoliščin, povezanih s širjenjem novega koronavirusa, odpovedal napovedane javne posvete za prenos obeh omenjenih direktiv ter povabil vso zainteresirano in strokovno javnost, da do 31. 3. 2020 poda svoja pisna stališča, ki bodo pripravljavcu služila kot izhodišče za pripravo predloga zakona. Po podaljšanju roka za oddajo pisnih stališč do 30. 4. 2020 (obvestilo predlagatelja je bilo objavljeno na njegovih spletnih straneh dne 27. 3. 2020) je predlagatelj prejel nekaj več kot 50 pisnih stališč zainteresirane in strokovne javnosti (kolektivnih organizacij, osnovnih šol, muzejev, knjižnic, igralcev itd.), ki jih je 5. 6. 2020 objavil na svoji spletni strani ter hkrati objavil poziv k posredovanju komentarjev na objavljena pisna stališča z rokom do 30. 6. 2020. Predlagatelj je na prejeta in objavljena pisna stališča prejel odzive desetih predstavnikov zainteresirane in strokovne javnosti.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Inštitut za avtorsko pravo (IAP) meni, da bi bilo treba določbe Direktive (EU) 2019/789 – 4. člen (drugi in tretji odstavek), 5. člen in 8. člen (drugi odstavek) prenesti na način, da se v 9. členu ZKUASP, ki ureja obvezno kolektivno upravljanje, v 4. točki črta beseda »kabelsko«, s čimer bi se obvezno kolektivno upravljanje razširilo na vse oblike (stare in nove) retransmisije, z že do zdaj določeno izjemo (v omenjeni 4. točki 9. člena ZKUASP) za lastna oddajanja RTV organizacij, ki jo določa tudi 5. člen Direktive (EU) 2019/789. Enako je stališče **Društva FPS – Filmski producenti Slovenije**, ki meni, da bodo brez navedenega popravka v ZKUASP nove pravice v ZASP ostale brez vrednosti in v praksi ne bodo realizirane. K temu **Društvo slovenskih režiserjev**, **Društvo slovenskega animiranega filma** in **Združenje filmskih snemalcev Slovenije** ter **Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev (DSI)** dodajajo predlog, da se med pravice, ki se obvezno kolektivno upravljajo, doda tudi »pravica do primerne in sorazmerne nadomestila iz 121.a člena ZASP«, s čimer se zagotovi kolektivno upravljanje vseh oblik retransmisije ter hkrati nove pravice do pravičnega in sorazmernega nadomestila, ki ga avtorjem in izvajalcem priznava Direktiva (EU) 2019/790. Primerno in sorazmerno nadomestilo se mora upravljati kolektivno, saj posamezniki (igralci) nimajo sredstev za sodno pregonjanje neplačnikov. Ker kolektivne organizacije obstajajo prav zaradi navedenega, je edino logično, da upravljajo to pravico. S tem bo zagotovljena visoka raven pravne varnosti ne le ustvarjalcem, temveč tudi uporabnikom varovanih avtorskih del. **DSI** meni, da je kolektivno upravljanje pravic učinkovitejše in ustrežnejše za obe strani, tudi za uporabnike, ter zagovarja kolektivno upravljanje z razširjenim učinkom, prav tako pa tudi monopolni položaj kolektivnih organizacij, saj praksa in študije kažejo, da konkurenca zlasti imetnikom pravic prinaša več škode kot koristi.

Društvo novinarjev Slovenije (DNS) meni, da so za novinarje ključna določila Direktive (EU) 2019/790, s katerimi se prek nove sorodne pravice izdajateljem medijev in avtorjem omogoča dostop do dela prihodkov, ki jih njihova avtorska dela generirajo na spletu, ter določila za zaščito avtorsko zaščitene del pred prosto uporabo na spletnih platformah. Avtorjem ponuja podlago, da bodo prejeli primerno in sorazmerno nadomestilo, nujno za ohranitev profesionalnega novinarstva, to pa je ključno za demokracijo. Med ključnimi zahtevami novinarskih organizacij, ki jih direktiva rešuje, sta tudi alternativni mehanizem za reševanje sporov in možnost, da avtorje zastopajo njihovi sindikati. DNS se zavzema tudi za kolektivno upravljanje nove sorodne pravice za izdajatelje medijev, da od spletnih platform in generatorjev novic zahtevajo nadomestilo za uporabo kratkih povzetkov novinarskih prispevkov (snippets). Glede kolektivnega upravljanja avtorskih pravic na razprodanih delih je po mnenju DNS ključno, da se avtorjem oziroma imetnikom pravic omogoči preprost in učinkovit izstop iz sistema kolektivnega upravljanja (enako tudi **ARNES**, **Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani (CTK)** in **Univerzitetna knjižnica Maribor (UKM)**): vsi imetniki pravic, katerih dela so digitalizirana in dostopna javnosti na podlagi določb 8. do 11. člena Direktive (EU) 2019/790, bi morali imeti možnost izstopiti iz sistema kolektivnega upravljanja oziroma zahtevati umik svojih del iz tega, kar je bilo dano na voljo prek licence ali izjeme). Tudi glede uporabe varovanih vsebin s strani ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu DNS meni, da bi morale biti vzpostavljeno kolektivno upravljanje te pravice, kolektivne organizacije pa bi morale razdeliti nadomestila ustvarjalcem (tudi tistim, ki niso njihovi člani). DNS meni tudi, da je treba v predlog zakona vnesti določbo, da morajo avtorji in izvajalci redno, vsaj enkrat letno, dobiti najnovejše, relevantne in celovite informacije o uporabi njihovih del, pri čemer bi bilo najbolje, da bi imeli izdajatelji pravico, da informacije pridobijo od Googla, Amazona, Facebooka in Appl, ki bi jih nato lahko posredovali avtorjem, izjemo, da administrativno breme presega ustvarjene prihodke, pa razlagati zelo restriktivno.

International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) meni, da je kolektivno upravljanje avtorskih pravic na razprodanih delih mogoče, če gre za prenos pravic na kolektivno organizacijo, ki je reprezentativna, pri čemer je treba poseben poudarek nameniti prav »reprezentativnosti« kolektivne organizacije in njenemu izračunu. Poleg tega je pomembno določiti jasne določbe o tem, kaj je razprodano delo, ter vzpostaviti jasen in enostaven test, s katerim se lahko hitro ugotovi, ali se z določenim delom več ne trguje (se šteje, da je razprodano). IFLA še meni, da so zelo pomembne določbe glede vzpostavitve dialoga med različnimi deležniki ter izkoriščanje prednosti učinkovitega portala EUIPO. Glede uporabe varovanih vsebin s strani ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu pa meni, da je najpomembnejše najti ravnotežje med nadomestilom za avtorske pravice ter spoštovanjem izjem in omejitev avtorskih pravic.

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije (ZBDS), UKM, Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK), Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Inštitut Državljan D, zavod za spodbujanje informacijske in medijske pismenosti, Ljubljana (Inštitut Državljan D) menijo, da je treba:

- (enako tudi **ARNES** in **CTK**) vzpostaviti razširjeno kolektivno upravljanje (ne pa razširiti obseg določb o obveznem kolektivnem upravljanju), ki temelji na reprezentativnosti – pri tem pa natančno opredeliti obseg licenčnega mehanizma oziroma podeljevanja dovoljenj za uporabo razprodanih del (vendar le v primerih, kjer je kolektivna organizacija dovolj reprezentativna na podlagi pooblastil imetnikov pravic za vrste del ali drugih predmetov varstva ter za pravice, ki so predmet licence; pri tem pa vzpostaviti tudi stroge kriterije za preverjanje reprezentativnosti kolektivne organizacije (tudi v času podeljevanja ustreznih dovoljenj in licenc, ne le v času podeljevanja dovoljenja za kolektivno upravljanje, ter jasno določiti, da je reprezentativna kolektivna organizacija samo tista kolektivna organizacija, ki v skladu z veljavnim dovoljenjem za upravljanje pravic »pokriva« večje število imetnikov pravic za ustrezno vrsto del ali drugih predmetov varstva, ter tudi »pokriva« večje število imetnikov pravic za eno ali več pravic, kot so reproduciranje, distribuiranje, priobčitev javnosti ali dajanje razprodanih del ali drugih predmetov varstva), sicer bo veljala možnost uporabe del na podlagi izjeme;
- določiti uporabno in splošno definicijo razprodanih del (da med razprodana dela spadajo vsa nekomercialna dela (vključno z neobjavljenimi) deli; da je dostopnost dela kot celote, in ne njegovih posameznih delov, kriterij za določanje statusa za to kategorijo; da dela, izposojena na dolgi rok, spadajo v to kategorijo; in tudi da, če so dela dostopna v prevedeni obliki, so njene ostale verzije še

vedno lahko razprodana dela; da se kriteriji za določanje statusa razprodanih del lahko razlikujejo glede na različne vrste del; da se določi, če je le mogoče, splošni kriterij, kot je presečni datum (vsa dela, ustvarjena/objavljena pred tem časom; da dela državljanov neevropskih držav kot taka niso izključena, ampak da se izključijo le zbirke del, ki so večinoma sestavljene iz del državljanov neevropskih držav);

- t. i. razumno prizadevanje za oceno, ali je delo razprodano, opredeliti tako, da ne bo preveč obremenjujoče za ustanove za varstvo kulturne dediščine;

- sprejeti široko definicijo »ustanove za varstvo kulturne dediščine« (javno dostopne knjižnice in muzeji, ne glede na vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki jih imajo v svojih stalnih zbirkah, ter arhivi, filmske ustanove ali ustanove za avdio dediščino, nacionalne knjižnice in nacionalne arhivi ter, kar zadeva njihove arhive in javno dostopne knjižnice, izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne organizacije);

- sprejeti ozko in strogo definicijo »dovolj reprezentativne organizacije za kolektivno upravljanje pravic« (organizacije za kolektivno upravljanje pravic morajo jasno določiti vrsto del, ki jih zastopajo, in ali lahko zagotavljajo potrebne pravice v roku, ki ni daljši od treh mesecev po uveljavitvi te določbe, vendar samo, če je to v skladu z njihovim dovoljenjem, drugače potrebujejo novo dovoljenje za upravljanje pravic; pri podeljevanju dovoljenja in tudi pri določanju, ali lahko na podlagi dovoljenja upravljaajo pravice v skladu s temi določbami, pa je treba upoštevati zadostno reprezentativnost, ki naj predstavlja vsaj 80 % vseh imetnikov v Republiki Sloveniji);

- jasno določiti vrste dovoljenj, ki jih podeljujejo kolektivne organizacije za upravljanje pravic, in učinek dovoljenj;

- določiti širok obseg izjeme za ustanove kulturne dediščine za uporabo razprodanih del (uporaba na podlagi izjeme (ko za določeno vrsto del oziroma drugih predmetov varstva in za določeno vrsto pravic reprezentativne kolektivne organizacije (še) ni, dajo ustanove za varstvo kulturne dediščine na voljo javnosti razprodana dela ali druge predmete varstva za nekomercialne namene pod pogojem, da navedejo ime avtorja ali katerega koli drugega določljivega imetnika pravic, razen če to ni mogoče, in da so taka dela ali drugi predmeti varstva dani na voljo na nekomercialnih spletnih straneh) ne bi smela biti predmet nadomestil);

- uzakoniti, da se določbe o razprodanih delih ne smejo onemogočati s tehnološkimi ukrepi ali izključiti s pogodbami;

- določiti, da bo delovanje kolektivnih organizacij transparentno in učinkovito (izpolnjevanje pogojev, določenih v Direktivi 2014/26/EU), morebitne spore pa reševati pred organom za reševanje sporov, ki naj preverja pogoje uporabe in tudi zadostno reprezentativnost kolektivne organizacije za določeno vrsto del in določeno vrsto pravic;

- vzpostaviti širok in vključujoč dialog z deležniki, v katerem bodo široko zastopane vse vrste ustanov za varstvo kulturne dediščine, pri čemer naj se v tem dialogu razpravlja tudi o merilih reprezentativnosti kolektivnih organizacij ter o kriterijih in postopkih za določitev statusa razprodanih del;

- vzpostaviti učinkovit in uporaben portal EUIPO, ki bo izpolnil zahteve in potrebe svojih uporabnikov ter se razvijal v tesnem sodelovanju s prihodnjimi uporabniki.

Glede reprezentativnosti **ARNES**, **CTK** in **UKM** dodatno opozarjata, da lahko kolektivna organizacija podeljuje dovoljenja samo, če je organizacija za kolektivno upravljanje pravic dovolj reprezentativna za relevantno vrsto del ali drugih predmetov varstva, kar mora biti razvidno iz dovoljenja in kar mora biti tudi dejansko izkazano v praksi, ter da je vsem imetnikom pravic zagotovljena enaka obravnava glede pogojev licence, kar pomeni, da za reprezentativnost kolektivnih organizacij ni dovolj že dovoljenje nacionalnega urada.

Inštitut Državljan D in **Danes je nov dan, Inštitut za druga vprašanja** (v okviru tega tudi **Creative Commons Slovenija**) glede uporabe varovanih vsebin s strani ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu menita, da imajo spletne platforme, ki gostijo vsebine, ki jih naložijo uporabniki, dve možnosti, in sicer, da od imetnikov avtorskih pravic pridobijo dovoljenja oziroma licence za deljenje take vsebine ali (če ni podeljeno dovoljenje oziroma licenca) sprejmejo vrsto ukrepov, da se zavarujejo pred odgovornostjo za vsebine, ki posegajo v pravice (npr. kot aktivno iskanje vsebin, ki posegajo v pravice, s filtriranjem ali drugim mehanizmom), pri čemer podpira prvo možnost (ki pa ne bo učinkovita, če države članice ne bodo vpeljale sistema, v katerem bi bile platformam na voljo

množične licence, in se bodo zato platforme lahko zanašale le na posamezne licence za uporabo vsakega posameznega avtorsko varovanega dela). Nadalje predlagata (enako tudi **Univerza na Primorskem, ARNES in Inštitut Jožef Stefan, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje**), da se izraz »ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu« definira restriktivno oziroma ozko, da gre za ponudnike, katerih glavni namen je shranjevati večjo količino avtorskih del ter njihovo organiziranje in promoviranje za namene ustvarjanja dobička. Izrecno pa bi moralo biti izpostavljeno tudi, da ta izraz ne vključuje ustanov za varstvo kulturne dediščine, raziskovalnih in izobraževalnih ustanov ter izobraževalnih in znanstvenih spletnih repozitorijev ali platform. Prav tako bi po njunem mnenju (enako tudi **Univerza na Primorskem, ARNES in Inštitut Jožef Stefan, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje**) moralo biti izrecno določeno, da kakršna koli orodja, s katerimi bodo ponudniki želeli ločiti nedovoljene vsebine na svojih strežnikih od dovoljenih (npr. avtomatični filtri), ne smejo preprečevati deljenja vsebin, ki avtorsko varovana dela uporabljajo zakonito ter v skladu z izjemami in omejitvami od avtorske in sorodnih pravic. Zagotoviti je treba tudi učinkovite in hitre mehanizme za pritožbe uporabnikov in povrnitev škode, ki je uporabnikom nastala zaradi odstranitve del oziroma onemogočanja dostopa do njih. Menita, da morajo določbe o avtomatičnih orodjih za prepoznavanje vsebin vsebovati procesne varovalke za uporabnike in dosegati določene standarde (avtomatična orodja za prepoznavanje vsebin morajo omogočati, da jih uporabniki, ki so vsebine naložili, odstranijo, če avtomatična orodja preprečujejo rabo zakonitih vsebin; v primerih, ko vsebine *prima facie* posegajo v avtorske pravice, lahko orodja vsebino avtomatično blokirajo oziroma odstranijo le, če imajo uporabniki možnost poznejše pritožbe zoper odločitve avtomatičnih orodij; pri nasprotovanju odločitvam avtomatičnih orodij mora biti uporabnikom na voljo sklicevanje na vse obstoječe izjeme in omejitve (ki jih je treba v predlogu zakona izrecno navesti: citati, kritika, ocena in uporaba za namene karikature, parodije ali pastiše)). Za doseg namena Direktive (EU) 2019/790 Inštitut Državljan D in Danes je nov dan predlagata uzakonitev sistema, v katerem bodo spletne platforme na enostaven način lahko prišle do licenc za deljenje avtorsko varovanih vsebin na spletu in v katerem platformam tovrstnih licenc ne bo treba sklepati z vsakim imetnikom pravic posebej, to pa pomeni uvedbo obveznega kolektivnega upravljanja za to novo (sui generis) pravico, ki bo nastala s prenosom določb 17. člena Direktive (EU) 2019/790. Ker lahko takemu sistemu nasprotujejo veliki imetniki pravic, bi bilo po mnenju Inštituta Državljan D in Danes je nov dan priporočljivo, da se omenjen sistem optimizira s sistemom razširjenega kolektivnega upravljanja. Predlagata tudi uvedbo sistema neodpovedljive pravice za individualne ustvarjalce – avtorje, pri čemer je nujno treba izločiti situacije, v katerih ustvarjalci upravljajo svoje pravice na podlagi prostih licenc. Vpeljati je treba sistem, ki bo v dani situaciji najbolje uresničil namene varovanja avtorjev, ki ustvarjajo avtorska dela, in ki ne bo predstavljal samo dodatnega sistema za nagrajevanje tistih, ki avtorske pravice uporabljajo kot produkcijska sredstva, prevečkrat prav na račun avtorjev.

Združenje fonografske industrije Slovenije (ZFIS) meni, da določbe Direktive (EU) 2019/790 glede uporabe varovanih vsebin s strani ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu (17. člen) pravzaprav ne spreminjajo obsega pravic in ne vzpostavljajo nobenih novih pravic. Prenos določb navedenega člena v nacionalno pravo je po njegovem mnenju potreben zato, da se zagotovi jasnost in prepreči dvom glede razlage primarne odgovornosti ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, ker zagotavljajo vsebine, ki jih nalagajo njihovi uporabniki. Svoboda imetnikov pravic pri odločanju, ali in pod kakšnimi pogoji bodo ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu dali dovoljenje za objavo njihovih del, ostaja po njegovem mnenju nespremenjena. Zato tudi ni potrebe po natančni določitvi načina pridobivanja dovoljenj, zlasti zato, ker gre za veliko število različnih sektorjev z različnimi poslovnimi modeli (predlagan zakonski model podeljevanja dovoljenj bi bilo zato treba preučiti za vsak sektor in kategorijo imetnikov pravic posebej). Imetniki pravic morajo imeti možnost, da se sami odločijo, kdaj bodo dali dovoljenje, zato pri prenosu 17. člena Direktive (EU) 2019/790 predlaga pristop po načelu pogodbene svobode. Razširjeno kolektivno upravljanje pravic na tem področju po njegovem mnenju ne more priti v poštev, ker so imetniki pravic že sami dali dovoljenje za uporabo zvočnih posnetkov in avdiovizualnih del (producenti zvočnih posnetkov in avdiovizualnih del po svetu so že pridobili dovoljenja na ogromnem številu digitalnih storitev ter posnetkov in avdiovizualnih izdelkov), hkrati za uvedbo širšega ali obveznega kolektivnega upravljanja pravic na tem področju ni pravne podlage. Posebej je po njegovem mnenju treba poudariti, da klavzula o odgovornosti

uporabnika ne velja, če uporabnik deluje na neposredni ali posredni komercialni podlagi. Glede izjem (uporabniki imajo možnost uporabe obstoječih izjem) pa meni, da je treba upoštevati, da ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu ni treba ocenjevati, ali gre za izjemo, preden je vsebina naložena, ali celo zaustaviti postopka nalaganja, temveč obveznost preverjanja nastopi šele, ko se uporabnik pritoži in zatrjuje, da delo, ki ga ponudnik blokira ali ne želi naložiti, predstavlja izjemo. To pa je po mnenju ZFIS tudi glavni namen obveznosti ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu za vzpostavitev mehanizma pritožb in povrnitev škode.

DSI glede uporabe varovanih vsebin s strani ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu (17. člen Direktive (EU) 2019/790) predlaga uvedbo domneve prenosa pravic pri t. i. odprtih spletnih platformah, na katere lahko vsebino naložijo tudi njeni uporabniki (po kateri bi se štelo, »da je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, ki omogoča priobčitev avtorskih del javnosti, s sklenitvijo pogodbe o prenosu pravic pridobil tudi pravico za dejanja priobčitve javnosti svojih uporabnikov, če ti delujejo na nekomercialni podlagi ali kadar njihova dejavnost na spletu ustvarja neznatne prihodke«), in posebne določbe: o spletnih storitvah (»da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izvaja dejanje priobčitve javnosti vključno z dajanjem na voljo javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorsko varovanih del ali drugih varovanih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, za kar mora pridobiti predhodno dovoljenje imetnikov pravic«); o nedovoljeni uporabi oziroma izjemah; o nedovoljeni uporabi novih ponudnikov (»novi ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu so tisti, katerih storitve so bile javnosti v Evropski uniji na voljo manj kot tri leta in katerih letni promet je manjši od 10 milijonov EUR«); o dovoljenih izjemah; o pravici imetnika pravic do obveščeniosti; o zahtevi imetnikov pravic (da od ponudnikov storitev deljenja vsebin zahtevajo, da ti onemogočijo dostop do specifičnih del ali drugih predmetov varstva ali da se ta specifična dela ali drugi predmeti varstva odstranijo s platforme); o pravici do pritožbe uporabnikov (ponudniku storitev deljenja vsebin), ki so na strežnik naložili odstranjena avtorska dela ali druge predmete varstva ali dostopanje do katerih je bilo na zahtevo imetnika pravic onemogočeno; o alternativnem reševanju sporov; o ustanovitvi neodvisnega organa za pomoč strankam pri sklepanju sporazumov za prenos pravic za namen dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del in videogramov pri ponudnikih storitev deljenja vsebin na spletu na spletnih platformah, ter posebne prehodne določbe za uveljavitev določb zakona o primernih nadomestilih soavtorjev, avtorjev prispevkov, izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in filmskih producentov za retransmisijo njihovih avdiovizualnih del oz. videogramov. Določen čas je potreben tudi za to, da se lahko imetniki pravic in tudi zavezanci za plačilo (operaterji retransmisije) pripravijo na novo ureditev.

Združenje SAZAS k.o. (SAZAS) meni, da bi moral predlagatelj posebno pozornost nameniti uzakonjenju načela primerne in sorazmerne plačila (18. člen Direktive (EU) 2019/790), saj mora obstajati možnost določanja in doseganja dejanskega plačevanja primernih nadomestil, da bi varstvo avtorske pravice lahko šteli za učinkovito, kar se v primerih kolektivnih organizacij lahko doseže le z realno možnostjo določanja tarife za javno priobčitev avtorskih del. Tega pa veljavni ZKUASP ne omogoča. SAZAS meni, da nejasna zakonodaja in nedelovanje pristojnih institucij (kot je Svet za avtorsko pravo) ustvarjata zmedo, v kateri lahko uporabniki prosto uporabljajo avtorska dela in ne plačujejo primernih nadomestil. Tudi pri prenosu določbe 19. člena Direktive (EU) 2019/790, ki določa obveznost glede preglednosti, so po mnenju SAZAS potrebne korenite spremembe, saj ZKUASP in ZASP na strani uporabnikov ne določata nikakršnih konkretnih pogojev vodenja ustreznih evidenc, načina poročanja ali obveznosti, ki bi uporabnike zavezovale k poštenemu poročanju glede uporabe in doseženih prihodkov. V zvezi z določbo 12. člena Direktive (EU) 2019/790 o kolektivnem licenciranju z razširjenim učinkom SAZAS meni, da je v nacionalno pravo treba vnesti določbo, ki bo omogočala kontinuiteto varstva avtorske pravice kolektivnim organizacijam, ki že izvajajo kolektivno zaščito na področju javne priobčitve avtorskih del določene vrste. Glede prenosa določb Direktive (EU) 2019/789 pa opozarja zlasti, da kolektivne organizacije že razpolagajo z dovoljenjem za kolektivno zaščito avtorske pravice v primeru javne priobčitve, tudi kabelske retransmisije, zato je treba upoštevati, da se tovrstno varstvo izvaja le prek kolektivne organizacije, ki že razpolaga z ustreznim dovoljenjem. SAZAS opozarja še na potrebo po spremembi ZKUASP v duhu direktiv (Direktive (EU) 2019/790, Direktive (EU) 2019/789 in Direktive 2014/26/EU) ter PDEU v zvezi s spodbujanjem kulturne raznolikosti. Prav tako je treba razmisliti o smotrnosti omejitev v ZKUASP glede ustanavljanja namenskih skladov, ki jih direktive ne poznajo, glede višine (po ZKUASP največ

10 % zbranih avtorskih honorarjev) in tudi namena (le za neuveljavljene avtorje s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, pri čemer ZKUASP pojma neuveljavljeni avtor ne pozna, očitno pa je, da z vidika skupnega trga EU slovenski avtorji niso uveljavljeni avtorji).

V **Društvu slovenskih režiserjev (DSR)** menijo, da mora pripravljavca pri implementaciji Direktive (EU) 2019/790 nujno voditi načelo, da morajo biti ustvarjalci pošteno (po)plačani za svoje delo, saj je to osnova za nadaljnje ustvarjanje. Slovenski avdiovizualni avtorji so (še vedno) v zelo slabem in podrejenem položaju, saj so po zakonu edina skupina avtorjev, za katere se pavšalno predvideva, da so svoje pravice prenesli na filmskega producenta, dokazovanje imetništva pravic pa je njihova naloga. Ustrezno implementirana Direktiva (EU) 2019/790 bo brez dvoma pomenila konec bogatenja spletnih platform (kot je npr. YouTube) na račun ustvarjalcev.

Združenje ZAMP k.o. (ZAMP) meni, da bi bilo treba pravico do retransmisije in pravico do prenosa programov z neposrednim oddajanjem (iz Direktive (EU) 2019/789) opredeliti s preprosto spremembo določb o obveznem kolektivnem upravljanju kolektivne organizacije z veljavnim dovoljenjem za upravljanje pravic kableske retransmisije. Glede razprodanih del prav tako meni, da lahko s preprosto spremembo določb o obveznem kolektivnem upravljanju kolektivne organizacije z veljavnim dovoljenjem za upravljanje pravic javne priobčitve nemudoma pristopijo k sklepanju skupnih dogovorov o zagotavljanju ustreznih licenc z ustanovami za varstvo kulturne dediščine oziroma njihovimi reprezentativnimi združenji, saj se istočasno izpolni tudi pogoj njihove zadostne reprezentativnosti v skladu s točko (a) člena 8(1) Direktive (EU) 2019/790. Glede ukrepov za spodbujanje kolektivnega licenciranja oziroma kolektivnega licenciranja z razširjenim učinkom, ki ga Direktiva (EU) 2019/790 v 12. členu državam članicam ponuja kot opcijo, ZAMP meni, da je v vseh primerih, za katere se ugotovi izpolnjevanje pogojev iz člena 12(2), v interesu avtorjev in celotne države, da se kolektivno upravljanje dejansko predpiše, in sicer z uporabo možnosti iz drugega pododstavka člena 12(4) v obliki obveznega kolektivnega upravljanja. Obvezno kolektivno upravljanje namreč omogoča kolektivnim organizacijam najučinkovitejši način izvajanja dejavnosti in s tem ščitenja pravic, avtorjem in uporabnikom pa zagotavlja najenostavnejši in najpreglednejši način uveljavljanja pravic. Hkrati je treba po mnenju ZAMP za učinkovito izpolnitev zahtev Direktive (EU) 2019/790 možnost, da se kolektivno upravljanje pravic nanaša tudi na pravice iz neobjavljenih del in učinek obsega prenosa neizključnih licenc iz posameznih kolektivno uveljavljanj pravic, razširiti na vse države članice EU (in EGP) oziroma določiti primerno pravno fikcijo lokacije uporabe. V zvezi z mehanizmom pogajanja iz 13. člena Direktive (EU) 2019/790 ZAMP meni, da se je treba pri njegovem oblikovanju treba izogniti prohibitivno visokim stroškom uporabe takega mehanizma, saj lahko visoki stroški pripeljejo tudi do situacije, ko si avtor stroška za zasledovanje svojih pravic sploh ne more privoščiti, čeprav morda upravičeno upa, da bo rezultat pozitiven. Pravico avtorjev del, vključenih v medijske publikacije, do ustreznega deleža prihodkov založnika v skladu s 15. členom Direktive (EU) 2019/790 pa je treba po mnenju ZAMP opredeliti kot obvezno kolektivno uveljavljano pravico, ki ne more biti predmet odpovedi, razpolaganja med živimi in izvršbe ter se uveljavlja v okviru pravice javne priobčitve.

Slovenska avtorska in založniška organizacija za pravice reproduciranja, SAZOR GIZ, k.o. (SAZOR GIZ) v zvezi s trenutno individualnim upravljanjem avtorsko varovanih digitalnih gradiv meni, da je nepraktično in neekonomično za imetnika in za uporabnika, hkrati pa onemogoča sistemsko zbiranje in delitev nadomestil imetnikom. SAZOR GIZ zato predlaga, da se hkrati z nadomestilom za digitalno rabo v okviru izobraževalne izjeme v slovenski pravni red (po analogiji z reprografijo) uvede tudi obvezno kolektivno upravljanje za tako rabo. Tako bo šolskemu sistemu omogočen enovit pregled nad imetniki, ki jim pripada nadomestilo, imetnikom pa zagotovljeno nadomestilo za uporabo njihovih del v okviru izobraževalne izjeme. Nasprotno nekateri, predvsem manjši imetniki, ne bodo prišli do svojega nadomestila, saj ne bodo imeli možnosti za dogovarjanje in usklajevanje z uporabniki, kot jih omogoča kolektivno upravljanje. Po analogiji 31. člena ZKUASP (posebni primer delitve), ki določa, da se nadomestilo, zbrano na podlagi drugega odstavka 37. člena ZASP, deli avtorjem v obsegu 40 %, izvajalcem v obsegu 30 % in proizvajalcem fonogramov oziroma filmskim producentom v obsegu 30 %, bi bilo treba nadomestilo po mnenju SAZOR GIZ tudi v okviru izobraževalne izjeme za digitalno rabo deliti v sorazmernem deležu avtorjem in založnikom.

Zavod za uveljavljanje pravic avtorjev, izvajalcev in producentov avdiovizualnih del Slovenije, k.o. (AIPA) poleg pomembnosti prenosa 18. člena Direktive (EU) 2019/790, ki predvideva neopovedljivo pravico do nadomestila za uporabo del na zahtevo (tega naj plačajo ponudniki vsebin, zbirajo pa naj ga kolektivne organizacije), in drugih določb omenjene direktive opozarja tudi na potrebne spremembe oziroma izboljšave veljavnega ZKUASP. Tako je po mnenju AIPA treba jasneje opredeliti določene pojme (npr. avtorski honorar – je prihodek imetnika pravic iz naslova uporabe avtorskega dela ali predmeta sorodnih pravic; repertoar; seznam članov ali seznam imetnikov pravic) ter določiti smiselno uporabo določb ZKUASP, ki se nanašajo na avtorja, avtorsko pravico ali avtorski honorar tudi za sorodne pravice in imetnike sorodnih pravic, tako za pravne kot tudi za fizične osebe. V 4. členu je treba pri opredelitvi kolektivne organizacije besedilo »je to njena edina in glavna dejavnost« skladno z Direktivo 2014/26/EU spremeniti v »je to njena edina ali glavna dejavnost« ter dodatno določiti, da je kolektivna organizacija pravna oseba zasebnega prava *sui generis*. Temu členu bi moral slediti poseben člen o kolektivni organizaciji v nastajanju, saj so se v praksi pokazale mnoge nejasnosti v postopku izdaje dovoljenja. Zaradi postopkov podeljevanja novih dovoljenj, ki so daljši kot v drugih državah, in posledično zaradi stroškov, povezanih z »vzdrževanjem« statusa kolektivne organizacije v nastajanju, bi bilo nujno, da se rok za podelitev dovoljenja omeji na največ dve leti. AIPA tudi predlaga, da se iz obveznega kolektivnega upravljanja izključijo vse pravice, za katere ta sistem ni določen z mednarodnimi akti ali sporazumi (predlaga črtanje 1., 2. in 5. točke 9. člena ZKUASP), za tiste imetnike pravic, ki menijo, da bi določene pravice lahko uveljavljali sami, pa v nadaljevanju po vzoru skandinavskih držav predlaga sistem kolektivnega upravljanja z razširjenim učinkom. Tak sistem bi omogočil hitrejšo in enostavnejšo pridobivanje novih dovoljenj za kolektivno upravljanje oziroma razširitev obstoječih dovoljenj ter učinkovitejšo in bolj transparentno upravljanje pravic za imetnike in uporabnike. Pri ugotavljanju reprezentativnosti kolektivne organizacije AIPA predlaga, da predlog zakona določi, da se pri ugotavljanju reprezentativnosti upoštevajo zlasti naslednja merila: a) število domačih in tujih imetnikov pravic, za katere izvaja kolektivno upravljanje; b) število pooblastil imetnikov pravic ali pisem o nameri s tujimi kolektivnimi organizacijami ter obseg repertoarja v teh pogodbah in pismih o nameri; c) dejanska uporaba avtorskih del, za katere kolektivna organizacija izvaja kolektivno upravljanje, ter d) v primeru že obstoječe kolektivne organizacije tudi višina zbranih nadomestil, ki jih pridobi iz kolektivnega upravljanja avtorskih pravic na istovrstnih avtorskih delih. V drugem odstavku 13. člena predlaga spremembo 3. točke, saj Direktiva 2014/26/EU ne govori o »pravilih o nerazdeljenih avtorskih honorarjih«, temveč o »pravilih o nerazdeljivih avtorskih honorarjih« (enako tudi v prvem odstavku 25. člena, šestem odstavku 35. člena, 10. točki 39. člena, 13. točki drugega odstavka 41., ter v 3. točki drugega odstavka 81. člena ZKUASP), spremembo 11. točke v »dokazila o sredstvih, s katerimi bo pravna oseba kolektivno upravljala avtorske pravice, razen če gre že za obstoječo kolektivno organizacijo, ki že ima dovoljenje za kolektivno upravljanje«, ker kolektivne organizacije, ki imajo dovoljenje za kolektivno upravljanje, že razpolagajo z zadostnimi sredstvi za kolektivno upravljanje pravic, ter črtanje 12. točke. Nadalje AIPA predlaga spremembo 14. člena ZKUASP, ki določa pogoje za izdajo dovoljenja, in sicer da se člen o pogojih za izdajo dovoljenja preoblikuje v dikcijo pozitivne oblike, pristojni organ pa naj presoja predvsem procesne predpostavke za izdajo dovoljenja, medtem ko naj bodo vsebinske, skladno s postulati Direktive 2014/26/EU, predvsem v pristojnosti članov kolektivne organizacije – kar je tudi smisel in namen. Hkrati predlaga, da se v postopku izdaje dovoljenja določi pritožba na pristojno ministrstvo, kar odpravlja anomalijo, znotraj katere je pristojni organ, ki odloča o dovoljenju, edini organ v sestavi ministrstva v Sloveniji, zoper odločbe katerega ni mogoča pritožba na drugostopenjski organ, temveč je mogoča zgolj tožba v upravnem sporu. Postopki so zaradi tega po navadi zgolj in samo procesno presojeni, presoja pravilnosti uporabe materialnega prava in pravnega sklepanja v odločbah pristojnega organa pa je odsotna. Glede prenosa izvajanja administrativno-tehničnih nalog v zvezi s kolektivnim upravljanjem pravic na zunanjega izvajalca AIPA predlaga razmislek v smeri omejitve prenosa le na drugo kolektivno organizacijo, ne pa tudi na gospodarsko družbo. S tem bi omogočili krepitev sistema kolektivnega upravljanja, saj bi se znanje in izkušnje namesto v zasebnih podjetjih, na katere člani nimajo vpliva, zbirale v kolektivnih organizacijah, ki poslujejo pod nadzorom članov. AIPA opozarja, da je potrebna tudi sprememba 21. člena ZKUASP, saj se je zahteva o sestavi statuta v obliki notarskega zapisa v praksi izkazala za neizvedljivo. V 22. člen bi bilo po mnenju AIPA treba nujno vnesti določbo, da so člani tisti, ki upravljajo kolektivno organizacijo, kolektivna organizacija pa ima lahko tudi druga telesa, ki organom upravljanja pomagajo pri njihovem delu (posvetovalna ali druga

telesa, ki jih potrebuje za svoje delovanje). Glede določb o skupščini AIPA predlaga uvedbo predčasnega glasovanja na skupščini, kar bi omogočilo učinkovito izvedbo skupščine kolektivne organizacije tudi v primerih, ko bi bila izvedba skupščine v fizični obliki zaradi višje sile ali drugih ukrepov otežena. AIPA nadalje predlaga precejšnje spremembe v zvezi z določbo ZKUASP o namenskih skladih, saj je trenutno izvajanje prvega odstavka 33. člena ZKUASP v praksi nemogoče in po nepotrebnem omejuje vplačila v sklade v primerjavi s prakso tujih kolektivnih organizacij, kar slovenske člane kolektivnih organizacij v primerjavi s tujimi postavlja v slabši položaj. Zlasti sta pomembni sprememba drugega odstavka 33. člena (po kateri se v sklade poleg nerazdeljivih avtorskih honorarjev lahko vplačujejo prihodki iz naložb, sredstva na podlagi sklepa skupščine, ki ne smejo presegati več kot 10 % vseh zbranih avtorskih honorarjev v poslovnem letu, razen nadomestil, zbranih za privatno in drugo lastno reproduciranje, največ 50 % od nadomestil zbranih za privatno in drugo lastno reproduciranje, donacije in volila, ter sredstva na podlagi sporazuma o sodelovanju s tujo kolektivno organizacijo) in sprememba tretjega odstavka 33. člena ZKUASP (skladi bi morali biti določeni kot ločena namenska sredstva, oblikovana za namene spodbujanja kulturno-umetniškega ustvarjanja na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti, za socialne in izobraževalne namene. V zvezi s pravico imetnika pravic do vpogleda (37. člen ZKUASP) AIPA predlaga zaostritev – zaradi varstva podatkov in varovanja interesov drugih imetnikov pravic je omenjeno pravico treba omejiti le na tiste imetnike pravic, ki dokažejo imetništvo pravic, in le na dokumente, povezane z upravljanjem njegovega repertoarja. V 39. členu ZKUASP je treba 2. točko spremeniti v »repertoar, avtorske pravice, ki jih upravlja, in v primeru večozemeljskih licenc za spletne pravice za glasbena dela ozemlja, ki jih pokriva«; v primeru obveznega kolektivnega upravljanja pravic in kolektivnega upravljanja pravic z razširjenim učinkom pa tisti repertoar, ki ga kolektivna organizacija ne zastopa v skladu z dovoljenimi izjemami s tem zakonom, nepraktičen pa je tudi trimesečni rok po koncu poslovnega leta za sestavo letnega poročila (peti odstavek 40. člena ZKUASP), zato AIPA predlaga njegovo črtanje. Glede porabe sredstev namenskih skladov (tretji odstavek 41. člena ZKUASP) predlagamo jasnejšo dikcijo odstavka in izjemo od objave osebnih podatkov prejemnikov socialnega sklada, ki varuje človekovo dostojanstvo in pravico do zasebnosti za to skupino prejemnikov. Tudi sicer opozarja na unikum sedanje zahteve po navedbi podatkov o fizičnih prejemnikih nadomestil, saj take zahteve pri organizacijah v tujini niso običajne, prav tako tega ne zahteva navedena direktiva. Glede določb o tarifi AIPA predlaga razmislek o reviziji določbe 45. člena ZKUASP, ki pri oblikovanju začasne tarife zahteva povprečje desetih držav. V zvezi s kazenskimi sankcijami AIPA meni, da so predpisani prekrški in pripadajoče kazni nesorazmerni, predvsem pa je določen previsok spodnji prag za prekrške odgovornih oseb. Na koncu AIPA predlaga še konkretno določbo o koncu postopka nadzora (končanje s sklepom ali odločbo pristojnega organa), rok za izvedbo postopka nadzora (tri mesece) in pritožbo zoper odločbo pristojnega organa na pristojno ministrstvo.

ARNES in **CTK** glede prenosa 18. člena Direktive (EU) 2019/790 menita, da je treba posebej paziti, da se v navedeni določbi določena pravica nanaša na primere, v katerih avtorji licencirajo ali prenesejo pravice za izkoriščanje svojih del, v primerih, ko so uporabe dovoljene na podlagi izjem in omejitve, pa naj se v imenu javnega interesa določi prosta raba, kot je v RS že sprejeto, na primer na področju izjeme za izobraževanje ali izjeme v korist oseb z invalidnostjo.

Svet RS za avtorsko pravo (SAP) predlaga, da se v predlogu zakona spremenijo in dopolnijo določbe, ki urejajo delovanje SAP, zlasti njegovo financiranje. Če je bil namen ZKUASP, da se motivirajo njegovi člani k hitremu, pospešenemu delu, je treba pravilo t. i. dvojne pravnomočnosti, po katerem je izplačilo nagrade pogojeno s pravnomočnostjo izdane odločbe SAP in tudi s pravnomočnostjo šele po pravnomočnosti izdanega sklepa o stroških, odstraniti, ker deluje ravno nasprotno, saj izplačilo nagrade odlaga na nedoločen čas v prihodnost. SAP predlaga, da se v 55. členu ZKUASP ločijo stroški na tiste, ki jih krijejo stranke postopka (nagrade, potni in drugi razumni stroški za predsednika in člane ter stroški z izvedbo dokazov), ter tiste, ki bremenijo proračun RS (drugi stroški SAP, ki nastanejo z udeležbo na strokovnih posvetih, konferencah ipd. in administrativni stroški delovanja SAP). Predlaga, da se posebej določi, da se nagrada predsedniku in članom izplača v mesecu, ki sledi mesecu izdaje odločbe (pri tem se ohrani omejitev izplačila nagrade za čas trajanja posameznega postopka, vendar ne več kot za 12 mesecev, ter dodaja omejitev izplačevanja nagrade za največ tri mesece, če gre za ponovljeni postopek). S tem bi se odpravilo t. i. pravilo dvojne pravnomočnosti, ki na člane in predsednika SAP deluje destimulativno.

SAP predlaga tudi podrobnejšo opredelitev razumnih stroškov (poleg potnih stroškov je to zlasti nadomestilo za čas, porabljen na sejah in ustni obravnavi, ter za pripravo nanje), ki naj se izplačujejo tekoče in neodvisno od izdaje odločbe z določeno maksimalno višino (skupni mesečni znesek posameznega člana ali predsednika SAP ne sme presegati polovice mesečnega zneska nagrade) in maksimalnim časom njihovega izplačevanja (mesečno za pretekli mesec, vendar največ za čas 12 mesecev oziroma treh mesecev v primeru ponovljenega postopka). O stroških SAP bi moral SAP odločiti s sklepom po izdaji odločbe (ne več po pravnomočnosti odločbe). Glede predujma SAP predlaga uvedbo možnosti, da se stranki naloži dodaten predujem (po načelu pravične porazdelitve stroškov med stranki, vendar pa ob upoštevanju vseh okoliščin konkretnega primera), če se med postopkom izkaže, da glede na okoliščine zadeve sredstva predujma ne bodo zadoščala za kritje vseh stroškov SAP. SAP tudi nima pravne subjektivitete in ne more biti tožen, v postopkih pred upravnim in vrhovnim sodiščem pa nima položaja stranke, temveč je naveden le kot zastopnik RS (ta je navedena kot tožena stranka). SAP zato predlaga, da se mu za zastopanje pred sodiščem zagotovijo ustrezna sredstva, iz katerih bodo člani in predsednik poplačani za svoj čas in trud. Ker bi bilo te stroške absurdno naprtiti strankam postopka (taiste stranke uveljavljajo sodno varstvo zoper odločitve SAP), bi bilo sredstva zanje treba zagotoviti v proračunu RS (podobno kot SAP predlaga za druge njegove stroške in administrativne stroške njegovega delovanja). SAP predlaga omejitev povračila razumnih stroškov na največ štirikratnik maksimalnega mesečnega zneska drugih razumnih stroškov, kar znaša okrog 45.000 eurov.

Na podlagi prejetih stališč je bilo oblikovano gradivo, ki je bilo 24. 5. 2021 predhodno objavljeno na portalu E-demokracija. Na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je bila dne 25. 5. 2021 objavljena novica o javni obravnavi dveh zakonov, vezanih na avtorsko in sorodne pravice: <https://www.gov.si/novice/2021-05-25-v-javni-obravnavi-dva-zakona-vezana-na-avtorsko-in-sorodne-pravice/>, s povezavo na predloga zakonov, objavljena na portalu E-demokracija.

Pripombe na gradivo so posredovali: Slovenska nacionalna stranka (SNS), kolektivne organizacije: ZAMP, SAZOR GIZ, AIPA, Društvo KOPRIVA, IPF in Združenje SAZAS, Tržni inšpektorat RS, Zveza sindikatov vseh glasbenikov Slovenije (ZSVGS), Društvo slovenskih režiserjev (DSR), Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev (DSI), Društvo slovenskega animiranega filma (DSAF), Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje (ZSODT), Združenje kabelskih operaterjev Slovenije, gospodarsko interesno združenje (ZKOS), Društvo novinarjev Slovenije (DNS), Akademska in raziskovalna mreža Slovenije (ARNES), Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije (KORIS), Društvo Mlada akademija, Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije, UNESCO, katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje, Institut »Jožef Stefan«, Danes je nov dan, inštitut za druga vprašanja, Institut Jožef Stefan, Creative Commons Slovenija, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK), Society of Audiovisual Authors (SAA), AEPO ARTIS, Pay performances, dr. Tomaž Keresteš, redni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru, Združenje ZAPIS, Epidemic Sound.

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- **delno**,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

SNS in **AIPA** predlagata kolektivno upravljanje pravic izvajalcev – kolektivne organizacije bi morale zbirati plačila od uporabnikov in jih razdeljevati svojim članom izvajalcem. Neodtujljivost pravice je pomembna in upravljati bi jo bilo treba kolektivno, saj bi bile tako lahko spletne glasbene platforme in platforme videa na zahtevo prepričane, da plačujejo vsem izvajalcem, ne le nekaterim, glasbene založbe in filmski producenti bi ohranili svoje licence na platformah in pogodbe z izvajalci, umetniki

oziroma izvajalci pa bi prejeli plačilo za svoje delo. SNS in AIPA predlagata tudi spremembe določb o namenskih skladih. Predlagata dodatne vire (širša opredelitev) vplačil v namenske sklade (npr. tudi do 20% od obresti od bančnih depozitov, do 30% nadomestil, zbranih za privatno in drugo lastno reproduciranje, do 20% nerazdeljenih lastnih sredstev in prihodkov iz teh sredstev, do 10% vseh zbranih avtorskih honorarjev v poslovnem letu, ki se jim avtorji odpovejo, na podlagi sklepa skupščine), širšo in jasnejšo opredelitev namenov za oblikovanje sklada (za: spodbujanje kulturno umetniškega ustvarjanja, pri čemer mora sredstva prejeti še neuveljavljeni imetnik pravic, socialne namene, izobraževalne namene ter razširjanje in promocijo avtorskih del za kulturne in izobraževalne namene), ter širšo opredelitev kroga prejemnikov do izplačil (poleg fizičnih tudi pravne osebe, npr. organizatorji koncertov, prireditelji sejmov in festivalov).

Predlog se delno upošteva. Kolektivno upravljanje z razširjenim učinkom je način upravljanja, s katerim (seveda pod pogojem, da je kolektivna organizacija dovolj reprezentativna) bi zakon avtomatično razširil njeno upravljanje pravic oziroma dejavnost kolektivne organizacije tudi na pravice tistih avtorjev, ki kolektivni organizaciji svojih pravic niso zaupali v upravljanje. Tako rešitev Direktiva (EU) 2019/790 sicer omogoča, vendar posebej določa (v drugem odstavku 12. člena), da se lahko tak način uporablja le na natančno opredeljenih področjih uporabe, kjer je pridobitev dovoljenj od imetnikov pravic na individualni podlagi običajno tako težavna in nepraktična, da je njena izvedba zelo malo verjetna, in sicer zaradi narave uporabe ali vrst zadevnih del oziroma drugih ustreznih predmetov varstva, ter da tak mehanizem licenciranja varuje legitimne interese imetnikov pravic. Deležniki pa so se uskladili glede določitve obveznega kolektivnega upravljanja za nekatere nove pravice iz predloga ZASP. Gre za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Za te pravice se torej določi obvezno kolektivno upravljanje in se v tem delu predlog SNS in AIPA upošteva. Ne sledi pa se predlogu v zvezi z določbami o namenskih skladih, saj niso predmet prenosa nobene od navedenih direktiv, prav tako glede tega predloga ni bilo doseženega soglasja deležnikov.

Tudi **DSR** in **DSI** predlagata spremembo 9. člena ZKUASP, ki ureja obvezno kolektivno upravljanje pravic. S predlogom bi se uredilo upravljanje pravic, ki jih uvaja ZASP-I, s tem pa bi se vzpostavil sistem, primerljiv z drugimi državami članicami EU. Brez kolektivnega upravljanja teh pravic je po mnenju DSR nemogoče pričakovati njihovo učinkovito uveljavljanje na strani imetnikov pravic in tudi na strani uporabnikov, ki brez kolektivnega upravljanja ne morejo delovati v pravno varnem okolju. Izvajalci (DSI) menijo, da kolektivno upravljanje pravic nujno potrebujejo, saj jim le kolektivna organizacija lahko uspešno zagotavlja ustrezno raven pravic in se o njih enakopravno pogaja s producenti oziroma spletnimi platformami. Kolektivno upravljanje avtorskih pravic na avdiovizualnih delih se je v vseh, tudi v digitalnem okolju izkazalo kot najboljša rešitev za avdiovizualne ustvarjalce, saj kolektivne organizacije izvajalcem pomagajo pri pogajanjih in v primerjavi s posameznikom veliko lažje dosegajo pravičnejše pogoje. Poleg tega predlagata tudi širitev namenskih skladov (širša opredelitev vplačil, širša opredelitev namenov za oblikovanje sklada, širši krog upravičencev). Predlog se delno upošteva. Za nekatere nove pravice, ki jih uvaja predlog ZASP-I, se določi obvezno kolektivno upravljanje, in sicer za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Ne sledi pa se predlogu DSR in DSI v zvezi z določbami o namenskih skladih, saj niso predmet prenosa nobene od direktiv, ki se prenašata s tem predlogom zakona, prav tako glede tega predloga ni bilo doseženega soglasja deležnikov.

ZSODT, **GIZ** in **ZKOS**, **GIZ** opozarjata, da bi moral ZKUASP ustrezno določiti, v katerih primerih retransmisije je treba pridobiti nova dovoljenja, in določiti tudi določbe o prehodnem obdobju, podobno, kot to ureja nemški zakon (nemški zakonodajalec je to vprašanje uredil tako, da je določil, da se 20.b člen (ki za retransmisijo določa obvezno kolektivno upravljanje) uporablja za pogodbe o retransmisiji, ki se ne nanašajo na retransmisijo s kabelskim ali mikrovalovnimi sistemi (npr. storitve retransmisije, ki se ponujajo prek storitev dostopa do interneta), le če so bile take pogodbe sklenjene po 7. juniju 2021, da se 20.c člen (ki ureja storitve dostopa do interneta) uporablja za pogodbe o storitvah dostopa do interneta od 7. junija 2023, če so te bile sklenjene pred 7. junijem 2021, in da se

20.d člen uporablja za pogodbe, ki se nanašajo na prenos programov z neposrednim oddajanjem od 7. junija 2025, če so bile te sklenjene pred 7. junijem 2021).

Predlog se večinoma upošteva. Predlog zakona veljavnost obstoječih dovoljenj za kolektivno upravljanje v primeru kabske retransmisije s prehodno določbo razširja tudi na pravico radiodifuzne retransmisije iz tretjega odstavka 31. člena ZASP. Kot radiodifuzna retransmisija se šteje tudi priobčitev javnosti, kadar RTV organizacija prvotno in brez dostopa javnosti prenaša svoje programske signale operaterju retransmisije, ki ni RTV organizacija (neposredno oddajanje), ta pa jih retransmitira javnosti. Šteje se, da RTV organizacija in operater retransmisije pri tem sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase glede na svoj prispevek pridobiti dovoljenje avtorja. Za dovoljenja o neposrednem oddajanju po tretjem odstavku spremenjenega 31. člena zakona, ki veljajo na dan 7. junij 2021, pa določa, da se ta določba uporablja od 7. junija 2025 dalje, če se ta dovoljenja iztečejo po navedenem datumu.

DNS za upravljanje pravice do deleža avtorjev na nadomestilu, ki ga prejmejo založniki medijskih publikacij, predlaga obvezno kolektivno upravljanje, zato naj se v 9. členu ZKUASP doda točka, ki se glasi: »pravico do deleža prihodka, ki ga na podlagi prvega odstavka 139.a člena ZASP prejme založnik medijske publikacije;«. Nadalje predlaga, da bi bilo v ZKUASP treba dodati tudi določbo za primer, da avtorji in založniki medijskih publikacij ne ustanovijo skupne, ampak vsak svojo kolektivno organizacijo. V takem primeru bi bilo treba zagotoviti časovno obdobje (npr. šest mesecev od pridobitve dovoljenja za kolektivno upravljanje), v katerem bi kolektivni organizaciji sklenili medsebojni sporazum o plačilu primernega deleža, ki ga imajo avtorji na prihodkih založnikov medijskih publikacij, ki jih ti pridobijo od ponudnikov storitev informacijske družbe, ter tudi določiti posledice v primeru, da tak sporazum ni pravočasno sklenjen. Če v tem roku medsebojni sporazum ni sklenjen, bi lahko ena ali druga kolektivna organizacija predložila zahtevo, da o vsebini medsebojnega sporazuma odloči SAP, zato bi bilo treba dopolniti tudi prvi odstavek 49. člena ZKUASP, ki ureja pristojnost SAP, in sicer tako, da se določi nova pristojnost tega telesa, tj. odločanje o vsebini medsebojnega sporazuma med kolektivnimi organizacijami. Obvezno kolektivno upravljanje predlagatelj predlaga tudi za upravljanje pravic založnikov medijskih publikacij iz prvega odstavka 139.a člena ZASP, in sicer tako, da bi se v 9. členu ZKUASP dodala točka, ki se glasi: »pravico založnikov medijskih publikacij iz prvega odstavka 139.a člena ZASP;«. Če se za uporabo del za namene iz 47.b člena ZASP (pouk na daljavo in čezmejni pouk) določi, da je potrebno plačilo nadomestila, predlagatelj tudi za to predlaga obvezno kolektivno upravljanje in umestitev nove točke v 9. člen ZKUASP, ki bi se glasila: »pravico do nadomestila na podlagi sedmega odstavka 47.b člena ZASP.«.

Predlog se delno upošteva. Čeprav širitev obveznega kolektivnega upravljanja nima podlage v nobeni od direktiv, ki se prenašata s predlogom zakona, razen v primeru že obstoječe 4. točke 9. člena ZKUASP, kjer je v skladu z Direktivo EU 2019/789 treba določiti obvezno kolektivno upravljanje tudi v primeru druge retransmisije (poleg kabske retransmisije), so se deležniki strinjali, da se obvezno kolektivno upravljanje določi za nekatere nove pravice iz predloga ZASP-I, in sicer za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primernega deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. V določbe, ki urejo pristojnosti in delovanje SAP, se s predlogom zakona ne posega, zato se predlog glede spremembe 49. člena ZKUASP ne upošteva.

ARNES, KORIS, Društvo Mlada akademija, Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije, UNESCO, katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje, Institut »Jožef Stefan«, Danes je nov dan, Inštitut za druga vprašanja, Institut Jožef Stefan, Creative Commons Slovenija, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Združenje splošnih knjižnic, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije in umetnosti, dr. Tomaž Keresteš, redni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) predlagajo, da se v 10. člen ZKUASP vključi novi četrti odstavek, s katerim se med izjeme od obveznega kolektivnega upravljanja doda določilo, da lahko imetnik pravic sam, ne glede na pooblastilo kolektivni organizaciji, dovoli nekomercialno uporabo svojega avtorskega dela, o čemer

imetnik pravic obvesti kolektivno organizacijo vsaj deset dni pred izdajo takega dovoljenja, pri čemer se objava tega dela pod ustrezno prosto licenco šteje za ustrezno obvestilo kolektivni organizaciji. Predlagatelji menijo, da bi bil s predlagano določbo pravilneje implementiran tretji odstavek 5. člena Direktive 2014/26/EU, s tem pa dosežen namen licenciranja avtorskih del s prostimi licencami, tj. omogočiti svobodnejše razširjanje avtorskih del.

Predlog se ne upošteva. Tretji odstavek 5. člena Direktive 2014/26/EU določa, da imajo imetniki pravic pravico dodeliti licence za nekomercialno rabo katerih koli pravic, kategorij pravic ali vrst del in druge vsebine, kot jo sami izberejo. Tudi 19. uvodna izjava navaja, da bi morale organizacije za kolektivno upravljanje pravic, ki upravljajo različne vrste del ali vsebine, kot so literarna, glasbena ali fotografska dela, imetnikom pravic omogočiti tudi prilagodljivost v zvezi z upravljanjem različnih vrst del ali druge vsebine, zato bi morale države članice, kar zadeva nekomercialno uporabo, določiti, da organizacije za kolektivno upravljanje pravic sprejmejo potrebne korake, da lahko njihovi imetniki pravic uveljavljajo pravico do podeljevanja licenc za tako uporabo. Četrty odstavek 18. člena ZKUASP določa, da lahko imetnik pravic sam, ne glede na pooblastilo kolektivni organizaciji, dovoli uporabo svojega avtorskega dela za nekomercialno rabo (za humanitarni, kulturni, izobraževalni namen ipd.), o čemer kolektivno organizacijo obvesti najpozneje 15 dni po izdaji takega dovoljenja. S to določbo je bila v nacionalno pravo prenesena določba tretjega odstavka 5. člena Direktive 2014/26/EU, kar izhaja tudi iz korelacijske tabele za ZKUASP. Po pregledu ustreznosti prenosa določb omenjene direktive Evropska komisija ni dala nobenih pripomb v smislu, da je prenos 5. člena Direktive 2014/26/EU v slovensko nacionalno zakonodajo neustrezen, iz česar je mogoče sklepati, da je Republika Slovenija določbo tretjega odstavka 5. člena Direktive 2014/26/EU prenesla pravilno. Hkrati je treba poudariti, da bi določba, da se objava določenega dela pod ustrezno prosto licenco šteje za ustrezno obvestilo kolektivni organizaciji, za te pomenila naložitev prevelikega administrativnega bremena, saj bi morale kolektivne organizacije same poizvedovati po objavah del pod prosto licenco po številnih spletnih straneh, kar se lahko v praksi izkaže za povsem nemogoče.

NUK (prek predloga NUK pa enako tudi **Ministrstvo za kulturo**), **Društvo bibliotekarjev Ljubljana**, **Združenje splošnih knjižnic**, **Nacionalni svet za knjižnično dejavnost**, **Univerzitetna knjižnica Maribor** in **Zveza bibliotekarskih društev Slovenije** predlagajo, da se obseg licenčnega mehanizma oziroma podeljevanja dovoljenj za uporabo natančneje opredeli, ker je v predlogu zakona določen preveč splošno. Poleg reprezentativnosti, ki jo mora kolektivna organizacija izkazovati ob podeljevanju dovoljenja, bi bilo treba vzpostaviti tudi stroge kriterije za preverjanje reprezentativnosti kolektivne organizacije ob podeljevanju licenc. Določene bi morale biti jasne opredelitve »vrste pravic« in »vrste del« (zlasti te so zdaj opredeljene pomanjkljivo). Reprezentativna je tista kolektivna organizacija, ki pokriva večje število imetnikov pravic za ustrezno vrsto del ali drugih predmetov varstva ter pokriva tudi večje število imetnikov pravic za najmanj pravico reproduciranja in dajanja na voljo javnosti. Glede definicije del izven pravnega prometa predlagatelji menijo, da bi morala biti še bolj konkretizirana (vsa nekomercialna dela, vključno z neobjavljenimi deli). Dostopnost dela kot celote (ne njegovih posameznih delov) je kriterij za določanje statusa za to kategorijo, v to kategorijo pa spadajo tudi dela, izposojena na dolgi rok, tudi če so dostopna v prevedeni obliki, če so njene ostale verzije dela izven pravnega prometa, če se kriteriji za določanje statusa takega dela razlikujejo glede na različne vrste del ter se izključijo le zbirke del, ki so večinoma sestavljene iz del državljanov neevropskih držav. Nadalje bi morala biti opredelitev kroga ustanov za varstvo kulturne dediščine zasnovana širše in bi morala vključevati tudi njihove arhive in javno dostopne knjižnice, izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne organizacije. Izrecno naj se tudi opredeli, da spadajo med koristnike izjeme tudi javne galerije (ki spadajo pod kategorijo muzeji). Definicija dovolj reprezentativne organizacije za kolektivno upravljanje bi morala biti ožja in strožja, saj ni v skladu z Direktivo (EU) 2019/790. Pri podeljevanju dovoljenja in določanju, ali se lahko na podlagi dovoljenja upravljajo pravice v skladu s temi določbami, je treba upoštevati zadostno reprezentativnost, ki naj predstavlja vsaj 80 % vseh imetnikov v RS. Glede na trenutni režim dovoljenj v RS nobena kolektivna organizacija ne izpolnjuje kriterija po direktivi, zato je nujno, da se uzakonijo ustrezni kriteriji. Glede tehnoloških ukrepov za zaščito avtorskih del predlagatelji predlagajo, naj imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine možnost odstraniti tehnološke ukrepe za zaščito, ki jim preprečujejo uporabo izjeme, možnost mediacije pa po njihovem mnenju ni zadostna rešitev. Po mnenju predlagateljev 10.a člen ZKUASP ne predpostavlja transparentnega in učinkovitega delovanja kolektivne organizacije, pogoji

transparentnosti in pogoji za upravljanje pa so določeni v Direktivi 2014/26/EU.

Predlog se ne upošteva. Menimo, da predlog zakona določa kar se da natančen način podeljevanja dovoljenj za uporabo del izven pravnega prometa. V skladu z Direktivo (EU) 2019/790 natančno določa, v katerih primerih (reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti) bodo lahko ustanove za varstvo kulturne dediščine uporabljale dela izven pravnega prometa, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah. Glede odločanja, katera kolektivna organizacija je dovolj reprezentativna, je bilo po temeljiti preučitvi sprejeta odločitev, da je to kolektivna organizacija, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti na določeni vrsti del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine. Če ima za kolektivno upravljanje navedenih pravic dovoljenje več kolektivnih organizacij, se šteje za reprezentativno tista, ki ima večje število imetnikov pravic, ki so jo pooblastili za upravljanje te pravice na tej vrsti del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine. Če imata kolektivni organizaciji enako število imetnikov pravic, je reprezentativna tista, ki ima večje število sklenjenih sporazumov s tujimi kolektivnimi organizacijami.

Z mnenjem predlagatelja, da bi morala biti definicija dovolj reprezentativne organizacije za kolektivno upravljanje ožja in strožja, saj ni v skladu z Direktivo (EU) 2019/790, se ne strinjamo, saj iz 33. uvodne izjave navedene direktive izhaja, da se državam članicam omogoča prožnost pri določanju zahtev, ki jih morajo izpolnjevati organizacije za kolektivno upravljanje pravic, da so dovolj reprezentativne, dokler to določanje temelji na večjem številu imetnikov pravic zadevne vrste del ali drugih predmetov varstva, ki so dali pooblastilo za licenciranje ustrezne vrste uporabe. Države članice imajo tudi možnost, da določijo posebna pravila za primere, ko je več kot ena organizacija za kolektivno upravljanje pravic reprezentativna za zadevna dela ali druge predmete varstva, in zahtevajo na primer skupne licence ali sporazum med ustreznimi organizacijami. Definicija dovolj reprezentativne organizacije za kolektivno upravljanje tako nikakor ni neskladna z Direktivo (EU) 2019/790. Glede premajhne jasnosti definicij »vrste pravic«, »vrste del«, »dela izven pravnega prometa« pojasnjujemo, da te niso (niti ne morejo biti) predmet urejanja predloga zakona, saj jih določa Zakon o avtorski in sorodnih pravicah, predlog zakona pa se nanje sklicuje. Prav tako je materija navedenega zakona ureditev tehnoloških ukrepov za zaščito avtorskih del. Glede opredelitve kroga »ustanov za varstvo kulturne dediščine« je treba pojasniti, da predlog zakona v celoti sledi Direktivi (EU) 2019/790, ki v 2. členu določa, da ustanova za varstvo kulturne dediščine pomeni javno dostopno knjižnico ali muzej, arhiv ali ustanovo za filmsko dediščino ali ustanovo za avdio dediščino. V zvezi s pripombo, da novi 10.a člen predloga zakona ne predpostavlja transparentnega in učinkovitega delovanja kolektivne organizacije, pogoji transparentnosti in pogoji za upravljanje pa so določeni v Direktivi 2014/26/EU, pa pojasnjujemo, da so zagotovitvi transparentnega in učinkovitega delovanja vseh kolektivnih organizacij namenjene druge določbe obstoječega ZKUASP.

Society of Audiovisual Authors (SAA), AEPO ARTIS in Pay performances poudarjajo, da je pri prenosu določbe 18. člena Direktive (EU) 2019/790 treba poskrbeti, da bo zakonska pravica za ustvarjalce na AV-delih do nadomestila določena kot neodrekljiva in neodtujljiva, da jo plača končni uporabnik (tisti, ki »izkorišča« delo) ter da jo upravlja kolektivna organizacija. Pay performances se posebej zavzema za model, kot ga pozna Španija in si ga želijo izvajalci tudi v Sloveniji in po celotni EU, in sicer ustrezen prenos 18. člena Direktive (EU) 2019/790 in uvedba obveznega kolektivnega upravljanja pravic izvajalcev.

Predlog se delno upošteva. 18. člen Direktive (EU) 2019/790 se prenaša s predlogom ZASP-I, ki uvaja nekatere nove pravice za avtorje oziroma ustvarjalce. S predlogom ZKUASP-A se določi obvezno kolektivno upravljanje za nekatere nove pravice iz predloga ZASP-I. Gre za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP, saj so se o tem deležniki uspeli dogovoriti in uskladiti.

Združenje SAZAS glede veljavnih določb ZKUASP (9. in 18. člen) meni, da še vedno niso usklajene z Direktivo 2014/26/EU, ki določa, da imetnik pravic izbira med individualnim ali kolektivnim

upravljanjem svojih pravic, obvezno kolektivno upravljanje pa predstavlja izjemo, ki se lahko predpiše v skrajno utemeljenih primerih. Obvezno kolektivno upravljanje glede t. i. malih avtorskih pravic je v nasprotju s konceptom omenjene direktive in ustavo, iste cilje pa bi se dalo doseči tudi s sistemom prostovoljnega kolektivnega upravljanja ali s sistemom razširjenega kolektivnega upravljanja. Določbe o obveznem kolektivnem upravljanju pomenijo razlastnjenje avtorja. Nadalje predlaga, da se v 44. členu ZKUASP doda rešitev, kdo se lahko pogaja s kolektivno organizacijo kot reprezentativni predstavnik, če reprezentativno združenje ne obstaja, saj na trgu ni podatka o številu istovrstnih uporabnikov in tako ni mogoče ugotoviti, kakšna skupina takih uporabnikov bi predstavljala večino uporabnikov na področju neke dejavnosti. Doda naj se tudi kriterij, s katerim bi reprezentativno združenje lahko verodostojno dokazalo svojo reprezentativnost, saj se v praksi na tem področju pojavljajo težave, s tem pa nezmožnost določitve tarife za uporabo zaščitene del med kolektivno organizacijo in uporabniki, kar vpliva na učinkovitost kolektivnega upravljanja avtorske pravice. Združenje SAZAS predlaga tudi ukinitve SAP, saj je trenutna ureditev podnormirana in neprimerna ter ne omogoča učinkovitega varstva avtorske pravice ter pravega in pravičnega plačila avtorjem. Kolektivne organizacije naj tarifo določijo sporazumno s pogodbo z uporabniki, če pa uporabniki s tarifo ne soglašajo, ne morejo uporabljati repertoarja avtorskih del, razen če menijo, da je z opredelitvijo tarife prišlo do zlorabe monopolnega položaja, kar lahko uporabniki uveljavljajo v konkurenčno-pravnem postopku pred sodiščem. Tako je morebitna previsoka tarifa samo vprašanje kršitve konkurenčnega prava, o kateri bi pravnomočno odločalo pristojno sodišče, ki je po ustavi neodvisno, nepristransko ter vezano samo na ustavo in zakon. Poleg navedenega predlagatelj predlaga tudi izenačitev višine glob glede na težo predpisanega prekrška, saj so glede na težo prekrška globe za kolektivne organizacije nesorazmerno višje od glob za storjene prekrške pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost, za kar ni utemeljenega razloga (77. in 78. člen ZKUASP).

Predlog glede načina upravljanja pravic avtorjev oziroma imetnikov pravic se ne upošteva, saj so se ključni deležniki strinjali in dogovorili glede določitve obveznega kolektivnega upravljanja za nekatere nove pravice iz predloga ZASP-I. Gre pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do pravega deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Predlog glede dopolnitve 44. člena ZKUASP se delno upošteva. V predlogu zakona se določi, da se v primeru, ko so uporabniki avtorskih del na področju neke dejavnosti večinoma posredni proračunski uporabniki, kot reprezentativno združenje uporabnikov šteje ministrstvo, pristojno za področje te dejavnosti. S tem se zagotovi, da je pristojno ministrstvo v vsakem primeru pogajalec za sklenitev skupnega sporazuma, ne le, ko uporabniki avtorskih del na področju neke dejavnosti (ki so večinoma posredni proračunski uporabniki) nimajo reprezentativnega združenja.

Predlog glede ukinitve SAP se ne upošteva. Predlagane rešitve bi pomenile bistveno spremembo postopka določanja primernih tarif za uporabo avtorskih del in odločanja o drugih spornih vprašanjih v zvezi s sklenitvijo skupnega sporazuma. Pred uvedbo tako korenitih sprememb bi bilo treba pripraviti strokovno analizo, na podlagi katere bi bilo mogoče upravičiti take posege v zakon. Da je delovanje SAP neučinkovito in bi ga bilo treba ukiniti, bi bilo treba izkazati na podlagi strokovne analize oziroma študije, ki bi jasno pokazala, koliko postopkov je bilo začelih, koliko (uspešno) končanih in kako dolgo so trajali. Tudi sicer se s predlogom zakona prednostno zagotavlja prenos obveznih določb Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790, s katerim se že zamuja, zato je reševanje vprašanj, zaradi katerih bi morali poseči v tiste določbe zakona, ki ne pomenijo prenosa direktive, ali tiste, ki dajejo podlago določenemu vpeljanemu načinu reševanja posamezne problematike (v konkretnem primeru določanje primernih tarif za uporabo avtorskih del in odločanje o drugih spornih vprašanjih v zvezi s sklenitvijo skupnega sporazuma), primernejše za obravnavo v okviru katerega od naslednjih zakonodajnih predlogov. Hkrati se je ob izteku mandata članom in predsedniku SAP konec oktobra 2021 ugotovilo, da je SAP v zadnjem mandatnem obdobju deloval dobro, da je zadeve reševal sproti in celo odpravil izostanke iz preteklosti, kar še dodatno okrepi prepričanje, da ni razlogov za njegovo ukinitve.

Predlog glede izenačitve višine glob v 77. in 78. členu ZKUASP se ne upošteva. Temeljni zakon, ki določa način predpisovanja glob in njihovo višino, je Zakon o prekrških (ZP-1). 77. in 78. člen ZKUASP določata globo kot glavno sankcijo, ki je predpisana v razponu, kar je (tudi z vidika mej razpona) skladno z drugim odstavkom 17. člena ZP-1, ki meje razponov določa v odvisnosti od

subjekta prekrška, pri čemer razlikuje med storilci (posamezniki – fizičnimi osebami, samostojnimi podjetniki posamezniki in posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost, pravnimi osebami, ki se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, štejejo za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, (pre)ostalimi pravnimi osebami ter odgovornimi osebami naštetih oseb. Razlogi za oblikovanje različnih okvirov za predpisovanje glob izhajajo iz načela sorazmernosti – storilce podobnih kršitev naj globa prizadene enako (povzeto iz Zakona o prekrških s komentarjem, Čas, P., in ostali avtorji, GV Založba, Ljubljana, 2018). Poleg navedenega je predlagatelju treba pojasniti tudi to, da gre pri prekrških kolektivne organizacije (77. člen ZKUASP) za popolnoma druge vrste prekrškov, kot so prekrški pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost (78. člen ZKUASP), zato ni razlogov, da bi moral biti razpon glob poenoten (čeprav je, kot izhaja iz obeh omenjenih členov, t. i. posebni maksimum razpona pri obeh vrstah prekrškov določen na isto višino, tj. 6.000 eurov).

Združenje ZAPIS navaja, da se obvezno kolektivno upravljanje pravice retransmisije tudi v primeru retransmisije prvotno oddajanih oziroma prvotnega prenosa televizijskih in radijskih programov uvaža na podlagi 4. člena Direktive (EU) 2019/789, vendar pa relevantne določbe glede tega vsebujeta tudi 16. in 25. uvodna izjava k navedeni direktivi. Predlagatelj meni, da zakonodajalec ni izrecno pojasnil, ali se s tem obvezno kolektivno upravljanje širi prek implementacijske zaveze tudi na pravico radiodifuznega oddajanja, zato bi bilo treba v tem delu tudi jasno določiti, kaj to pomeni za obstoječa dovoljenja kolektivnih organizacij. Predlagatelj predlaga tudi, da bi bilo treba sistem alternativnega reševanja sporov posebej obravnavati ter ustrezno in podrobno normirati. 68. člen ZKUASP naj bi prenašal določbe 13., 21. in 23. člena Direktive (EU) 2019/790, vendar po njegovem mnenju ne bo omogočil učinkovitejšega reševanja sporov. Že *prima facie* je očitno, da manjkajo nekatere bistvene sestavine za ravnanje mediatorja, kot so kdo ga bo izbral, izmed koga bo izbran, kdo bo plačal oziroma založil stroške postopka z mediatorjem itd. Ob tem je treba izpostaviti tudi, da je mediacija vselej prostovoljna in jo lahko nasprotna stranka zavrne, zato je jasno, da se predlagani 68. člen ZKUASP uporablja le za trenutni prenos določb direktive v slovenski pravni red, dejansko pa problematike učinkovitega reševanja sporov ne rešuje. Tudi glede delovanja SAP predlagatelj navaja pripombe, o podobne pripombam Združenja SAZAS, in sicer, da se je v praksi izkazal kot neučinkovit, ker je ureditev njegovega delovanja premalo normirana, da ni pravnih sredstev zoper procesne sklepe, da niso (postopkovno) urejene situacije izločitve članov SAP, da je suspenzivni učinek vložene tožbe neustrezen in protiustaven v upravnem sporu zoper odločbo SAP, to pa blokira izplačevanje licenc in daje prednost uporabnikom v sistemu obveznega kolektivnega upravljanja, da so merila za člane SAP določena premalo strogo glede na primerjalne ureditve (ne zahtevajo se neodvisni strokovnjaki po strokovnem rangi sodnikov), da je sedanja ureditev neustavna, saj SAP v postopku ne more imenovati izvedencev, da nista določeni zadostna administrativna pomoč Urada RS za intelektualno lastnino in sistemska ureditev delovanja tega organa, da ni določeno, da bi moral SAP obligatorno ob začetku postopka določiti začasno tarifo in bi bile posledično vse stranke zainteresirane za čim hitrejšo rešitev spora (možnost določitve začasne tarife je zdaj celo izključena). Država nima nobenega vzvoda zoper SAP, če ta ne deluje učinkovito, saj ni urejen postopek odpoklica člana SAP.

Glede navedbe predlagatelja, da zakonodajalec ni izrecno pojasnil, ali se obvezno kolektivno upravljanje širi prek implementacijske zaveze tudi na pravico radiodifuznega oddajanja, je treba pojasniti, da iz predloga zakona jasno izhaja, da se veljavnost obstoječih dovoljenj za kolektivno upravljanje v primeru kableske retransmisije razširja tudi na pravico radiodifuzne retransmisije iz tretjega odstavka 31. člena ZASP.

Predlog glede mediacije se delno upošteva. Na podlagi 68. člena ZKUASP že zdaj velja Uredba o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 56/17, v nadaljnjem besedilu: uredba), ki določa postopek mediacije v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami med kolektivno organizacijo, reprezentativnim združenjem uporabnikov, uporabnikom ali imetnikom pravic v primerih, določenih z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, in zakonom, ki ureja avtorsko in sorodne pravice, stopnjo in vrsto izobrazbe, druga merila, ki jih mora izpolnjevati mediator za mediacijo po tej uredbi, ter nagrado za mediatorja. V uredbi je določeno, da se postopek mediacije začne z vložitvijo predloga za mediacijo pri Uradu Republike Slovenije za intelektualno lastnino. Urad pošlje predlog drugi stranki, razen če sta predlog vložili stranki sporazuma o mediaciji skupno ali če ne vsebuje podatkov, ki omogočajo vzpostavitev stika z drugo

stranko. V tem primeru urad pozove stranko, ki je vložila predlog, naj ga ustrezno dopolni. Če stranki še nista izbrali mediatorja, ju urad po prejemu predloga pozove, naj najpozneje v 15 dneh po vložitvi predloga skupaj izbereta enega izmed mediatorjev s seznama mediatorjev, ki jih določi Vlada Republike Slovenije, in o tem obvestita urad. Če stranki v določenem roku uradu ne sporočita imena skupno izbranega mediatorja, se šteje, da mediacija ni uspela, o čemer urad obvesti obe stranki. Urad obvesti izbranega mediatorja o njegovem izboru in mu pošlje predlog. Nadalje uredba določa izbiro mediatorja, neodvisnost in nepristranskost mediatorja, postopek mediacije, predlog mediatorja, zaključek mediacije, obvestilo mediatorja, zaupnost in tajnost mediacije, prepoved uporabe dejstev in dokazov, stroške mediacije, predujem, pogoje za mediatorja, črtanje s seznama mediatorjev, seznam mediatorjev. Glede stroškov mediacije vsaka stranka nosi svoje stroške mediacije, razen če se stranki dogovorita drugače. V predlogu zakona je določena tudi uskladitev določb z določbami tega zakona v šestih mesecih po uveljavitvi predloga zakona.

V zvezi z navedbami predlagatelja glede ureditve SAP pojasnujemo, da se predlogi sprememb, ki bi pomenile poseg sistemske narave, ne upoštevajo. Za večje spremembe v organizaciji reševanja vprašanj, ki so trenutno v pristojnosti SAP, bi bilo treba najprej opraviti določene strokovne analize oziroma študije, ki bi pokazale presek trenutnega stanja in možne boljše rešitve. Sicer smo bili ob koncu mandata SAP konec oktobra 2021 seznanjeni, da je SAP v zadnjem mandatnem obdobju deloval dobro, da je zadeve reševal sproti in celo odpravil izostanke iz preteklosti, kar še dodatno okrepi prepričanje, da ni razlogov za večje posege v njegovo delovanje.

Različni deležniki so v času medresorskega usklajevanja posredovali **študijo Deloitte** ter razne izvlečke tega dokumenta: »**Spremembe in dopolnitve ZASP-I in Spremembe in dopolnitve ZKUASP-A**«, »**Več za vse – več za domače!**«, »**Več za domače!**«, »**Več za vse!**«.

Predlog glede priznavanja pravice do nadomestila v primeru kableske retransmisije AV-del za vse, tudi za igralce in producente (zdaj le za avtorje), ki bi (vsi) morali imeti pravico do ustreznega nadomestila tudi za druge oblike uporabe AV-del (kot glasbeniki in literati), sodi v okvir predloga ZASP-I, zato se na tem mestu do tega predloga ne opredeljujemo.

Predlogi glede dopolnitve določb o namenskih skladih (povzeti že zgoraj) se ne upoštevajo iz razlogov, ki so prav tako že bili pojasnjeni (zgoraj).

Predlog glede dopolnitve 9. člena ZKUASP z novo 6. točko, ki bi se glasila: »6. pravico do nadomestila za priobčitev javnosti fonogramov in videogramov, ter na njih posnetih izvedb iz 122., 130. in 135. člena ZASP«, se delno upošteva. Deležniki so se uskladili glede določitve obveznega kolektivnega upravljanja za nekatere nove pravice iz predloga ZASP-I. Gre za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP.

Ker se na podlagi 6. člena ZKUASP določbe tega zakona, ki se nanašajo na avtorsko pravico, smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen določb o večozemeljskih licencah za spletno uporabo glasbenih del, posebna točka glede sorodnih pravic v okviru določbe o obveznem kolektivnem upravljanju ni potrebna. Za našteje pravice se že na podlagi navedene določbe 6. člena ZKUASP šteje, da spadajo pod obvezno kolektivno upravljanje.

Predlogi glede spremembe definicije »avtorski honorar« in »repertoar« ter potrebe po dopolnitvi 3. člena ZKUASP z definicijami »ustvarjalec«, »delitev avtorskih honorarjev«, »nerazdeljeni honorar«, »nerazdeljivi honorar« in »neizplačani avtorski honorar« ter predlogi, da bi se morale določbe zakona, ki se nanašajo na avtorja, avtorsko pravico ali avtorski honorar, smiselno uporabiti tudi za sorodne pravice in imetnike sorodnih pravic, tako za pravne kot tudi za fizične osebe, se ne upoštevajo. Navedene definicije je uvedel obstoječi ZKUASP, ki ga predlog zakona v prvi vrsti spreminja zaradi potrebe po prenosu določb obeh direktiv s področja avtorskega prava. Niti Direktiva (EU) 2019/790 niti Direktiva (EU) 2019/789 ne vsebujeta določb, na podlagi katerih bi bilo treba poseči v ustaljen režim in znane definicije. Da se določbe ZKUASP, ki se nanašajo na avtorsko pravico, smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice in imetnike sorodnih pravic, je že bilo pojasnjeno, saj navedeno izhaja iz 6. člena ZKUASP.

Predlog glede dopolnitve 25. člena ZKUASP, v katerem bi bilo treba pojem »nerazdeljeni« zamenjati z besedo »nerazdeljivi« avtorski honorarji ter dodati nove pristojnosti skupščine: odločanje o ukrepih za povečanje in zmanjšanje osnovnega kapitala ter o prenehanju kolektivne organizacije, odločanje o porabi nerazdeljivih avtorskih honorarjev, ki jih lahko skupščina nameni v namenske sklade ali za

povečanje delilne mase za določeno poslovno leto, ter odločanje o drugih vprašanjih, s katerimi so urejena razmerja med člani kolektivne organizacije in niso urejena s statutom, se ne upošteva. V predlogu se poudarja, da je težava v tem, da ZKUASP ne pozna termina »nerazdeljivi avtorski honorar«, ki je vsebinsko ločen od termina »nerazdeljen avtorski honorar«, ter da so bile določbe 8. člena Direktive 2014/26/EU, ki določajo, da mora skupščina odločati o splošni politiki uporabe nerazdeljivih zneskov ter uporabi nerazdeljivih zneskov, pri prenosu v ZKUASP popolnoma ignorirane. Z navedbami se ne strinjamo. ZKUASP res ne pozna termina »nerazdeljivi zneski avtorskih honorarjev«, kot ga uporablja slovenski prevod Direktive 2014/26/EU (angl. *non-distributable*), vendar pa namesto tega popolnoma enako in v vseh primerih, kot to določa navedena direktiva, uporablja termin »nerazdeljeni zneski avtorskih honorarjev«. Namreč, če direktiva določa nek pojem, je pomembno, da se v nacionalni zakonodaji termin vsebinsko zapolni tako, da je enak tistemu, kot ga določa evropska direktiva. Golo poimenovanje določenega termina v nacionalni zakonodaji je tako pravzaprav brezpredmetno, če vsebinsko sledi zahtevam iz direktive. Glede ignoriranja določb 8. člena Direktive 2014/26/EU pri prenosu v ZKUASP pojasnjujemo, da so bile določbe navedenega člena direktive prenesene v 23., 25. in 27. člen ZKUASP, kar izhaja tudi iz korelacijske tabele za ZKUASP. Po pregledu ustreznosti prenosa določb omenjene direktive Evropska komisija ni posredovala nobenih pripomb v smislu, da je prenos 8. člena Direktive 2014/26/EU v slovensko nacionalno zakonodajo nepopoln ali neustrezen, iz česar je mogoče sklepati, da je Republika Slovenija določbe 8. člena Direktive 2014/26/EU prenesla pravilno.

Predlogi glede dopolnitve določb o namenskih skladih v 33. členu ZKUASP se ne upoštevajo, ker presegajo zahteve iz obeh direktiv, kot je že bilo pojasnjeno zgoraj.

Predlogi za spremembo in dopolnitev določb 35. člena (ter tudi 81. člena) ZKUASP se ne upoštevajo, saj se nanašajo na predlog spremembe termina »nerazdeljeni zneski avtorskih honorarjev« v termin »nerazdeljivi zneski avtorskih honorarjev« ter »nedodeljeni avtorski honorarji« v »nerazdeljeni avtorski honorarji«. Kot je bilo že pojasnjeno, ne vidimo potrebe po spremembi terminov, zlasti zato, ker so vsebinsko ustrezno preneseni iz Direktive 2014/26/EU, pri prevodu v slovenski jezik pa lahko nastanejo določena odstopanja in je vprašanje pravilnosti prevoda precej relativno. Prav tako se ne upošteva predlog glede porabe »nerazdeljenih avtorskih honorarjev«, in sicer, da bi lahko postali predmet ponovne delitve.

Dne 5. 1. 2022 je bil organiziran javni posvet, na in po katerem so dodatne pripombe k predlogu zakona dali: dr. Alenka Berger Škrk iz Odvetniške družba Rojs, Peljhan, Prelesnim & partnerji o. p., d. o. o., Tomaž Grubar, dr. Maja Jančič Bogataj kot zastopnica ARNES, Instituta »Jožef Stefan«, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje, Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost, Univerze v Mariboru, Univerzitetne knjižnice Maribor, Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani, Osnovne šole Pohorskega bataljona Oplotnica, ZAMP, Društvo filmskih producentov Slovenije, Patrik Greblo (kot ustvarjalec in imetnik pravic ter kot svetovalec glavnega direktorja RTV Slovenija za področje glasbe), DNS, Združenje SAZAS, ZAMP in RTV Slovenija.

Dr. Alenka Berger Škrk iz Odvetniške družba Rojs, Peljhan, Prelesnim & partnerji o.p., d. o. o., meni, da namenski skladi služijo kot korektiv temu, da se pobrana sredstva ne delijo avtorjem, ki so edini upravičeni do teh sredstev, zato je treba zelo tehtno razmisliti, čemu predlagane spremembe služijo in ali so sploh potrebne. Enako velja za spremembe določb SAP, ki se je v praksi izkazal za problematičnega in neučinkovitega, ker odloča predolgo (niti ni učinkovito določen čas, v katerem mora odločiti), problem je tudi neurejena možnost izločitve člana SAP, prav tako SAP ni stimuliran, niti ni predvideno, da bi v upravnem sporu sodeloval kot stranka postopka, v postopku pred SAP ni mogoče imenovati izvedenca, čeprav se je v praksi izkazalo, da je to zelo pomembno. Strinja se, da je določbe, ki urejajo SAP, treba dopolniti, vendar predlagane določbe, ki urejajo način plačila članom, ne rešujejo bistvenega problema SAP. Prav tako je s prenovljenimi določbami o mediaciji, kjer se uvajajo nekatere nove rešitve na področju, ki v praksi sploh ni zaživel, zato bi bilo treba najprej generalno poskrbeti za to, da mediacija v praksi zaživi, ne le, da se določbe v predlog zakona zapišejo zgolj zaradi implementacije direktive.

Predlogi se večinoma upoštevajo. Cilj predloga zakona je prenos obveznih določb Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/789, zato se iz predloga zakona umaknejo določbe o spremembi določb o namenskih skladih ter določb o SAP. S prenovo določb o mediaciji se zasledujeta želja in

cilj, da bi institut mediacije tudi v praksi zaživel ter bi ga v primeru spora uporabilo čim večje število kolektivnih organizacij, reprezentativnih združenj uporabnikov, uporabnikov, reprezentativnih združenj avtorjev in imetnikov pravic. Sicer pa določbe predloga zakona glede mediacije sledijo določbam o mediaciji, ki ju vsebujeta obe navedeni direktivi.

Tomaž Grubar izpostavlja problem predlaganih določb o namenskih skladih, v skladu s katerimi se bodo lahko v namenske sklade namenila sredstva, ki jih je imela kolektivna organizacija na svojem računu, o čemer bo odločala skupščina, ki jo sestavljajo člani, ki nimajo nobenih pravic. Glede predlaganih določb o načinu plačila SAP poudarja, da tudi avtorji v času postopka ne prejmejo nobenega plačila. Izpostavi, da je bilo leta 2016 rečeno, da bodo postopki pred SAP trajali v povprečju štiri mesece, danes pa je realnost ta, da trajajo v nedogled. Neomejena nerazdeljena sredstva so po njegovem mnenju motiv za slabo delovanje kolektivne organizacije, saj so tisti, ki niso lastniki pravic, delujejo pa v kolektivni organizaciji, globoko zainteresirani za malo realnega razdeljevanja in velik sklad, ki se deli po vprašljivem ključu.

Predlogi se večinoma upoštevajo. Iz predloga zakona se umaknejo določbe, s katerimi bi se spremenil sistem vplačevanja in porabe sredstev iz namenskih skladov kolektivnih organizacij, prav tako se ne spreminjajo določbe glede ureditve SAP. Cilj predloga zakona je prenos obveznih določb Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790, zato predlog zakona vsebuje predvsem določbe, ki pomenijo prenos določb obeh navedenih direktiv v nacionalno pravo Republike Slovenije.

Dr. Maja Jančič Bogataj (zastopa ARNES, Institut »Jožef Stefan«, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzo v Mariboru, Univerzitetno knjižnica Maribor, Centralno tehniško knjižnico Univerze v Ljubljani, Osnovno šolo Pohorskega bataljona Oplotnica) meni, da če se za dela izven pravnega prometa vzpostavi sistem razširjenega kolektivnega upravljanja, je ključno, da se izredno natančno določijo pogoji reprezentativnosti in da se podelijo nova dovoljenja za upravljanje pravic na teh delih. Meni, da je sistem razširjenega kolektivnega upravljanja primeren za sistem, v katerem so igralci na trgu (uporabniki na eni in kolektivne organizacije na drugi strani) dovolj zreli, da se lahko dobro pogajajo. V Republiki Sloveniji pa smo še zelo daleč od take situacije, zato predlaga dodaten premislek pred uvedbo takega sistema in natančno regulacijo. Glede prostih licenc meni, da je treba ZKUASP urediti tako, da bodo lahko tudi člani kolektivnih organizacij uporabljali licence Creative Commons. To je bil predlog že pri sprejemanju ZKUASP 2015, vendar zakonodajalec predloga ni upošteval.

S predlogom zakona se uvaja sistem kolektivnega upravljanja z razširjenim učinkom zgolj za primere, v katerih gre za reproduciranje, distribuiranje, priobčitev javnosti ali dajanje na voljo javnosti del izven pravnega prometa. Določajo se pravila kolektivnega upravljanja in merila za ugotavljanje reprezentativnosti kolektivne organizacije, po katerih je reprezentativna kolektivna organizacija tista organizacija, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice, če pa je kolektivnih organizacij z dovoljenjem za isto vrsto pravic na isti vrsti del več, je reprezentativna tista, ki ima večje število imetnikov pravic, ki so jo pooblastili za kolektivno upravljanje pravic, ter ima večje število sklenjenih sporazumov z reprezentativnimi združenji uporabnikov, večje število sklenjenih sporazumov s tujimi kolektivnimi organizacijami in obseg repertoarja v sklenjenih sporazumih s tujimi kolektivnimi organizacijami ter večji repertoar. Glede nekaterih novih pravic iz predloga ZASP-I se s predlogom ZKUASP določa obvezno kolektivno upravljanje pravic (širitev 9. člena ZKUASP), ki predstavlja uveljavljen sistem upravljanja pravic, saj je bil med deležniki sklenjen tak dogovor.

Glede predloga, da bilo treba ZKUASP spremeniti tako, da bi lahko tudi člani kolektivnih organizacij uporabljali licence Creative Commons, pojasnjujemo, da ZKUASP v četrtem odstavku 18. člena že omogoča, da imetnik pravic sam ne glede na pooblastilo kolektivni organizaciji dovoli uporabo svojega avtorskega dela za nekomercialno rabo, o čemer obvesti kolektivno organizacijo. Tisti, ki dovoli uporabo svojega dela pod prosto licenco, svojega dela ne bo prijavil v repertoar kolektivne organizacije, saj želi, da drugi pod določenimi pogoji prosto uporabljajo njegovo delo. Nikakor pa ni mogoče pričakovati, da bodo kolektivne organizacije sledile uporabi del na spletu in preverjale, ali je bila uporaba dovoljena pod prosto licenco.

ZAMP razume izobraževalne institucije, ki pojasnjujejo, da so izjeme za izobraževalne in raziskovalne namene javna korist, vendar pa poudarja, da nasproti temu stojijo avtorji, ki se

preživljajo s svojimi deli in so zaradi majhnih nadomestil velikokrat potisnjeni na rob eksistence. Namesto izraza »izključitev«, ki ga predlog zakona uporablja kot prevod izraza »opt out«, predlaga uporabo izraza »izvzem« (pri »izvzemu« bi si namreč avtor lahko premislil, medtem ko izraz »izključitev« po njegovem mnenju napeljuje na to, da je odločitev glede izvzetja dela iz kolektivnega upravljanja pravic dokončna). ZAMP predlaga obvezno kolektivno uveljavljanje oziroma vsaj kolektivno upravljanje z razširjenim učinkom novih pravic založnikov medijskih publikacij in pravice avtorjev do deleža nadomestila, saj bodo drugače manjši založniki medijskih publikacij ostali brez nadomestila ali z ničelnim nadomestilom (odplačni dogovori se sklepajo in bodo sklenjeni le z velikimi), prav tako pa bi avtorjem del v manjših medijskih publikacijah pripadel delež na neobstoječem nadomestilu. Če se ne določi obvezno ali razširjeno kolektivno uveljavljanje pravice do nadomestila založnikov medijskih publikacij, ZAMP predlaga, naj se kot obvezno kolektivno upravljana opredeli pravica avtorjev na deležu nadomestila, za katerega kolektivno upravljanje se šteje, da je dovoljeno v okviru dovoljenja pristojnega organa za upravljanje pravice javne priobčitve neodrskih pisanih del s področja književnosti, ter določi delež skupno zbranega nadomestila, ki pripada avtorjem, ki se razdelijo glede na zaščiteni obseg del (npr. 40 %), in glede na objavo v mediju, od katerega je bilo nadomestilo prejeto (npr. 60 %). Glede predvidene možnost kritja stroškov poslovanja kolektivne organizacije iz nerazdeljenih avtorskih honorarjev (35. člen ZKUASP) predlaga, da se izrecno omeji na financiranje ločeno vodenih razvojnih projektov. Ta sredstva naj se ne vštevajo med zbrane avtorske honorarje ali stroške posameznega leta, o razvojnih projektih pa naj se v letnem poročilu poroča posebej. Nadalje predlaga, da naj način določitve začasne tarife omogoča tudi določitev začasne tarife v primerih, ko v državah članicah (območje EU in EGP) ni zadostnega števila istovrstnih tarif, saj ZAMP v veliki večini sploh ne more opredeliti začnih tarif, ker je število primerljivih kolektivnih organizacij in posledično istovrstnih tarif, nižje od zakonskih pogojev. Zato predlaga, da se za take primere na novo opredelijo zakonski kriteriji (npr. znižanje zahtevanega števila istovrstnih tarif, razširitev geografskega prostora, vključitev Švice in Velike Britanije ali razširitev na območje celotne Evrope). Predlog zakona v 44. členu ZKUASP predvideva, da se bodo ministrstva, pristojna za področje dejavnosti uporabnikov, ki so večinoma posredni proračunski uporabniki, štela za reprezentativna združenja tudi v primeru, da reprezentativno združenje uporabnikov obstaja ali da je uporabnik en sam. Na podlagi navedenega ZAMP razume, da se bo Ministrstvo za kulturo lahko pogajalo o skupnih sporazumih s kolektivnimi organizacijami za vrsto uporabnikov, kot so javni mediji (RTV Slovenija), javne knjižnice, javni zavodi na področjih uprizoritvene, glasbene, vizualne in filmske umetnosti, ter javne agencije na področju kulture (JAK, SFC).

V primeru kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic na delih izven pravnega prometa bodo uporabniki teh del ustanove za varstvo kulturne dediščine, ki dela trajno hranijo v svojih zbirkah. Gre za javno dostopne arhive, knjižnice, muzeje, javno RTV organizacijo, ki so večinoma posredni proračunski uporabniki in nimajo reprezentativnega združenja, ki bi jih večinsko predstavljalo. V tem primeru bosta lahko skupni sporazum sklenila pristojna reprezentativna kolektivna organizacija in ministrstvo, pristojno za bodisi kulturo bodisi šolstvo. Poleg tega, da bosta sporazum sklenila pristojno ministrstvo in kolektivna organizacija, bodo lahko pri pogajanjih za sklenitev sporazuma sodelovali predstavniki uporabnikov.

V zvezi s pripombo glede izrazoslovja je treba pojasniti, da predlog zakona po vzoru Direktive (EU) 2019/790 uporablja izraz »izključitev«, ki kot prevod angleške različice besedne zveze »opt out« opredeljuje pravico do izločitve iz nečesa, pri čemer ni mogoče sklepati, ali gre za trajno ali začasno izključitev, prav tako pri pojmu »izvzem« ni mogoče sklepati, da gre za netrajno izločitev oziroma odločitev, ki bi jo bilo mogoče lažje preklicati.

Predlog glede obveznega kolektivnega uveljavljanja oziroma vsaj kolektivnega upravljanja z razširjenim učinkom pravice avtorjev do deleža nadomestila, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP, se upošteva, saj se obvezno kolektivno upravljanje širi tudi na nekatere nove pravice iz predloga ZASP-I, in sicer za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Upoštevajo se tudi pomisleki predlagatelja v zvezi z nerazdeljenimi avtorskimi honorarji in se umakne predlog spremembe 35. člena ZKUASP, po katerem bi se lahko iz teh sredstev krili stroški poslovanja kolektivne organizacije.

Društvo filmskih producentov Slovenije pozdravlja predlog, s katerim se med upravičence sredstev iz namenskih skladov umestijo tudi pravne osebe.

Cilj predloga zakona je prenos obveznih določb Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/789, zato se iz predloga zakona umaknejo določbe o spremembi določb o namenskih skladih.

DSR pozdravlja uvedbo novih pravic za avtorje na področju avdiovizualnih del, vendar pa hkrati poudarja, da si želi, da se za vse te pravice določi kolektivno upravljanje pravic.

Pojasniti je treba, da je za radiodifuzno retransmisijo že zdaj predvideno obvezno kolektivno upravljanje, za nekatere pravice do novih nadomestil pa se v predlogu zakona določa obvezno kolektivno upravljanje, in sicer za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP.

Patrik Greblo (kot ustvarjalec in imetnik pravic ter kot svetovalec glavnega direktorja RTV Slovenija za področje glasbe) pozdravlja določbo glede širitve virov vplačil in kroga upravičencev sredstev iz namenskih skladov, ne podpira pa neučinkovitosti kolektivnih organizacij, saj učinkovita kolektivna organizacija nima oziroma ne bi smela imeti nerazdeljenih sredstev. S predlogom zakona, da je mogoče stroške kolektivne organizacije pokriti s sredstvi nerazdeljenih nadomestil, se absolutno ne strinja, saj se s tem podpira njeno neučinkovito delovanje in zmanjša njen interes po delitvi sredstev. Predlaga, da se velike producente, imetnike velikih katalogov, ki so hkrati tudi uporabniki lastnega repertoarja, kar je tudi RTV Slovenija v nekem delu, za uporabo lastnega repertoarja doda med izjeme od obveznega kolektivnega upravljanja v 10. členu ZKUASP. **RTV Slovenija** torej predlaga, da se med izjeme od obveznega kolektivnega upravljanja doda tudi izjema za pravice iz 1. točke 9. člena ZKUASP (priobčitev javnosti neodrskih glasbenih in pisanih del, razen pravice dajanja na voljo javnosti iz 32.a člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah), če je uporabnik pravic hkrati tudi imetnik teh pravic, oziroma se določi pravilo, da uporabnik kolektivni organizaciji ni dolžan plačati nadomestila za uporabo lastnih pravic, tj. tistih pravic, katerih imetnik je on sam. RTV Slovenija ima zelo velik delež lastnih avtorskih in izvajalskih del, glede katerih je po ZKUSP določeno obvezno kolektivno upravljanje. Tako je RTV Slovenija kolektivni organizaciji dolžna plačati nadomestilo za javno priobčitev tudi tistih avtorskih in izvajalskih del, na katerih ima sama pravico javne priobčitve. Iz tako zbranih sredstev kolektivna organizacija RTV Sloveniji kot imetniku pravic vrne del nadomestila, zmanjšane za stroške delovanja kolektivne organizacije. Ker tak način pomeni finančno in administrativno breme uporabniku in kolektivni organizaciji, RTV Slovenija predlaga določitev izjeme iz obveznega kolektivnega upravljanja.

Z navedbo, da kolektivna organizacija glede na svoj namen in cilje delovanja ne bi smela imeti nerazdeljenih avtorskih honorarjev, se ne strinjamo, saj o nerazdeljenih avtorskih honorarjih govori tudi Direktiva 2014/26/EU, kar pomeni, da jih priznava oziroma priznava, da ima lahko kolektivna organizacija sredstva iz naslova avtorskih honorarjev, ki jih iz določenih razlogov ni mogla razdeliti. Na vseh področjih kolektivno upravljanje ni že tako utečeno, kot je morda na področju glasbenih del, zato nastajajo vrzeli med pobranimi nadomestili za uporabo in njihovo razdelitvijo. Predlog spremembe 35. člena ZKUASP, po katerem bi se lahko iz teh sredstev krili stroški poslovanja kolektivne organizacije, je bil tekom postopka javne obravnave in medresorskega usklajevanja umaknjen, prav tako je bila zaradi nekaterih nasprotovanj in nezmožnosti dosega kompromisa glede širše ureditve namenskih skladov umaknjena določba predloga zakona, po kateri bi se nerazdeljeni avtorski honorarji na podlagi sklepa skupščine odvedli v namenske sklade.

Predlog glede določitve izjeme za pravice iz 1. točke 9. člena ZKUASP (priobčitev javnosti neodrskih glasbenih in pisanih del, razen pravice dajanja na voljo javnosti iz 32.a člena ZASP), če je uporabnik pravic hkrati tudi imetnik teh pravic, se zaenkrat ne upošteva, saj navedeno vprašanje ni predmet nobene od direktiv, ki se s predlogom zakona prenašajo v nacionalno zakonodajo. Pri predlogu zakona so bile namreč prednostno obravnavane določbe direktiv, ki jih je treba obvezno prenesti v slovenski pravni red.

ZKOS GIZ nasprotuje uvajanju novih sorodnih pravic izvajalcev in filmskih producentov, saj ti dve pravici nista predmet Direktive (EU) 2019/790. Predvsem pri pravicah producentov gre za velike igralce na trgu, ki svoje pravice upravljajo individualno z uporabniki in ne potrebujejo dodatne

zakonske zaščite. Poleg tega pravice pridobivajo že na podlagi zakonske domneve o prenosu pravic soavtorjev in jih uveljavljajo tudi pri kolektivnih organizacijah (primer pravice kabelske retransmisije), pri pravici dajanja na voljo javnosti pa se pravice v celoti urejajo v odnosih med operaterji in RTV organizacijami, ki svoje programe za ta namen ponudijo operaterjem v uporabo. V tem delu uporaba že zdaj ne poteka v sistemu obveznega kolektivnega upravljanja, zato tudi odslej uvajanje obveznega ali razširjenega kolektivnega upravljanja pravic ni potrebno. Glede določbe ZKUASP o kolektivnem upravljanju pravic z razširjenim učinkom z navajanjem primerov uporabe poziva k dodatnemu premisleku o smiselnosti uvajanja dodatnega kolektivnega upravljanja, saj je treba upoštevati možnosti, ki jih ponuja trg za individualno upravljanje teh pravic (RTV organizacije ali velike tuje producerske hiše lahko odnose z operaterji preprosto urejajo na individualni ravni).

Nove sorodne pravice izvajalcev za priobčitev javnosti videograma z njihovo izvedbo bi bilo treba urediti že pred časom. Namreč, že na podlagi Ustave RS in enake obravnave izvajalcev bi morali tudi izvajalcem, katerih izvedbe so na videogramu, določiti pravice do nadomestila za priobčitev javnosti videograma z njihovo izvedbo. Evropska komisija je v zvezi s tem napovedala ratifikacijo Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah v imenu EU. Poleg tega tudi 18. člen Direktive (EU) 2019/790 omogoča, da se določijo nove pravice za izvajalce. Glede kolektivnega upravljanja pojasnjujemo, da je bilo med deležniki doseženo soglasje, da se obvezno kolektivno upravljanje, poleg dopolnitve 4. točke 9. člena ZKUASP – poleg kabelske zdaj tudi druga radiodifuzna retransmisija avtorskih del – ker to zahteva Direktiva (EU) 2019/789)), širi tudi na pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP.

DNS meni, da pri uporabi avtorskih del trči več javnih interesov ter ne moremo govoriti le o javnem interesu v izobraževanju in raziskovanju, saj sta tudi novinarstvo in obveščenost javnosti v absolutnem javnem interesu. Tudi avtorji oziroma drugi imetniki pravic morajo biti v uravnoteženem sistemu upravičeni do nadomestila za svoje delo (če se določeno področje ne more financirati, se tudi delo na tem področju ne bo kakovostno izvajalo). Pozdravlja predlog zakona, po katerem bi se nadomestilo, zbrano na podlagi sedmega odstavka 139.a člena ZASP, delilo avtorjem in založnikom medijskih publikacij v določenem razmerju, vendar vztraja, da bi bilo to razmerje določeno v obsegu 50 % – 50 %, in ne 30 % avtorjem in 70 % založnikom medijskih publikacij, kot ZKUASP določa za kliping. Prav tako vztraja pri zahtevi, da bi se ta pravica uveljavljala obvezno kolektivno, saj bodo drugače regionalni in drugi majhni mediji ter tudi avtorji novinarji zelo težko prišli do nadomestil ali pa bodo celo ostali brez njih.

Predlog glede določitve obveznega kolektivnega upravljanja pravice avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP, se upošteva. Prav tako se upošteva predlog glede določitve primerne delilne razmerja med avtorjem in založnikom medijske publikacije in se za delitev nadomestila med avtorja in založnika medijske publikacije, zbranega na podlagi sedmega odstavka novega 139.a člena, določa razmerje delitve nadomestila v obsegu 50% avtorju in 50 % založniku medijske publikacije.

Združenje SAZAS zanima, kateri so dodatni ukrepi za to, da bo SAP aktiven, hiter in učinkovit, pri čemer se sprašuje, ali ta organ sploh potrebujemo. V zvezi z namenskimi skladi pojasni, da jih sicer podpira, vendar pa se sprašuje, kako lahko kolektivni organizaciji sploh ostanejo nerazdeljeni avtorski honorarji, če je njena osnovna naloga, da nadomestila pobira in nato deli avtorjem oziroma imetnikom pravic. Ali tak način vodi v učinkovito ali morda v neučinkovito delovanje kolektivne organizacije? Predlaga dodaten razmislek.

Kot smo pojasnili že zgoraj, na nekaterih področjih, kot je področje avdiovizualnih del, kolektivno upravljanje pravic še nima take tradicije, kot je na primer na področju glasbenih del. Da lahko kolektivnim organizacijam ostajajo nerazdeljeni avtorski honorarji, priznava tudi Direktiva 2014/26/EU, ki posebej ureja to vprašanje in tudi način, kako najti tiste imetnike pravic, o katerih nima dovolj podatkov. Učinkovitosti kolektivne organizacije zato ni mogoče meriti le na podlagi podatka, koliko avtorskih honorarjev je nerazdeljenih.

Tudi glede delovanja SAP je bilo že zgoraj pojasnjeno, da je bil ta v prejšnji sestavi zelo aktiven, da je deloval hitro in učinkovito. Že veljavna določba ZKUASP določa, da so člani in predsednik SAP plačani za čas trajanja posameznega postopka, vendar pa ne več kot za 12 mesecev, kar razumemo

kot stimulacijo, da postopki ne trajajo v nedogled, kot navaja Združenje SAZAS in tudi nekateri drugi posamezni deležniki. Sicer pa se s predlogom zakona ne posega v ureditev SAP, saj se z njim v nacionalno zakonodajo Republike Slovenije prenašajo le obvezne določbe obeh direktiv s področja avtorskega prava.

Na podlagi prejetih pripomb in mnenj je bilo pripravljeno dopolnjeno gradivo, ki je bilo 1. 2. 2022 ponovno objavljeno na portalu E-demokracija in na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Dodatne pripombe na dopolnjeno gradivo so poslale kolektivne organizacije (AIPA, Društvo KOPRIVA, IPF, ZAMP, SAZOR GIZ), DSR, DSR Scenaristi (DSRS), Združenje filmskih snemalcev Slovenije (ZFSS), DSAF, Društvo filmski producenti Slovenije (FPS), Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije (DAVP), Društvo slovenskih pisateljev, Društvo slovenskih založnikov, Društvo slovenskih književnih prevajalcev, Združenje dramskih umetnikov Slovenije, Društvo slovenskih filmskih in televizijski prevajalcev, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Društvo bibliotekarjev Celje, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Univerza v Mariboru UKM, CTK, Inštitut za novejšo zgodovino, Arnes, Inštitut za intelektualno lastnino, ZSODT, GIZ, ZKOS GIZ, Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), TELEMACH, ZFIS, DNS, Avdiovizualni avtorji in producenti (AVAP), Gospodarsko interesno združenje Slovenski neodvisni audio in video producenti (GIZ SNAVP), Združenje SAZAS.

AIPA predlaga dopolnitev predloga zakona z novim 14.a členom, ki bi posebej uredil dovoljenja za kolektivno upravljanje, kadar bi vlogo za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje dodatnih avtorskih del oziroma dodatnih pravic vložila obstoječa kolektivna organizacija, kateri je za določeno vrsto avtorskih del oziroma za določene pravice že izdano dovoljenje. AIPA predlaga poenostavitev postopka za izdajo dovoljenja tako, da bi se štel, da so pogoji iz drugega odstavka 13. člena ZKUASP že izpolnjeni, razen njegove 1. in 2. točke (statut in pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev).

Predlog se ne upošteva. Razen prenosa obveznih določb obeh direktiv, predlog zakona posega le v določbe o obveznem kolektivnem upravljanju ter določa delilno razmerje na nadomestilu, zbranim na podlagi sedmega odstavka 139.a člena ZASP. Glede ostalih predlogov med deležniki ni bilo mogoče doseči konsenza, zato se v predlogu zakona ne upoštevajo. Upošteva pa se predlog glede prehodne določbe, da se za dovoljenja o neposrednem oddajanju po tretjem odstavku spremenjenega 31. člena ZASP, ki veljajo na dan 7. junij 2021, določba glede veljavnosti dovoljenj uporablja od 7. junija 2025 dalje, če se ta dovoljenja iztečejo po navedenem datumu.

AIPA, DSR, DSRS, ZFSS, DSAF predlagajo, da se razširjeno kolektivno upravljanje določi tudi za tri dodatne pravice na AV delih: javno prikazovanje, radiodifuzno oddajanje, sekundarno radiodifuzno oddajanje. Gre za pravice, ki jih avtorji z drugih področij kolektivno upravljajo že tri desetletja, soavtorjem AV del pa je tako uveljavljanje onemogočeno. DSM direktiva v svojem 12. členu spodbuja (razširjeno) kolektivno upravljanje, zato bi bila predlagana določba skladna z namenom omenjene direktive, hkrati pa predstavlja idealno priložnost, da se odpravijo omenjena nesorazmerja in se področje uredi celostno.

Predlog se ne upošteva, saj predlog zakona ne vsebuje več določb o kolektivnem upravljanju z razširjenim učinkom. Zaradi večjega števila prejetih predlogov strokovne in zainteresirane javnosti, naj se predlog določb glede kolektivnega upravljanja z razširjenim učinkom umakne iz predloga zakona, saj Republika Slovenija (še) ne nudi okolja, v katerem bi takšno kolektivno upravljanje lahko kakovostno delovalo, se navedene določbe iz predloga zakona črtajo, določi pa se obvezno kolektivno upravljanje za nekatere nove pravice iz predloga ZASP-I. Gre za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP, saj so ključni deležniki glede tega vprašanja dosegli dogovor in se strinjali glede širitve obveznega kolektivnega upravljanja tudi na navedene pravice.

AIPA in FPS, DSAF, DAVP, IPF predlagajo spremembo določbe glede prejemnikov sredstev iz namenskih skladov, in sicer je po njihovem mnenju poleg imetnikov pravic (fizične in pravne osebe) treba dodati še strokovna združenja imetnikov pravic in/ali druge pravne osebe, ki se v veliki večini

svoje dejavnosti ukvarjajo z razširjanjem in promocijo avtorskih del za kulturne in izobraževalne namene.

Predlog se ne upošteva, saj predlog zakona ne vsebuje več določb o namenskih skladih. Predlog zakona vsebuje določbe, s katerimi se prenašajo obvezne določbe Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 (ter širitev obveznega kolektivnega upravljanja nekaterih novih pravic iz predloga ZASP-I), kamor določbe v zvezi namenskimi skladi ne spadajo.

IPF predlaga, da se pri virih sredstev v drugi alineji drugega odstavka pri viru, ki določa, da se v namenske sklade lahko vplača največ 10% vseh zbranih avtorskih honorarjev v poslovnem letu, ki se jim avtorji odpovejo, črta besedilo »ki se jim avtorji odpovejo«.

Predlog se ne upošteva, saj predlog zakona ne vsebuje več določb o namenskih skladih. Predlog zakona vsebuje določbe, s katerimi se prenašajo obvezne določbe Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 (ter širitev obveznega kolektivnega upravljanja nekaterih novih pravic iz predloga ZASP-I), kamor določbe v zvezi namenskimi skladi ne spadajo.

IPF in **AIPA** predlagata, da se doda nova prehodna določba, po kateri bi se štelo, da veljavna dovoljenja pristojnega organa za kolektivno upravljanje z dnem uveljavitve tega zakona obsegajo tudi pravico do nadomestila iz določb novega petega in šestega odstavka 76. člena ZASP, nove 4., 5., 6. in 7. točke tretjega odstavka 104. člena ZASP, nove 4., 5., 6. in 7. točke četrtega odstavka 107. člena ZASP, novega drugega in tretjega odstavka 122. člena ZASP ter spremenjenega drugega odstavka 123. člena ZASP za tiste kategorije imetnikov pravic, na katere se posamično veljavno dovoljenje nanaša.

V zvezi s kolektivnim upravljanjem pravic v primeru retransmisije varovanih del in predmetov varstva se predlog upošteva, saj predlog zakona vsebuje prehodno določbo (11. člen predloga zakona), da obstoječa dovoljenja obsegajo tudi retransmisijo, kot jo določa spremenjeni 31. člen predloga ZASP-I. Ostalih predlogov ni mogoče upoštevati, ker bi to pomenilo, da se kolektivni organizaciji omogoči kolektivno upravljanje pravic brez preveritve izpolnjevanja pogojev za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic, ki jih določa ZKUASP. Taka določba bi povzročila, da bi kolektivna organizacija upravljala pravice do nadomestil v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in v okviru storitev videa na zahtevo ter drugega dajanja na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, čeprav njen statut in drugi akti ne bi vsebovali nobene določbe o teh pravicah, niti pravil o delitvi zbranih nadomestil iz teh naslovov, čeprav morajo biti ta vedno določena vnaprej, pred začetkom zbiranja nadomestil.

Društvo Kopriva predlaga, da bi podatke o zavezancih iz 38. člena ZASP (proizvajalci naprav za tonsko in vizualno snemanje, proizvajalci naprav za fotokopiranje, proizvajalci praznih nosilcev zvoka ali slike ter imetniki naprav, ki ponujajo odplačno fotokopiranje; poleg proizvajalcev so solidarno zavezani tudi uvozniki naprav in nosilcev, razen če je uvoz namenjen za privatno in nekomercialno uporabo kot del njihove osebne prtljage) kolektivni organizaciji, ki ima dovoljenje za zbiranje nadomestil iz 37. člena ZASP, zagotavljal pristojni davčni organ.

Predloga ne podpiramo. Pri kolektivnem upravljanju gre za upravljanje zasebnih pravic in iskanje podatkov (zavezancev za plačilo) je ena izmed osnovnih nalog kolektivne organizacije.

ZAMP, **AIPA** in **IPF** predlagajo, da se med obvezno kolektivno upravljanje doda tudi pravica do nadomestila iz naslova reproduciranja avtorskih del v elektronski obliki pri poučevanju iz 49. člena ZASP, razen če jo je avtor oziroma imetnik pravice prenesel s prosto licenco za namene poučevanja ali znanstvenega proučevanja. Nadomestilo za reproduciranje pri poučevanju naj se uveljavlja obvezno kolektivno, saj je tako pravice najlažje pridobiti na eni in podeliti na drugi strani. Pooblaščen kolektivna organizacija bi tako sklepala dogovore o tarifah in tudi urejala delitev zbranih sredstev med upravičence. Obvezno kolektivno upravljanje pa naj se določi tudi za pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga na podlagi prvega odstavka 139.a člena ZASP od ponudnika storitev informacijske družbe prejme založnik medijske publikacije, v katero je vključeno avtorsko delo tega avtorja, iz 139.a člena ZASP, saj bi pravica avtorja do primerne deleža nadomestila, ki ga založnik medijske publikacije pridobi za spletno uporabo njegove publikacije, avtorji najlažje uveljavljali prek kolektivne organizacije, ki bo za upravljanje pridobila ustrezno dovoljenje Urada RS za intelektualno lastnino, založniki pa ga bi na tak način tudi najbolj preprosto razdeljevali.

Predlog se delno upošteva. Obstoječ sistem kolektivnega upravljanja se s predlogom zakona spremeni oziroma dopolni v 4. točki 9. člena ZKUASP zaradi prenosa določbe Direktive (EU) 2019/789 (poleg kabelske zdaj tudi druga radiodifuzna retransmisija avtorskih del), prav tako se na novo določi obvezno kolektivno upravljanje za nekatere nove pravice iz predloga ZASP-I. Gre za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Glede navedenih pravic je bil med deležniki dosežen dogovor, da bo uvedba obveznega kolektivnega upravljanja teh pravic po vzoru glasbenih del omogočila učinkovito upravljanje teh novih pravic oziroma upravičenj imetnikov pravic.

ZAMP, AIPA in IPF po zgledu ureditve nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje v 46. členu ZKUASP predlagajo tudi, da se v novem 46.a členu določijo pravila za določitev višine nadomestila za reproduciranje avtorskih del v elektronski obliki pri poučevanju. Nadomestilo bi se določilo posebej za udeležence v programih vrta in v posamezni stopnji osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja, in sicer na semester. Kriterij oziroma osnova je določena v novem četrtem odstavku 37. člena ZASP (za pravico nadomestila iz naslova privatnega reproduciranja so kriteriji oziroma osnove določeni v drugem in tretjem odstavku istega člena), zavezanca za vsako od obeh nadomestil v prvem odstavku 38. člena ZASP, način določitve višine nadomestil pa v obstoječem 46. in predlaganem novem 46.a členu ZKUASP. Nadalje se predlaga tudi dopolnitev določbe četrtega odstavka 45. člena glede tarife. V pravilih določanja začasnih tarif se opredeli primere, ko število držav članic s tarifo za izkoriščanje določene vrste avtorske pravice na določen način uporabe določene vrste avtorskih del ne omogoča izbora desetih, ker jih preprosto ni določenih.

Predlog se ne upošteva, saj ni povezan z obveznimi določbami obeh navedenih direktiv, ki se s predlogom zakona prednostno prenašajo v slovenski pravni red, hkrati med deležniki ni bil dosežen konsenz glede navedenega predloga.

SAZOR GIZ, Društvo slovenskih pisateljev in Društvo slovenskih založnikov predlagajo, da se upravljanje pravice do nadomestila iz naslova izjeme za uporabo del pri digitalnem in čezmejnem poučevanju doda med obvezno kolektivno upravljanje pravic ali pa kolektivno upravljanje z razširjenim učinkom. Da bi se zagotovil nemoten prehod na nov način, pa se predlaga določitev prehodnega obdobja treh let, v katerem se nadomestilo ne bi plačevalo.

Predlog se ne upošteva. Obstoječ sistem kolektivnega upravljanja se s predlogom zakona spremeni oziroma dopolni v 4. točki 9. člena ZKUASP zaradi prenosa določbe Direktive (EU) 2019/789 (poleg kabelske zdaj tudi druga radiodifuzna retransmisija avtorskih del), prav tako se na novo določi obvezno kolektivno upravljanje za nekatere nove pravice iz predloga ZASP. Gre za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Glede navedenih pravic je bil med deležniki dosežen dogovor, da bo uvedba obveznega kolektivnega upravljanja teh pravic po vzoru glasbenih del omogočila učinkovito upravljanje teh novih pravic oziroma upravičenj imetnikov pravic.

Društvo slovenskih književnih prevajalcev in Združenje dramskih umetnikov Slovenije predlagata, da se predvidi ureditev nadomestila za digitalno rabo avtorskih del za namen ponazoritve pri poučevanju po vzoru nadomestil za privatno in drugo reproduciranje ali po vzoru kakršnega koli drugega načina, ki zagotavlja nadomestilo za rabo (npr. razširjeno kolektivno upravljanje), da se vzpostavi sistem pravnega varstva moralnih pravic, da se zagotovi zaščiten hrambo digitalnega učnega gradiva ter spodbudi udeležence v izobraževalnih procesih k seznanjanju učencev, kaj sta avtorsko delo in avtorska pravica.

Predlog se v predlogu zakona ne upošteva, ker se nanaša na predlog ZASP-I. V delu, ki se nanaša na predlog tega zakona, se predlog ne upošteva, ker presega prenos obveznih določb obeh direktiv (Direktive (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790), ki se prvenstveno zagotavlja s predlogom zakona. Predlog zakona določb o razširjenem kolektivnem upravljanju ne vsebuje, razen ko gre za dela izven pravnega prometa (nov 10.a člen). S predlogom zakona se določi obvezno kolektivno upravljanje nekaterih novih pravic iz predloga ZASP-I zaradi doseženega dogovora oziroma

konsenza med deležniki.

Društvo slovenskih filmskih in televizijski prevajalcev poziva, da se uredi nadomestilo za digitalno rabo avtorskih del za ponazoritev v izobraževanju po vzoru nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje po načelu t.i. zakonite licence, avtorsko nadomestilo v odnosu do založnikov medijskih publikacij pa naj se upravlja obvezno kolektivno.

Predlog se upošteva. V sistem kolektivnega upravljanja se umesti tudi pravica avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Glede omembe ureditve nadomestila za digitalno rabo avtorskih del za ponazoritev v izobraževanju po vzoru nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje po načelu t.i. zakonite licence pojasnjujemo, da gre za predmet predloga ZASP-I, zato na predlog na tem mestu ne odgovarjamo.

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Društvo bibliotekarjev Celje, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Univerza v Mariboru, Univerzitetna knjižnica Maribor predlagajo, da naj se natančno opredeli obseg licenčnega mehanizma oziroma podeljevanja dovoljenj za uporabo, določi konkretizirana definicija del izven pravnega prometa, določi široka definicija »ustanove za varstvo kulturne dediščine«, ožja in strožja definicija »dovolj reprezentativne organizacije za kolektivno upravljanje pravic«, in transparentno in učinkovito delovanje kolektivne organizacije.

Na predloge je v večini že bilo odgovorjeno. Zaradi večjega števila prejetih predlogov strokovne in zainteresirane javnosti, naj se predlog določb glede kolektivnega upravljanja z razširjenim učinkom umakne iz predloga zakona, saj Republika Slovenija (še) ne nudi okolja, v katerem bi takšno kolektivno upravljanje lahko kakovostno delovalo, se iz predloga zakona črtajo določbe o kolektivnem upravljanju z razširjenim učinkom. Tako v predlogu ostajajo le določbe o kolektivnem upravljanju pravic z razširjenim učinkom na delih izven pravnega prometa. Novi 10.a člen predloga zakona prenaša 8. in 9. člen Direktive (EU) 2019/790. Reprezentativna je kolektivna organizacija, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje katere izmed pravic iz prvega odstavka 10.a člena ZKUASP na določeni vrsti del, ki so dela izven pravnega prometa in so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine. Če je za kolektivno upravljanje iste pravice iz prvega odstavka na isti vrsti del, ki so dela izven pravnega prometa in so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine, izdano dovoljenje več kolektivnim organizacijam, je reprezentativna kolektivna organizacija, ki ima večje število imetnikov pravic, ki so jo pooblastili za upravljanje te iste pravice na tej vrsti del, ki so dela izven pravnega prometa in so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine.

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Društvo bibliotekarjev Celje, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Univerza v Mariboru – UKM, CTK, Inštitut za novejšo zgodovino, Arnes, Inštitut za intelektualno lastnino ponovno predlagajo določitev izjeme od obveznega kolektivnega upravljanja, po kateri bi imetnik pravic lahko sam, ne glede na pooblastilo kolektivni organizaciji, dovolil nekomercialno uporabo svojega avtorskega dela, o čemer imetnik pravic obvesti kolektivno organizacijo vsaj deset dni pred izdajo takšnega dovoljenja, pri čemer se objava tega dela pod ustrezno prosto licenco šteje za ustrezno obvestilo kolektivni organizaciji.

Predlog se ne upošteva, pri čemer so razlogi za neupoštevanje že bili pojasnjeni.

ZSODT, GIZ, ZKOS GIZ, GZS in TELEMACH menijo, da je z vidika operaterjev kolektivno upravljanje pravice kabske retransmisije (2. alineja 1. odstavka novega 10.a člena ZKUASP) nesmiselno, saj se ta pravica že v celoti upravlja kolektivno na podlagi 4. točke 9. člena ZKUASP, z izjemo lastnih oddaj RTV organizacij, ki se že sedaj upravljajo individualno. Prav tako ni dejanske in pravne potrebe po kolektivnem upravljanju celotne pravice priobčitve javnosti videogramov (3. alineja 1. odstavka novega 10.a člena ZKUASP), priobčitve javnosti avdiovizualnih del v okviru storitve videa na zahtevo (5. alineja 1. odstavka novega 10.a člena ZKUASP) in dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela (6. alineja 1. odstavka novega 10.a člena ZKUASP), saj se te pravice lahko uveljavljajo individualno. Večina njih se že sedaj upravlja individualno med uporabniki in imetniki izključnih pravic (npr. operaterji individualno urejajo pravice na delih, ki jih uvrstijo v svoje videoteke; glede dajanja na voljo javnosti v okviru oddajanja radijskih in TV programov z zamikom...). Zato ni

potrebe in bi bilo v nasprotju z določbo 12. člena Direktive (EU) 2019/790, če bi se te pravice upravljale kolektivno z razširjenim učinkom. Nadalje predlagajo, da pristojni organ s sklepom odloči o tem, katera kolektivna organizacija je reprezentativna.

Predlog se delno upošteva. Iz predloga zakona se umaknejo določbe o kolektivnem upravljanju z razširjenim učinkom, vendar se na novo določi obvezno kolektivno upravljanje za nekatere nove pravice iz predloga ZASP. Gre za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Glede navedenih pravic je bil med deležniki dosežen dogovor, da bo uvedba obveznega kolektivnega upravljanja teh pravic po vzoru glasbenih del omogočila efektivno upravljanje pravic oziroma upravičenj imetnikov pravic. S to spremembo zagotovimo kolektivno upravljanje vseh pravic, ki jih AV sektor želi upravljati preko kolektivne organizacije. Določbe glede reprezentativnosti kolektivne organizacije pa se prilagodijo za potrebe prenosa Direktive (EU) 2019/790 le glede del izven pravnega prometa.

ZFIS nasprotuje načinu upravljanja pravic, kot ga v 4. členu predloga določa nov 10.a člen. Predlaga pristop, ki spoštuje načelo pogodbene svobode pri prenosu 17. člena Direktive (EU) 2019/790 – razširjeno kolektivno upravljanje pravic na tem področju ni primerno iz vsaj dveh ključnih razlogov: 1. pravice do zvočnih posnetkov in avdiovizualnih del so že široko posamično licencirane s strani imetnikov pravic; proizvajalci zvočnih posnetkov in avdiovizualnih izdelkov so digitalnim storitvam po vsem svetu licencirali na stotine digitalnih storitev in desetine milijonov posnetkov in avdiovizualnih izdelkov; ni tržne pomanjkljivosti, ki bi upravičevala uvedbo razširjenega ali obveznega kolektivnega licenciranja v zvezi z OCSSP; in 2. na tem področju ni obveze za uvedbo razširjenega ali obveznega kolektivnega upravljanja pravic, saj 17. člen direktive ne vsebuje nobene določbe, ki bi zahtevala kolektivno upravljanje pravic, prav tako pogoji za razširjeno kolektivno upravljanje pravic iz 12. člena navedene direktive za zvočne posnetke ali avdiovizualna dela niso izpolnjeni (tudi zaradi opisanih dobro delujočih praks individualnega licenciranja). Predlaga, da se pojem »dovolj reprezentativna« opredeli, da kolektivna organizacija za upravljanje pravic predstavlja večino (tj. več kot 50 %) nacionalnih in mednarodnih imetnikov pravic in pravic na delih, ki jih dejansko uporabljajo. Izključitev iz kolektivnega upravljanja, kot ga določa novi 10.c člen predloga pa ne bi smela vplivati na pravico do nadomestila za uporabo del imetnikov pravic v okviru sheme učinkovitega kolektivnega upravljanja (48. uvodna izjava).

Iz predloga zakona se umaknejo določbe o kolektivnem upravljanju z razširjenim učinkom, vendar se na novo določi obvezno kolektivno upravljanje za nekatere nove pravice iz predloga ZASP. Gre za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Glede navedenih pravic je bil med deležniki dosežen dogovor, da bo uvedba obveznega kolektivnega upravljanja teh pravic po vzoru glasbenih del omogočila efektivno upravljanje teh novih pravic oziroma upravičenj imetnikov pravic. Določbe glede reprezentativnosti kolektivne organizacije pa se prilagodijo za potrebe prenosa Direktive (EU) 2019/790 le glede del izven pravnega prometa.

DNS vztraja na predlogu, da imajo avtorji pravico do primerne deleža prihodka iz naslova nove sorodne pravice, in sicer do najmanj polovice. V določbi 37. člena ZASP določa, da imajo iz tega naslova avtorji pravico do pravičnega nadomestila za fotokopiranje svojega dela. Za te primere ZKUASP v 31. členu določa posebno delitev, po kateri se nadomestilo deli avtorjem v obsegu 50 % in založnikom v obsegu 50 %. Po analogiji s to zakonsko ureditvijo naj se enako razmerje sprejme tudi za delež na nadomestilu, ki ga iz naslova nove sorodne pravice prejmejo založniki medijskih publikacij. Prav tako DNS vztraja pri predlogu uvedbe obveznega kolektivnega upravljanja sorodne pravice založnikov medijskih publikacij, torej da se tudi za upravljanje s pravicami založnikov medijskih publikacij iz prvega odstavka 139.a člena predloga ZASP določi obvezno kolektivno upravljanje. Pritrjuje dejstvu, da se lahko založniki medijskih publikacij odločijo za prostovoljno kolektivno upravljanje, vendar je to odvisno od njihove volje in zadostnega repertoarja za ustanovitev kolektivne organizacije, s čimer imajo novinarji slabe izkušnje, zato bi bilo obvezno kolektivno upravljanje primernejše in tudi ustrežnejše z vidika participacije avtorjev na tem nadomestilu, s čimer bi zakon primerno zavaroval položaj avtorjev in njihove pravice. Predlaga, da se v 9. člen ZKUASP

doda točka, ki se glasi: »pravico založnikov medijskih publikacij iz prvega odstavka 139.a člena ZASP ali pa (kompromisni predlog) »pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga na podlagi prvega odstavka tega člena od ponudnika storitev informacijske družbe prejme založnik medijske publikacije, v katero je vključeno avtorsko delo tega avtorja, iz 139.a člena ZASP.«

Predlog se upošteva glede določitve obveznega kolektivnega upravljanja navedene pravice in določitve delilnega razmerja na nadomestilu, ki ga iz naslova nove sorodne pravice prejmejo založniki medijskih publikacij (avtorjem v obsegu 50 % in založnikom v obsegu 50 %).

AVAP meni, da predlog sprememb ZKUASP predvideva drastično povečanje odstotkov pri namenskih skladih, kar v nobenem primeru ne more sprejeti kot pozitivno rešitev. Dejstva, ki kažejo, da kolektivna organizacija AIPA, ki upravlja kabelsko pravico soavtorjev avdiovizualnih del, ne deli zbranih nadomestil na podlagi dejanske uporabe, temveč zbrana sredstva preko namenskih skladov izplačuje ne-imetnikom pravic, je dovoljšen dokaz, da so dosedanje omejitve (do 10 odstotkov) pravšnje in ni prav nobenih potreb po povečanju teh odstotkov. S predlaganimi določbami ZKUASP predlagatelj jasno in zavestno sledi nepravi in škodljivi praksi kolektivnega upravljanja, ki jo izvaja AIPA.

Predlog se upošteva. Iz predlog zakona se umaknejo določbe, s katerimi bi se spremenile in dopolnile določbe o namenskih skladih, saj sprememba teh določb ni povezana s prenosom obveznih določb Direktive (EU) 2019/789 ali Direktive (EU) 2019/790, hkrati med deležniki ni bilo doseženo soglasje (enotno stališče).

GIZ SNAVP opozarja, da iz predloga ZKUASP-A izhaja, da pri vsebini te novele ni sodeloval Urad RS za intelektualno lastnino, torej organ, ki je po zakonu in uredbi pristojen za vsebinsko pripravo zakonov s področja intelektualne lastnine. Prav tako se v predlog zakona vtrivajo zakonske spremembe oziroma dopolnitve, ki niso del vsebine direktiv, kot na primer uzakonitev »neodpovedljive pravice do nadomestila izvajalcev na videogramih, kljub prenosu pravice«, »neodpovedljive pravice do nadomestila soavtorjev na AV, kljub prenosu pravice«, »širjenje pravic izvajalcev na videogramih na t.i. krčmarske pravice«, »povečanje dopustnih deležev t.i. promocijskih skladov« itd. Vsi ti predlogi sprememb nimajo z direktivama prav nobene povezave, sploh pa so predlagane brez potrebne analize trenutnega stanja, in bistveno, kaj bi tovrstne spremembe pomenile v praksi, torej kako bi tovrstne spremembe vplivale na trg avtorske in sorodnih pravic. Kot problematične zlasti izpostavlja določbe o namenskih skladih, kjer se čez razumno mejo višajo odstotki možnih vplačil po posameznih virih, kar lahko privede do tega, da bi kolektivne organizacije namesto, da poskrbijo za razdelitev zbranih honorarjev oziroma nadomestil upravičenim imetnikom pravic, ki jim ti zneski pripadajo, le-te najprej namenile v namenske sklade ter nato razdelile nekim tretjim osebam. Takšna praksa bi bila problematična z vidika posega v zasebno lastnino ter tudi z vidika prava EU, zato predlaga, da se predlog spremembe 33. člena ZKUASP opusti in ostane v zakonu določena omejitev, da lahko kolektivna organizacija za namenske sklade nameni največ 10 % zbranih avtorskih honorarjev. Prav tako je sporna določba 33. člena, ki omogoča, da sredstva iz namenskih skladov prejme »v Republiki Sloveniji neuveljavljeni imetnik pravic«, saj je ravno tako v nasprotju s pravom EU. Kot zahteva Direktiva 2016/24/EU, bi morali imetniki pravic, ki preko svojih honorarjev in nadomestil financirajo odbitke za storitve, ki jih organizacija za kolektivno upravljanje pravic zagotavlja imetnikom pravic (socialne, kulturne ali izobraževalne storitve, ki se financirajo z odbitki od prihodkov iz pravic), sami imeti ne-diskriminatoren dostop do teh storitev. S postavljanjem pogoja »neuveljavljeni imetnik pravic«, se dejansko onemogoča obstoječim imetnikom repertoarja (npr. uveljavljenim producentom), da bi konkurirali za sredstva iz namenskih skladov, kar je verjetno v nasprotju s pravom EU. Ravno tako je problematičen (potencialno diskriminatoren) pogoj, da so lahko prejemniki sredstev iz namenskih skladov le imetniki pravic, ki imajo stalno prebivališče ali sedež v Republiki Sloveniji. Navedeno omejitev bi bilo smiselno opustiti in prepustiti odločitev skupščini.

Predlog se upošteva. Iz predlog zakona se umaknejo določbe, s katerimi bi se spremenile in dopolnile določbe o namenskih skladih, saj sprememba teh določb ni povezana s prenosom obveznih določb Direktive (EU) 2019/789 ali Direktive (EU) 2019/790, hkrati med deležniki ni bilo doseženo soglasje (enotno stališče). Ostali navedeni predlogi se ne nanašajo na predlog ZKUASP, temveč na predlog ZASP-I, zato nanje na tem mestu ne odgovarjamo. Četudi morda iz gradiva predloga tega zakona ne izhaja, da je pri pripravi sodeloval Urad RS za intelektualno lastnino, to ne

drži, saj je predlog zakona od začetka nastajal pod okriljem Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ob sodelovanju Urad RS za intelektualno lastnino.

Združenje SAZAS ponovno opozarja na primerno in sorazmerno plačilo v primeru (obveznega) kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic in določbe, ki urejajo SAP.

Na predloge Združenja SAZAS je že bilo odgovorjeno.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	<u>DA</u>/NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA/ NE

Matjaž Han
MINISTER

**ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH
ZAKONA O KOLEKTIVNEM UPRAVLJANJU AVTORSKE IN SORODNIH PRAVIC**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

- Ocena stanja na področju urejanja

1. Evropski pravni okvir področja avtorske in sorodnih pravic

Avtorske pravice nagrajujejo ustvarjalnost in investicije v ustvarjalno vsebino. Pravni okvir za avtorske pravice, ki zagotavlja visoko raven varstva, je temelj globalne konkurenčnosti evropskih ustvarjalnih panog.

Harmonizirani pravni okvir Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) na področju avtorske in sorodnih pravic prispeva k dobremu delovanju notranjega trga ter spodbuja inovacije, ustvarjalnost, naložbe in ustvarjanje novih vsebin, prispeva pa tudi k doseganju ciljev EU glede spoštovanja in spodbujanja kulturne raznolikosti ter poudarjanju skupne kulturne dediščine.

Direktive, sprejete na področju avtorske in sorodnih pravic, prispevajo k delovanju notranjega trga, zagotavljajo visoko stopnjo varstva imetnikov pravic, olajšujejo ureditev pravic in vzpostavljajo okvir, v katerem lahko pride do izkoriščanja avtorskih del in predmetov sorodnih pravic.

Tehnološki razvoj spreminja način ustvarjanja, produciranja, distribucije in izkoriščanja avtorskih del in predmetov sorodnih pravic, z njimi pa se pojavljajo novi poslovni modeli in udeleženci na trgu. V sporočilu z dne 9. 12. 2015 z naslovom »Na poti k sodobnemu, bolj evropskemu okviru za avtorske pravice« je Evropska komisija izpostavila internet kot ključni distribucijski kanal, prek katerega je leta 2014 že 49 % uporabnikov interneta v EU dostopalo do glasbe, videoposnetkov in iger. Uveljavili so se novi poslovni modeli in poslovni subjekti, kot so spletne platforme, ki ponujajo spletne storitve, s pomočjo katerih uporabniki uporabljajo ustvarjalno vsebino. Uporabniki pogosto pričakujejo, da lahko na enotnem trgu dostopajo do digitalnih vsebin na več napravah vedno in povsod.

Pravila EU o avtorskih pravicah niso bila prilagojena opisanemu razvoju, zato je bila leta 2015 napovedana njihova posodobitev s ciljem doseči široko razpoložljivost ustvarjalne vsebine po vsej EU, hkrati pa zagotoviti visoko raven varstva za imetnike pravic ter ohraniti uravnoteženost z drugimi cilji javnih politik, kot so izobraževanje, raziskave in inovacije, v digitalnem okolju.

S harmonizacijo novih pravil o avtorski in sorodnih pravicah se proces poglobljanja notranjega trga in zagotavljanja konkurence na trgu nadaljuje, hkrati pa se nekatera pravila prilagajajo prihodnjim razmeram na način, ki ne bo omejeval tehnološkega razvoja.

2. Slovenski pravni okvir področja kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic

Temeljni zakon, ki ureja področje kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic v Sloveniji, je Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16; v nadaljnjem besedilu: ZKUASP), ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih

pravic, postopek za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic, postopek sklenitve skupnega sporazuma in določitve tarif za uporabo avtorskih del, delovanje Sveta za avtorsko pravo, izdajanje večozemeljskih licenc za spletno uporabo glasbenih del ter reševanje sporov in nadzor.

Slovenska pravila kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic so bila večinoma harmonizirana s prenosom Direktive 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (UL L št. 84 z dne 20. 3. 2014, str. 72; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/26/EU).

Direktiva 2014/26/EU določa:

1. pravila upravljanja, poslovanja, preglednosti in poročanja kolektivnih organizacij;
2. pravila članstva v kolektivnih organizacijah;
3. pravice imetnikov pravic, ki niso člani kolektivnih organizacij;
4. pravila v zvezi z upravljanjem avtorskih honorarjev;
5. pravila v zvezi z upravljanjem pravic v imenu drugih kolektivnih organizacij;
6. pravila za reševanje sporov med kolektivnimi organizacijami, njihovimi člani, imetniki pravic in uporabniki;
7. pravila izdajanja večozemeljskih licenc za spletno uporabo glasbenih del,
8. smiselno uporabo nekaterih pravil za neodvisne subjekte upravljanja.

Nekatere vidike kolektivnega upravljanja urejajo tudi drugi evropski pravni akti, na primer:

1. Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 93/83/EGS), ki je bila nazadnje spremenjena z Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82). Direktiva 93/83/EGS v prvem odstavku 9. člena določa, da se pravice imetnikov avtorske ali sorodnih pravic do podelitve ali zavrnitve dovoljenja kabelskemu operaterju za kabelsko retransmisijo lahko izvajajo le prek kolektivne organizacije;
2. Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L št. 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32), ki v drugem odstavku 6. člena dopušča obvezno ali neobvezno kolektivno upravljanje sledne pravice v korist avtorja izvirnega umetniškega dela; in
3. Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/116/ES), ki je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2011/77/EU). Direktiva 2006/116/ES določa pravico izvajalca, kadar mu pogodba o prenosu ali dodelitvi daje pravico zahtevati neponavljajoče se nadomestilo, da dobi od proizvajalca fonograma dodatno letno nadomestilo za vsako polno leto po izteku 50. leta od zakonite izdaje fonograma ali, če posnetek ni bil izdan, po izteku 50. leta od njegove zakonite priobčitve javnosti. Pravico do pridobitve dodatnega letnega nadomestila za izvajalca upravlja kolektivna organizacija, izvajalec pa se pravici do takega dodatnega letnega nadomestila ne more odpovedati.

3. Kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic v Sloveniji

Avtorske pravice v Sloveniji se upravljajo posamično (individualno), to je za vsako posamezno avtorsko delo posebej, ali skupinsko (kolektivno), to je za več avtorskih del več avtorjev hkrati.

Imetnik pravic se sam odloča, ali bo avtorsko pravico upravljal osebno ali po zastopniku ali bo za upravljanje svojih pravic na že objavljenih avtorskih delih pooblastil katero od kolektivnih organizacij ali neodvisni subjekt upravljanja. Če je kolektivno upravljanje avtorskih pravic po pooblastilu imetnika pravic ali ZKUASP preneseno na kolektivno organizacijo, avtor razen v primeru nekaterih izjem v ZKUASP ne more osebno upravljati teh pravic.

Imetnik pravic upravlja svoje pravice na že objavljenih avtorskih delih le prek kolektivne organizacije (obvezno kolektivno upravljanje), če gre za:

1. priobčitev javnosti neodrskih glasbenih in pisanih del, razen pravice dajanja na voljo javnosti iz 32.a člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP in 59/19; v nadaljnjem besedilu: ZASP);
2. ponovno prodajo izvirnikov likovnih del (sledna pravica iz 35. člena ZASP);
3. reproduciranje avtorskih del za privatno in drugo lastno uporabo ter njihovo fotokopiranje prek obsega iz 50. člena ZASP;
4. kabelsko retransmisijo avtorskih del, razen pri lastnih oddajah RTV organizacij, ne glede na to, ali gre za njihove lastne pravice ali pa so te nanje prenesli drugi imetniki pravic, in
5. pravico do dodatnega letnega nadomestila iz 122.b člena ZASP.

Za kolektivno upravljanje je potrebno dovoljenje Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ). Obveznost pridobitve dovoljenja velja za kolektivne organizacije in tudi za neodvisne subjekte upravljanja.

V Sloveniji ima dovoljenje pristojnega organa šest kolektivnih organizacij:

- Društvo KOPRIVA, k.o., za kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe ter ki pripada avtorjem, izvajalcem, proizvajalcem fonogramov in filmskim producentom. Dovoljenje se glede delitve nadomestil nanaša samo na delitev nadomestil kolektivnim organizacijam, ki imajo dovoljenje za razdeljevanje nadomestil med upravičene imetnike pravic;
- Slovenska avtorska in založniška organizacija za pravice reproduciranja GIZ, k.o., krajše: SAZOR GIZ k.o., za kolektivno upravljanje pravic avtorjev in založnikov del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov v primeru reproduciranja in distribuiranja avtorskih del v korist invalidnih oseb ter reproduciranja avtorskih del za privatno in drugo lastno uporabo ter fotokopiranje prek obsega iz 50. člena ZASP;
- ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije, k.o., za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na delih s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih;
- Zavod za uveljavljanje pravic avtorjev, izvajalcev in producentov avdiovizualnih del Slovenije, k.o., krajše: AIPA, k.o., za kolektivno upravljanje pravic, in sicer za:
 - a) soavtorje avdiovizualnih del, to je avtorja priredbe, pisca scenarija, avtorja dialogov, direktorja fotografije, glavnega režiserja, skladatelja filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v avdiovizualnem delu, in glavnega animatorja, če je animacija bistven element v avdiovizualnem delu, pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, in pravice radiodifuzne retransmisije v primeru kabelske retransmisije avdiovizualnih del;
 - b) izvajalce, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih, pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje njihovih izvedb v avdiovizualnih delih, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe;
 - c) filmske producente pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del na videogramih, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe;
- Zavod za uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov, k.o., krajše: IPF, k.o., za kolektivno uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov na fonogramih;
- Združenje SAZAS, k.o., za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na delih s področja

glasbe,
medtem ko neodvisnemu subjektu upravljanja dovoljenje do zdaj še ni bilo izdano.

– Navedba predpisov, ki urejajo to področje

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90, 97, 99 in 75/16 – UZ70a)

Zakoni in podzakonski akti:

1. Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16);
2. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP in 59/19);
3. Uredba o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 56/17).

Druga pravila:

4. Poslovnik Sveta za avtorsko pravo z dne 18. 1. 2017.
- Ugotovitve pri spremljanju izvajanja veljavnega predpisa (predstavitev ciljev predpisa, ocena doseženih ciljev, metode oziroma merila, po katerih je pripravljena ta ocena, vzroki, zakaj cilji niso bili ali niso bili v celoti doseženi),
- poglavitni problemi oziroma vprašanja na področju urejanja (jasna opredelitev, velikost in obseg, vzrok za njihov nastanek),
- kako so bili problemi ugotovljeni.
- Predpisi Evropske unije, ki vplivajo na področje urejanja
1. Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15), ki je bila nazadnje spremenjena z Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82);
 2. Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L št. 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32);
 3. Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12), ki je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1);
 4. Direktiva 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (UL L št. 84 z dne 20. 3. 2014, str. 72);
 5. Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82);
 6. Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
 7. Priporočila Komisije z dne 18. maja 2005 o kolektivnem čezmejnem upravljanju avtorskih in sorodnih pravic za zakonite spletne glasbene storitve (UL L št. 276 z dne 21. 10. 2005, str. 54).

- Mednarodni sporazumi, ki vplivajo na področje urejanja

/

- Odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev

Ustavno sodišče Republike Slovenije ni ugotovilo neskladja določb o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic z Ustavo Republike Slovenije.

- Sodbe Sodišča Evropske unije, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev

Sodba v združenih zadevah *Airfield NV in Canal Digitaal BV proti Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Sabam) (C-431/09) in Airfield NV proti Agicoa Belgium BVBA (C-432/09)* (C-431/09 in C-432/09 z dne 13. 10. 2011)

Sodba v zadevi *OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním o.s. proti Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s.* (C-351/12 z dne 27. 2. 2014).

Sodba v zadevi *ITV Broadcasting Limited in drugi proti TVCatchup Limited in drugim* (C-275/15 z dne 1. 3. 2017)

Sodba v zadevi *Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) proti Weareone.World BVBA in Wecandance NV* (C-372/19 z dne 25. 11. 2020)

- Razlogi, s katerimi se utemeljuje potreba po novem predpisu ali spremembi in dopolnitvi veljavnega predpisa

Uskladitev z:

1. Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82) ter
2. Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92).

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predloga zakona je uskladitev z:

1. Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/789/EU) in
2. Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/790/EU).

2.2 Načela

Načela predloga zakona so:

- spodbujanje ustvarjalnosti, inovacij in naložb;
- zagotavljanje visoke ravni varstva pravic imetnikov pravic;
- večja pravna varnost, zlasti v zvezi z nekaterimi načini uporabe avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v digitalnem okolju;
- s širšim dostopom do televizijskih in radijskih programov iz držav članic spodbujati kulturno in jezikovno raznovrstnost ter socialno kohezijo in večji dostop do informacij;
- pravično ravnovesje med pravicami in interesi avtorjev in drugih imetnikov pravic ter uporabnikov.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

- Konkreten opis predlaganih rešitev (z navedbo členov)

S predlogom zakona se:

1. določajo pravila kolektivnega upravljanja avtorske pravice z razširjenim učinkom na delih izven pravnega prometa (4. člen predloga zakona)

S predlogom zakona se določa kolektivno upravljanje avtorske pravice na delih izven pravnega prometa v primeru reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo teh del javnosti za nekomercialni namen ter določajo posebna pravila kolektivnega upravljanja pravic na teh delih (10.a člen predloga zakona). Področje v veljavnem ZKUASP ni urejeno.

S predlogom zakona se prenašajo določbe 8. in 9. člena Direktive 2019/790/EU.

Kolektivno upravljanje avtorske pravice se ureja za dela izven pravnega prometa, ki jih imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine trajno v svojih zbirkah.

Določa se izraz »ustanova za varstvo kulturne dediščine«. To so javno dostopne knjižnice in muzeji, ne glede na vrsto del, ki jih imajo v svojih stalnih zbirkah, javno dostopni arhivi, filmske ustanove, ustanove za avdio dediščino in javna RTV organizacija.

Za delo izven pravnega prometa se šteje delo, kot ga določa predlog ZASP-I v 50.f členu. Gre za delo, ki ni dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih poteh (npr. knjiga, ki ji je pošla izdaja in je ni mogoče več kupiti v knjigarni, jo je pa mogoče najti v starinarnici ali pri kakšnem zbiratelju; dela, ki niso nikoli bila namenjena za komercialno rabo, npr. pisma znane osebe). Ne gre za vrsto avtorskega dela, temveč za poseben status dela, kar pomeni, da je to delo lahko katera koli vrsta avtorskega dela, na primer pisano delo, likovno delo, avdiovizualno delo.

Na že objavljenem avtorskem delu, ki se šteje za delo izven pravnega prometa, bo imetnik pravic lahko uveljavljal svoje pravice le prek kolektivne organizacije, reprezentativne za kolektivno upravljanje v primeru pravice reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti na tem delu, ki ga ima ustanova za varstvo kulturne dediščine trajno v svoji zbirki, na nekomercialni spletni strani, in ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi.

Pristojna kolektivna organizacija bo morala biti reprezentativna za kolektivno upravljanje ene ali več navedenih avtorskih pravic na določenih vrstah del izven pravnega prometa. Reprezentativna bo kolektivna organizacija z dovoljenjem pristojnega organa za kolektivno upravljanje pravice

reproduciranja ali distribuiranja ali priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti določene vrste del izven pravnega prometa. Če bo za kolektivno upravljanje iste avtorske pravice na isti vrsti del izven pravnega prometa izdano dovoljenje več kolektivnim organizacijam, se bo za reprezentativno štela kolektivna organizacija z večjim številom imetnikov pravic, ki so jo pooblastili za upravljanje te iste pravice na tej vrsti del, ki štejejo za dela izven pravnega prometa in so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine. Med kolektivnima organizacijama z enakim številom imetnikov pravic bo reprezentativna tista, ki ima večje število sklenjenih sporazumov s tujimi kolektivnimi organizacijami.

S predlogom zakona se za upravljanje avtorske pravice na delih izven pravnega prometa določa kolektivno upravljanje pravic z razširjenim učinkom, kar pomeni, da bo pristojna reprezentativna kolektivna organizacija lahko upravljala avtorsko pravico imetnikov pravic, ki niso pooblastili nobene kolektivne organizacije za upravljanje pravice reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti del izven pravnega prometa, vendar pa se ob tem določa pravica imetnikov pravic, da kadar koli prepovejo uporabo svojega avtorskega dela oziroma izključijo uporabo svojega dela kot dela izven pravnega prometa. V zvezi z uresničevanjem te pravice se določajo poseben postopek oziroma načini sporočanja izključitve uporabe dela oziroma upravljanja avtorske pravice, saj je možnih več načinov sporočanja, in sicer prek javno dostopnega spletnega portala urada Evropske unije, pristojnega za intelektualno lastnino, s pisnim sporočilom ustanovi za varstvo kulturne dediščine ali pisnim sporočilom reprezentativni kolektivni organizaciji.

V kazenskih določbah se dodajata dva nova prekrška v zvezi z materialno določbo v 10.a členu, in sicer prekršek reprezentativne kolektivne organizacije in prekršek ustanove za varstvo kulturne dediščine, če v roku 15 dni od prejema obvestila, da je imetnik pravic izključil uporabo svojega avtorskega dela kot dela izven pravnega prometa, o tem ne obvestita druga druge (glede na to, katera prejme pisno obvestilo o izključitvi uporabe avtorskega dela kot dela izven pravnega prometa).

Kolektivno upravljanje je v ZKUASP urejeno tako, da pristojna kolektivna organizacija sklene skupni sporazum z reprezentativnim združenjem uporabnikov, v katerem se določijo tarifa in pogoji uporabe avtorskih del glede na različne okoliščine uporabe za vse uporabnike enako. Reprezentativna so tista združenja uporabnikov, ki predstavljajo večino uporabnikov na področju neke dejavnosti glede na njihovo število ali če jim zakon priznava reprezentativnost.

S predlogom zakona se urejajo primeri, v katerih imamo na eni strani kolektivno organizacijo, na drugi pa uporabnike avtorskih del na področju neke dejavnosti, ki so večinoma proračunski uporabniki in nimajo reprezentativnega združenja uporabnikov. Določa se, da se za reprezentativno združenje uporabnikov šteje ministrstvo, pristojno za področje neke dejavnosti. V teh primerih bosta sporazum sklenila pristojno ministrstvo in kolektivna organizacija, predstavniki uporabnikov pa bodo lahko sodelovali pri pogajanjih za sklenitev sporazuma, kar izhaja iz 7. člena predloga zakona.

2. določa obvezno kolektivno upravljanje v primeru druge retransmisije (poleg kabelske retransmisije) (3. in 19. člen predloga zakona)

Z dopolnitvijo 9. člena ZKUASP o obveznem kolektivnem upravljanju se v skladu s 4. členom Direktive 2019/789/EU določa obvezno kolektivno upravljanje v primeru druge retransmisije prvotno oddajanih oziroma prvotnega prenosa televizijskih in radijskih programov.

V povezavi z novo opredelitvijo pravice radiodifuzne retransmisije v predlogu ZASP-I se s prehodno določbo omogoča, da bodo že izdana dovoljenja pristojnega organa za kolektivno upravljanje avtorskih pravic v primeru kabelske retransmisije ostala v veljavi in bodo zajemala kabelsko retransmisijo v novem pomenu.

3. določa obvezno kolektivno upravljanje za nekatere nove pravice iz predloga ZASP-I, in sicer za:

- pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP

Obvezno kolektivno upravljanje pravic bo uporabnikom omogočilo, da bodo lahko na enem mestu uredili svoje obveznosti zaradi priobčitve javnosti avdiovizualnih del, videogramov in izvedb, ki so (posnete) na videogramu, hkrati pa bo olajšano upravljanje pravic tistih imetnikov, ki so upravičeni do teh nadomestil, saj bo te pravice upravljala kolektivna organizacija, ne pa imetniki pravic sami.

4. določa obvezno kolektivno upravljanje pravice avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP

Obvezno kolektivno upravljanje pravic je z vidika participacije avtorjev – novinarjev na tem nadomestilu ustrenejši način uveljavljanja pravic, saj na ta način že zakon primerno zavaruje položaj avtorjev in njihove pravice.

5. določa razmerje delitve nadomestila, zbranega na podlagi sedmega odstavka novega 139.a člena, ki se predlaga s predlogom ZASP-I (7. člen predloga zakona)

S predlogom zakona se pri nadomestilu, ki ga od ponudnika storitev informacijske družbe prejme založnik medijske publikacije, v katero je vključeno avtorsko delo avtorja, za delitev med avtorja in založnika medijske publikacije določa delilno razmerje 50 % avtorju in 50 % založniku medijske publikacije.

6. prenavljajo pravila o mediaciji (8. člen predloga zakona)

Pravila o mediaciji so vsebina 68. člena ZKUASP. S predlogom zakona se prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU ter ureja postopek v skladu z Zakonom o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah (Uradni list RS, št. 56/08) tako, da se:

- v skladu z navedenima direktivama zagotovi možnost, da lahko stranke zaprosijo za pomoč enega ali več mediatorjev v določenih sporih ali ko se soočajo s težavami pri sklepanju sporazumov;
- določi, da lahko kolektivna organizacija, reprezentativno združenje uporabnikov, uporabnik, reprezentativno združenje avtorjev in imetnik pravic zahtevajo posredovanje mediatorja v katerem koli sporu v zvezi z avtorsko pravico, zlasti pa v sporih, ki so primeroma naštetih;
- jasneje določa, kaj se šteje za mediacijo, postopek mediacije, začetek in konec mediacije, vloga mediatorja in kako deluje, pri čemer se pravila opirajo na določbe Zakona o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah.
- variantne rešitve, ki so bile proučevane, in utemeljitev predlagane rešitve.

b) Način reševanja:

- Vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom

Predlog zakona:

- a) delni prenos Direktive 2019/789/EU;
- b) delni prenos Direktive 2019/790/EU;
- c) obvezno kolektivno upravljanje pravic (pravica do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP in pravica avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo);
- d) razdelitev nadomestila, zbranega na podlagi sedmega odstavka novega 139.a člena, ki se predlaga s predlogom ZASP-I, med avtorja v obsegu 50 % in založnika medijskih publikacij v obsegu 50 %;
- e) postopek mediacije, ki jo lahko kolektivna organizacija, reprezentativno združenje

uporabnikov, uporabnik, reprezentativno združenje avtorjev in imetnik pravic pri pristojnem organu predlaga v katerem koli sporu v zvezi z avtorsko pravico, zlasti pa v naštetih primerih;

- Vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati

V šestih mesecih po uveljavitvi predloga zakona se s predlogom zakona uskladijo določbe Uredbe o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 56/17), ki določa postopek mediacije v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami med kolektivno organizacijo, reprezentativnim združenjem uporabnikov, uporabnikom ali imetnikom pravic v primerih, določenih z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, stopnjo in vrsto izobrazbe, druga merila, ki jih mora izpolnjevati mediator za mediacijo po tej uredbi, ter nagrado za mediatorja.

- Vprašanja, ki se bodo urejala drugače, navedite kako (npr. s kolektivnimi pogodbami)

Vprašanj, ki se bodo urejala drugače, ne bo.

- Vprašanja, v katera ni mogoče poseči s predpisi

S predpisi ni mogoče poseči v izključne pravice imetnikov, razen če to dopuščajo mednarodne pogodbe in evropski pravni red.

- Vprašanja, ki jih ni treba več urejati s predpisi

Vprašanj, ki jih ni treba več urejati s predpisi, ni.

- Vprašanja, ki se bodo urejala s predpisi ter v zvezi s katerimi so bili predhodno opravljeni poskusi in testi, da se ugotovi, ali je ukrepanje primerno

/

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

- Z veljavnim pravnim redom

Predlog zakona je usklajen z obstoječim pravnim redom Republike Slovenije.

- S splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo

Predlog zakona je usklajen s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo.

- S predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati

Predlaga se obravnava predloga zakona skupaj s Predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (EVA: 2020-2130-0064).

č) Usklajenost predloga zakona:

- S samoupravnimi lokalnimi skupnostmi

Predlog zakona po mnenju predlagatelja ne posega v lokalno samoupravo, zato dodatno usklajevanje ni potrebno.

- S civilno družbo oziroma ciljimi skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj)
- S subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti)

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

- Ocena finančnih sredstev za državni proračun

Predlog zakona nima posledic za državni proračun.

- Ocena drugih javnih finančnih sredstev

Predlog zakona nima posledic za druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje predloga zakona ni treba zagotoviti dodatnih sredstev v že sprejetem državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

- prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih,
 - prikaz ureditve v pravnem redu EU:
1. S predlogom zakona se v ZKUASP delno prenašajo določbe **Direktive 2019/790/EU**. Večji del določb Direktive 2019/790/EU je predmet prenosa v ZASP.

Direktiva 2019/790/EU določa **pravila za prilagoditev nekaterih izjem in omejitev avtorske in sorodnih pravic digitalnemu in čezmejnemu okolju** ter **ukrepe za poenostavitev nekaterih postopkov pridobivanja dovoljenj zlasti v zvezi z razširjanjem del izven pravnega prometa in predmetov sorodnih pravic** ter **spletno razpoložljivostjo avdiovizualnih del na platformah videa na zahtevo**. Vsebuje tudi **pravila za lažjo uporabo vsebin v javni domeni**, **pravila** glede **pravic na publikacijah**, glede **uporabe avtorskih del ali predmetov sorodnih pravic s strani ponudnikov spletni strani, ki shranjujejo in zagotavljajo dostop do vsebin, ki jih naložijo uporabniki teh storitev**, glede **preglednosti pogodb z avtorji in izvajalci**, glede **plačila za avtorje in izvajalce** ter glede **mehanizma za preklic prenosa pravic, ki so jih avtorji in izvajalci prenesli izključno**.

a. Enostavnejše pridobivanje dovoljenj (licenciranje) za nekatere načine uporabe del izven pravnega prometa

Z Direktivo 2019/790/EU se **poenostavljajo postopki pridobivanja dovoljenj (licenciranja) za nekatere načine uporabe del izven pravnega prometa in predmetov sorodnih pravic**, ki so trajno v zbirkah ustanov za varstvo kulturne dediščine, zato da bi se olajšala njihova uporaba. Praksa je pokazala na težave, ki jih imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine pri pridobivanju dovoljenj imetnikov pravic za nekatere načine uporabe del izven pravnega prometa v projektih za njihovo digitalizacijo ali pri čezmejni uporabi, bodisi zaradi njihove starosti, omejene komercialne vrednosti bodisi ker se niso nikoli komercialno izkoriščala.

Šteje se, da je **delo ali predmet sorodnih pravic izven pravnega prometa**, kadar se v dobri veri domneva, da ni na voljo javnosti po običajnih trgovskih poteh. Za sprejem take domneve se

zahteva, da se je v razumni meri prizadevalo ugotoviti, ali je delo na voljo javnosti. V okviru razumnega prizadevanja bi se morali upoštevati vsi lahko dostopni dokazi o prihodnji razpoložljivosti avtorskih del po običajnih trgovskih poteh. Preverjanje razpoložljivosti bi se moralo izvajati v državi članici sedeža ustanove za varstvo kulturne dediščine, čezmejno pa na primer, kadar so na voljo lahko dostopne informacije, da je bilo literarno delo objavljeno v dani jezikovni različici v drugi državi članici. Status razprodane zbirke del bi bilo mogoče določiti tudi s sorazmernim mehanizmom, kot je vzorčenje. Omejena razpoložljivost avtorskega dela, na primer v trgovinah z rabljenim blagom, ali zgolj teoretična možnost pridobitve dovoljenja (licence) za določeno uporabo avtorskega dela se ne bi smela šteti za razpoložljivost za javnost po običajnih trgovskih poteh. Razumno prizadevanje se ne bi smelo večkrat ponavljati.

Za dela izven pravnega prometa se lahko štejejo na primer fotografije, programska oprema, fonogrami, avdiovizualna dela, edinstvena umetniška dela in tudi plakati, letaki, časopisi iz strelskih jarkov ali amaterska avdiovizualna dela, ki niso bila nikoli komercialno na voljo. Ne bi pa se smelo šteti, da so izven pravnega prometa avtorska dela, ki so na voljo na primer v kateri koli različici, kot so poznejše izdaje literarnih del in alternativne verzije kinematografskih del, ali pojavní obliki, kot so digitalni ali tiskani formati istega dela. Nasprotno zgolj komercialna razpoložljivost priredb, vključno z drugimi jezikovnimi različicami ali avdiovizualnimi priredbami literarnega dela, ne bi smela preprečiti, da se neko avtorsko delo v danem jeziku šteje za delo izven pravnega prometa.

Države članice morajo v skladu z Direktivo 2019/790/EU zagotoviti, da lahko kolektivne organizacije sklenejo pogodbo (licenco) z ustanovo za varstvo kulturne dediščine o neizključnem prenosu prave reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti del izven pravnega prometa za nekomercialno rabo ne glede na to, da vsi imetniki pravic niso pooblastili kolektivne organizacije za upravljanje navedenih pravic na navedenih delih. Pri tem bi morale imeti države članice v skladu s svojimi pravnimi običaji, praksami ali okoliščinami prožnost pri izbiri posebne vrste mehanizma za prenos ustrezne avtorske pravice, kot je razširjeno kolektivno upravljanje ali domneva glede zastopanja. Za sklenitev pogodbe morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji, in sicer da je:

1. kolektivna organizacija na podlagi pooblastil imetnikov pravic reprezentativna za upravljanje določenih avtorskih pravic na določenih avtorskih delih, ki so predmet pogodbe;
2. vsem imetnikom pravic v zvezi s pogoji neizključnega prenosa oziroma licenciranja zagotovljena enaka obravnava;
3. ustanova za varstvo kulturne dediščine dovoljenje pridobi od reprezentativne kolektivne organizacije v državi članici, kjer je ustanovljena.

Pri sklepanju pogodbe bi morale imeti kolektivne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine možnost, da se dogovorijo, za katera ozemlja bo veljala, vključno z možnostjo, da velja v vseh državah članicah, o ceni in dovoljenih načinih uporabe. Ustanova za varstvo kulturne dediščine lahko dela izven pravnega prometa, ki so predmet neizključnega prenosa, uporablja v vseh državah članicah, če ni dogovorjeno drugače. Dogovorjeni načini uporabe ne bi smeli biti namenjeni ustvarjanju dobička, hkrati pa ne bi smeli preprečevati ustanovam za varstvo kulturne dediščine, da krijejo stroške v zvezi s pogodbo (licenco) ter stroške digitalizacije in razširjanja avtorskih del, ki so predmet pogodbe. Pogoji iz sklenjene pogodbe (licence) veljajo tudi za imetnike pravic, ki niso pooblastili nobene reprezentativne kolektivne organizacije in niso izključili svojega avtorskega dela iz pogodbe o neizključnem prenosu.

Če kolektivna organizacija izpolnjuje pogoje za upravljanje samo določenih pravic na določenih vrstah del izven pravnega prometa, morajo države članice za druge pravice na drugih vrstah del izven pravnega prometa zagotoviti izjemo ali omejitev pravic, s katero ustanovam za varstvo kulturne dediščine dovolijo dajanje na voljo javnosti del izven pravnega prometa, ki so v trajnih zbirkah, za nekomercialno rabo. Izjema ali omejitev pravic se lahko dovoli pod naslednjima pogojema, da:

1. je navedeno ime avtorja ali drugega določljivega imetnika pravic, razen če je to nemogoče;
2. so taka dela dana na voljo na nekomercialnih spletnih mestih.

Na podlagi izjeme ali omejitve lahko ustanova za varstvo kulturne dediščine uporablja dela izven pravnega prometa, ki so predmet neizključnega prenosa, samo v državi članici, kjer ima sedež.

Tako v primeru izkoriščanja avtorskih pravic na avtorskih delih na podlagi pogodbe o neizključnem prenosu kot v primeru izkoriščanja pravic na avtorskih delih na podlagi izjeme ali omejitve pravic morajo države članice zagotoviti, da lahko imetniki pravic kadar koli enostavno in učinkovito izključijo svoja avtorska dela ali predmete sorodnih pravic iz pogodbe o neizključnem prenosu oziroma licenciranja (razširjeno kolektivno upravljanje) ali iz uporabe izjeme ali omejitve bodisi na splošno bodisi v posebnih primerih. Imetniki pravic bi morali imeti možnost, da kadar koli pred ali med veljavnostjo pogodbe o neizključnem prenosu ali pred ali med uporabo izjeme ali omejitve izključijo vsa svoja ali samo določena avtorska dela ali predmete sorodnih pravic iz vseh ali samo določenih pogodb o neizključnem prenosu oziroma licenciranja ali iz vseh ali samo določenih načinov uporabe na podlagi izjeme ali omejitve.

Navedena pravila se ne uporabljajo za zbirke del izven pravnega prometa, kadar na podlagi razumnih prizadevanj obstajajo dokazi, da so zbirke pretežno sestavljene iz:

1. del, razen kinematografskih ali avdiovizualnih del, prvič objavljenih ali predvajanih v tretji državi;
2. kinematografskih ali avdiovizualnih del, katerih producenti imajo sedež ali prebivališče v tretji državi, ali
3. del državljanov tretjih držav, kadar države članice ali tretje države po razumnih prizadevanjih ni bilo mogoče določiti v skladu s predhodnima točkama.

Ta ocena bi lahko temeljila na dokazih, ki so na voljo po razumnih prizadevanjih, da so avtorska dela dela izven pravnega prometa, ne da bi bilo treba poiskati dodatne dokaze.

Ne glede na navedeno se lahko pravila uporabljajo tudi za imetnike pravic iz tretjih držav, če je kolektivna organizacija za te imetnike dovolj reprezentativna, na primer prek sporazuma o zastopanju.

V sklopu ukrepov za zagotavljanje širšega dostopa do del izven pravnega prometa določa Direktiva 2019/790/EU tudi pravila za obveščanje javnosti. Namen pravil je objava in dostop do informacij. Gre zlasti za informacije o tekoči in prihodnji uporabi del izven pravnega prometa in vzpostavljenih ureditvah v zvezi z izključitvijo avtorskih del iz pogodb o neizključnem prenosu (licenc), izjem ali omejitev pravic na delih izven pravnega prometa, ki bi morale biti ustrezno objavljene. Zato bo vzpostavljen javno dostopen portal Urada Evropske unije za intelektualno lastnino, prek katerega se bo lahko zainteresirana javnost seznanila z:

1. informacijami ustanov za varstvo kulturne dediščine, kolektivnih organizacij ali drugih pristojnih javnih organov, potrebnimi za namen identifikacije del izven pravnega prometa in predmetov sorodnih pravic, ki jih zajemajo pogodbe oziroma licence o neizključnem prenosu ali so uporabljeni na podlagi nacionalne izjeme ali omejitve;
2. informacijami o možnostih imetnikov pravic v zvezi z izključitvijo svojih avtorskih del ali predmetov sorodnih pravic iz pogodbe o neizključnem prenosu oziroma licenciranja ali iz uporabe izjeme ali omejitve;
3. informacijami o pogodbenih strankah pogodbe o neizključnem prenosu, ozemljih in načinih uporabe.

Informacije bodo morale biti na voljo v razumnem roku pred začetkom uporabe pogodbe o neizključnem prenosu, izjeme ali omejitve pravic na delih izven pravnega prometa. Ta portal bo imetnikom pravic omogočil, da lažje izključijo uporabo svojih avtorskih del.

Portal bo vzpostavljen in na voljo uporabnikom do izteka roka za prenos Direktive 2019/790/EU 7. 6. 2021. Na portalu bodo v skladu s specifikacijami Urada Evropske unije za intelektualno lastnino zagotovljene naslednje funkcionalnosti:

1. registracija uporabnikov (ustanove za varstvo kulturne dediščine, kolektivne organizacije, pristojni organi, nacionalne kontaktne točke uporabnikov, imetniki pravic, drugi uporabniki (splošna javnost)) in urejanje;
2. nalaganje, sprememba, izbris ter osnovno in napredno iskanje zapisov;
3. informacije za imetnike pravic o njihovih pravicah in možnostih, vključno v zvezi z izključitvijo avtorskih del: informacije o mehanizmu za splošno izključitev v državi članici, vključno s funkcijo, ki olajša zahteve za splošno izključitev, informacije o imetnikih pravic, ki so zahtevali

- splošno izključitev prek portala, funkcija za izključitev v posebnih primerih,
4. obveščanje uporabnikov: splošna obvestila uporabnikov (vključno s sistemskim opozorilom): na primer informacije o direktivi, informacije o reprezentativnih kolektivnih organizacijah, pred kratkim dodani zapisi, priljubljena iskanja;
 5. statistika.

Portal bo na voljo v vseh uradnih jezikih EU.

Prek dodatnih nacionalnih ukrepov za obveščanje, na primer z uporabo dodatnih načinov komuniciranja, se bo lahko zainteresirana javnost seznanila z možnostmi kolektivnih organizacij, da sklenejo pogodbo o neizključnem prenosu določenih pravic na določenih delih izven pravnega prometa, s sklenjenimi pogodbami o neizključnem prenosu, načini uporabe na podlagi izjeme ali omejitve pravic in možnostmi imetnikov pravic v zvezi z izključitvijo svojih avtorskih del ali predmetov sorodnih pravic iz pogodbe o neizključnem prenosu oziroma licenciranja ali iz uporabe izjeme ali omejitve. Pri določanju teh ukrepov bi bilo treba upoštevati lastnosti del izven pravnega prometa, pogoje pogodb o neizključnem prenosu (licenc) ali način uporabe teh del na podlagi izjeme ali omejitve pravic na delih izven pravnega prometa in obstoječe prakse držav članic. Vsi dodatni ukrepi bi morali biti učinkoviti.

Države članice so na podlagi Direktive 790/2019/EU dolžne spodbujati dialog med deležniki iz posameznih sektorjev z namenom, da bi zagotovili, da so mehanizmi sklepanja pogodb o neizključnem prenosu (licenciranja) pravic na delih izven pravnega prometa ustrezni in primerni, imetniki pravic ustrezno varovani, pogodbe ustrezno objavljene, glede reprezentativnosti kolektivnih organizacij in razvrščanja avtorskih del med dela izven pravnega prometa pa zagotovljena pravna jasnost.

Ukrepi za digitalizacijo in razširjanje del izven pravnega prometa s strani ustanov za varstvo kulturne dediščine ne bi smeli posegati v uporabo teh avtorskih del na podlagi izjem ali omejitev pravic ali pogodb o neizključnem prenosu pravic na teh avtorskih delih z razširjenim učinkom ali pogodb med kolektivnimi organizacijami in uporabniki, razen ustanov za varstvo kulturne dediščine.

b. Razširjeno kolektivno upravljanje

Direktiva 2019/790/EU določa tudi ukrepe za spodbujanje kolektivnega upravljanja.

V 8. in 12. členu Direktive 2019/790/EU je prvič zagotovljena izrecna pravna podlaga za razširjeno kolektivno upravljanje. 8. člen Direktive 2019/790/EU vsebuje obvezna pravila o uporabi del izven pravnega prometa in predmetov sorodnih pravic s strani ustanov za varstvo kulturne dediščine (več v predhodni 1.a točki o delih izven pravnega prometa), medtem ko 12. člen Direktive 2019/790/EU o razširjenem kolektivnem upravljanju daje možnost, ki se jo načeloma lahko uporabi za vse vrste avtorskih del in vse vrste uporabe avtorskih del.

Razširjeno kolektivno upravljanje je eden od pogostih pravnih mehanizmov v državah članicah. Uporabljajo se na različnih področjih, zlasti tam, kjer so glede na naravo nekaterih vrst uporabe in velikega števila avtorskih del stroški individualnega urejanja avtorskih pravic za posameznega imetnika pravic zelo visoki in je malo verjetno, da bo prišlo do prenosa določenih avtorskih pravic na določenih avtorskih delih. Z razširjenim kolektivnim upravljanjem lahko kolektivne organizacije sklepajo pogodbe o neizključnem prenosu avtorskih pravic na vrstah del in vrstah uporabe, kjer kolektivno upravljanje na podlagi dovoljenja imetnikov ne zagotavlja izčrpane in uporabne rešitve. Razširjeno kolektivno upravljanje dopolnjuje kolektivno upravljanje pravic na podlagi pooblastil imetnikov pravic. Uporabnikom ponuja polno pravno varnost, hkrati pa imajo od zakonite uporabe njihovih del koristi tudi imetniki pravic.

c. Mediacija in izvensodno reševanje sporov pri storitvah videa na zahtevo

Storitve videa na zahtevo (Video on Demand oz. VoD), ki jih izvajajo ponudniki, na primer Netflix, SkyTicket, bi v skladu z 51. uvodno izjavo k Direktivi 2019/790/EU lahko imele odločilno vlogo pri širjenju avdiovizualnih del v EU. Vendar pa je sklepanje sporazumov (npr. skupnih sporazumov,

pogodb o neizključnem prenosu ali drugih pravnih poslov) o uporabi teh del na spletu lahko težavno zaradi vprašanj, povezanih s prenosom avtorskih pravic. Do težav lahko pride v primeru majhne ekonomske spodbude imetnika pravic za spletno uporabo avdiovizualnega dela na določenem območju. Če imetniki pravic ne prenesejo pravice dajanja na voljo javnosti svojih avdiovizualnih del, lahko pride do nerazpoložljivosti, nedostopnosti avdiovizualnih del za storitve videa na zahtevo. Zato bi morale imeti stranke v primeru težav pri prenosu pravice dajanje na voljo javnosti avdiovizualnih del pri storitvah videa na zahtevo na voljo postopek alternativnega reševanja sporov.

Evropska zakonodajalca sta se na težave odzvala z obveznostjo v 13. členu Direktive 2019/790/EU, ki od držav članic zahteva, da zagotovijo pogajalski mehanizem, ki bo strankam, pripravljenim skleniti sporazum, omogočal, da uporabijo pomoč nepristranskega organa ali enega ali več mediatorjev. Možnost uporabe nepristranskega organa in enega ali več mediatorjev v pogajanjih za sklenitev sporazuma bo namenjena spodbujanju sporazumov o uporabi avdiovizualnih del in (čezmejni) distribuciji evropske produkcije na platformah za storitve videa na zahtevo.

Nepriistranski organ ali mediatorji bi se morali sestajati s strankami in jim pomagati pri pogajanjih s strokovnim, nepristranskim in zunanjim svetovanjem. Če pogajanja vključujejo stranke iz različnih držav članic, ki so se odločile uporabiti pogajalski mehanizem, bi se te morale predhodno dogovoriti o pristojni državi članici. Nepriistranski organ ali mediatorji bi se lahko sestali z vsemi strankami, da bi omogočili začetek pogajanj, ali da bi omogočili sklenitev dogovora med pogajanci.

Sodelovanje v tem pogajalskem mehanizmu in sklenitev sporazuma bi morala biti prostovoljna ter ne bi smela vplivati na pogodbeno svobodo strank.

Države članice bi morale imeti možnost določiti konkretno delovanje pogajalskega mehanizma, vključno s časovnim razporedom in trajanjem pomoči za pogajanja in nošenja stroškov. Države članice bi morale zagotoviti sorazmernost upravnih in finančnih obremenitev, da se zagotovi učinkovitost pogajalskega mehanizma.

2. S predlogom zakona se v ZKUASP v manjši meri prenašajo določbe **Direktive 2019/789/EU**. Večina določb Direktive 2019/789/EU je predmet prenosa v ZASP.

Cilj Direktive 2019/789/EU je zagotoviti uporabnikom širši dostop do televizijskih in radijskih programov iz drugih držav članic, saj so s svojimi vsebinami pomembni za spodbujanje kulturne in jezikovne raznovrstnosti, socialne kohezije ter povečanje dostopa do informacij.

Ti programi vključujejo avdiovizualna, glasbena, literarna ali grafična dela, varovana z avtorsko ali sorodnimi pravicami. Radiodifuzne organizacije morajo pri zagotavljanju storitev pridobiti dovoljenja avtorjev za uporabo njihovih del. Pridobivanje dovoljenj je kompleksno in poteka pod časovnimi omejitvami. V primeru čezmejnih spletnih storitev je pridobivanje dovoljenj še kompleksnejše. Z navedenimi težavami se srečujejo tudi operaterji storitev retransmisije, ki ponujajo več programov.

Na distribucijo televizijskih in radijskih programov ter dostop do njih vplivajo tudi digitalizacija in internet ter pričakovanja uporabnikov. Uporabniki pričakujejo dostop do programov v živo ali na zahtevo prek tradicionalnih kanalov, kot so satelitski ali kabelski, pa tudi prek spletnih storitev. Radiodifuzne organizacije so se povpraševanju na trgu prilagodile s ponudbo pomožnih spletnih storitev, kot je sočasno oddajanje (angl. simulcasting) in časovni zamik (angl. catch-up), ki jih ponujajo poleg lastnega radiodifuznega oddajanja televizijskih in radijskih programov. Spremembe so tudi na strani operaterjev storitev retransmisije in operaterjev, ki distribuirajo programe uporabnikom. Prvi uporabljajo različne oblike retransmisije, kot so kabelska, satelitska, digitalna prizemna omrežja ali omrežja zaprtega kroga na podlagi IP, medtem ko drugi pridobivajo nosilne signale programa od radiodifuzne organizacije, med drugim tudi z neposrednim oddajanjem.

Osnovna Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko

retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 93/83/EGS) že vsebuje pravila za čezmejno radiodifuzno oddajanje ter kabelsko retransmisijo televizijskih in radijskih programov iz drugih držav članic, vendar pa se pravila ne uporabljajo za pomožne spletne storitve. Poleg tega je radiodifuzna retransmisija televizijskih in radijskih programov omejena na sočasno, nespremenjeno in neskrajšano radiodifuzno retransmisijo po kablu ali mikrovalovnem sistemu ter ne vključuje retransmisije z drugimi tehnološkimi sredstvi.

V Direktivi 2019/789/EU, ki spreminja osnovno direktivo, je zato opredeljena pomožna spletna storitev radiodifuzne organizacije. Gre za spletne storitve, ki omogočajo dostop do televizijskih in radijskih programov hkrati z radiodifuznim oddajanjem ali v določenem obdobju po radiodifuznem oddajanju. V zadnjem primeru gre za spletne storitve časovnega zamika. Med pomožne spletne storitve spadajo tudi storitve za dostop do gradiva, ki bogati ali kako drugače širi televizijske in radijske programe, kot je predogled, razširitev, dopolnjevanje ali pregled vsebine programa. Pravila Direktive 2019/789/EU se uporabljajo za pomožne spletne storitve, ki jih radiodifuzne organizacije zagotavljajo skupaj ali ločeno od radiodifuznih storitev. V zadnjem primeru lahko uporabniki dostopajo do pomožnih spletnih storitev, ne da bi morali predhodno pridobiti dostop do radiodifuznih storitev.

Za čezmejno zagotavljanje pomožnih spletnih storitev se z Direktivo 2019/789/EU uveljavlja načelo države izvora, na podlagi katerega bodo lahko radiodifuzne organizacije lažje pridobile dovoljenje imetnikov avtorske in sorodnih pravic za priobčitev javnosti ali dajanje na voljo javnosti avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v radijskih in televizijskih programih, ki jih radiodifuzne organizacije omogočajo z lastnimi pomožnimi spletnimi storitvami. Načelo države izvora se bo lahko uporabljalo izključno za urejanje razmerij med imetniki pravic ali kolektivnimi organizacijami in radiodifuznimi organizacijami ter za radijske in določene televizijske programe, kot so novice in aktualni informativni programi in lastne produkcije, ki jih radiodifuzna organizacija financira sama ali s pomočjo javnih skladov. Načelo se na primer ne bo uporabljalo za televizijske prenose športnih dogodkov. Na podlagi načela države izvora se bo štelo, da se pomožne spletne storitve zagotavljajo, dostopajo do njih ali uporabljajo samo v državi članici glavnega sedeža radiodifuzne organizacije, ne glede na to, da se pomožne spletne storitve dejansko zagotavljajo tudi v drugih državah članicah. Pri določitvi višine avtorskega honorarja za prenos avtorske in sorodnih pravic bodo morale pogodbene stranke upoštevati vse vidike pomožne spletne storitve. Ne glede na navedeno pa načelo države izvora ne bo vplivalo na svobodo, da se imetniki pravic in radiodifuzne organizacije dogovorijo o omejitvah izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, vključno z ozemeljskimi omejitvami.

V Direktivi 2019/789/EU je opredeljena retransmisija prvotno oddajanih televizijskih in radijskih programov iz druge države članice, ki jo izvajajo operaterji storitev retransmisije z namenom njihove priobčitve javnosti. Operaterji storitev retransmisije nosilne signale televizijskih in radijskih programov pridobijo od radiodifuznih organizacij, na primer z zajemanjem signalov, ki jih prenašajo radiodifuzne organizacije, ali neposrednim sprejemanjem teh signalov s tehničnim postopkom neposrednega oddajanja, ter jih sočasno, nespremenjeno in neskrajšano oddajajo uporabnikom. *Pri oddajanju (retransmisiranju) prvotno oddajanih televizijskih in radijskih programov iz druge države članice uporabljajo različne tehnologije*, kot so satelitska, digitalna prizemna, mobilna omrežja, omrežja zaprtega kroga na podlagi IP in podobna omrežja. Storitve retransmisije izvajajo tudi prek storitev dostopa do interneta. Direktiva 2019/789/EU v opredelitvi retransmisije zajema tudi te storitve, če se zagotavljajo v okolju, v katerem je dostop do retransmisije dovoljen le pooblaščenim uporabnikom ob zagotavljanju ustreznega varstva vsebin.

Z opredelitvijo retransmisije prvotno oddajanih televizijskih in radijskih programov iz druge države članice se z Direktivo 2019/789/EU dopolnjuje opredelitev kabelske retransmisije v Direktivi 93/83/EGS, tako da vključuje različne načine pridobivanja nosilnih signalov radijskega ali televizijskega programa od radiodifuzne organizacije.

Za retransmisijo prvotno oddajanih televizijskih in radijskih programov morajo operaterji storitev retransmisije pridobiti dovoljenje imetnikov avtorske in sorodnih pravic retransmisije avtorskih del in

*predmetov sorodnih pravic v radijskih in televizijskih programih z namenom njihove priobčitve javnosti. Direktiva 2019/789/EU določa, da lahko imetniki pravic upravljajo pravico retransmisije na svojih delih samo prek kolektivne organizacije (**obvezno kolektivno upravljanje**). Operaterji storitev retransmisije morajo za priobčitev javnosti avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v radijskih in televizijskih programih *pridobiti dovoljenje oziroma skleniti sporazum oziroma pogodbo s kolektivno organizacijo*. Direktiva 2019/789/EU ureja tudi vprašanje imetnikov pravic, ki niso pooblastili kolektivne organizacije za upravljanje pravice retransmisije na svojih delih. Na podlagi pravne domneve bo lahko kolektivna organizacija v teh primerih upravljala tudi pravice teh imetnikov pravic (**razširjeno kolektivno upravljanje oziroma kolektivno upravljanje z razširjenim učinkom**). Ti imetniki pravic imajo enake pravice iz sporazuma oziroma pogodbe med operaterjem storitev retransmisije in kolektivno organizacijo kot imetniki pravic s pooblastilom.*

Poenostavljeni postopki pridobivanja dovoljenj oziroma licenciranja ne veljajo za pravice retransmisije, ki jih izvršujejo radiodifuzne organizacije v zvezi z lastnim oddajanjem, ne glede na to, ali gre za njene lastne pravice ali so jih nanjo prenesli drugi imetniki pravic. Razlog za izključitev je v razmeroma enostavnem urejanju pravic med operaterji storitev retransmisije in radiodifuznimi organizacijami oziroma pridobivanju dovoljenj. Ne glede na navedeno se od držav članic zahteva, da zagotovijo, da se operaterji storitev retransmisije in radiodifuzne organizacije pogajajo v dobri veri. Načelo je v avtorskem pravu že uveljavljeno ter velja za pogajanja o skupnem sporazumu med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov.

Direktiva 2019/789/EU določa pravno domnevo, da radiodifuzna organizacija, ki nosilne signale svojega televizijskega ali radijskega programa prenaša prek neposrednega oddajanja samo distributerjem signalov, ne pa tudi neposredno javnosti, in distributerji teh signalov, ki signale programa pošljejo svojim uporabnikom, sodelujejo v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katero morajo pridobiti dovoljenje imetnikov pravic. V enotnem dejanju priobčitve javnost sodeluje vsak (tj. radiodifuzna organizacija in distributerji nosilnih signalov) s svojim prispevkom. Države članice z nacionalnimi pravili določijo pravila glede pridobitve dovoljenja za uporabo avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v programih ter tudi plačila nadomestila za uporabo del, ki je sorazmerno z dejansko uporabo del v enotnem dejanju priobčitve javnosti. Država članica lahko za pridobitev dovoljenja za enotno dejanje priobčitve javnosti določijo, da se za distributerje signalov smiselno uporabljajo določbe o poenostavljenih postopkih pridobivanja dovoljenj za retransmisijo avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v radijskih in televizijskih programih z namenom njihove priobčitve javnosti.

S harmonizacijo predstavljenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah se nadaljuje proces poglobljanja notranjega trga in zagotavljanja konkurence na trgu. Harmonizirani pravni okvir na področju avtorske in sorodnih pravic prispeva k dobremu delovanju notranjega trga ter spodbuja inovacije, ustvarjalnost, naložbe in ustvarjanje novih vsebin, pa tudi k doseganju ciljev Evropske unije glede spoštovanja in spodbujanja kulturne raznolikosti ter poudarjanju skupne kulturne dediščine.

- prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU

Nemčija:

Nemška vlada je 3. 2. 2021 poslala parlamentu Predlog zakona o prilagoditvi zakona o avtorski pravici zahtevam na digitalnem enotnem trgu (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona), s katerim se bodo v nemški pravni red prenesle določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU. Predlog zakona spreminja in dopolnjuje Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: predlog UrhG-E) in Zakon o upravljanju avtorske in sorodnih pravic s strani kolektivnih organizacij (v nadaljnjem besedilu: predlog VGG-E) ter določa nov Zakon o ponudnikih storitev deljenja vsebin na spletu (v nadaljnjem besedilu: predlog UrhDaG).

Razširjeno kolektivno upravljanje in kolektivno upravljanje avtorskih pravic na delih, ki niso dostopna (51. do 52.e člen in 141. člen predloga VGG-E in 61.d do 61.f člen predloga UrhG-E)

Določbe 8. do 12. člena Direktive 2019/790/EU o delih, ki niso dostopna, in o razširjenem kolektivnem upravljanju se prenašajo v predlog VGG-E in predlog UrhG-E.

Razširjeno kolektivno upravljanje se ureja v 51. do 51.b členu predloga VGG-E. Instrument (kolektivnih) dovoljenj (kolektivnih licenc) z razširjenim učinkom bo olajšal uporabo del na pogodbeni osnovi. Uporabniki del bodo lahko od kolektivnih organizacij pridobili »celovito« dovoljenje, ki bo obsegalo tudi dela imetnikov pravic, ki kolektivne organizacije niso pooblastili za upravljanje avtorskih pravic na svojih delih. Dovoljenja z razširjenim učinkom bodo po mnenju predlagatelja prišla do izraza pri uporabi velikega števila del, na primer na platformah, kjer bi bilo pridobivanje posameznih dovoljenj imetnikov pravic povezano z visokimi transakcijskimi stroški. Do koristi bo prišlo tudi v primeru uporabe del velikega števila imetnikov pravic.

51. člen predloga VGG-E določa splošna pravila razširjenega kolektivnega upravljanja, medtem ko 52. člen predloga VGG-E ureja uporabo del, ki niso dostopna oziroma komercialno na voljo, s strani ustanov za varstvo kulturno dediščino. V tem primeru gre za poseben primer razširjenega kolektivnega upravljanja. Navedene določbe bodo nadomestile veljavna pravila o dovoljenjih za uporabo razprodanih del (oziroma del izven pravnega prometa) v 51. členu VGG, ki ureja posebne primere reproduciranja in dajanja na voljo javnosti razprodanih pisanih del s strani nekaterih ustanov, na primer knjižnic. Ustanove za varstvo kulturno dediščino bodo lahko zaprosile kolektivne organizacije za dovoljenje tudi za dela imetnikov pravic, ki kolektivne organizacije niso pooblastili za upravljanje avtorskih pravic na svojih delih (7.a člen predloga VGG-E). V primeru, ko reprezentativne kolektivne organizacije ne bo, se bodo lahko dela, ki niso dostopna, uporabljala na podlagi zakonske izjeme (61.d člen predloga UrhG-E). V primerjavi z veljavno ureditvijo se bodo pravila lahko uporabljala za vse vrste del in tudi za dela, ki niso bila nikoli v prodaji.

Razširitev učinkov pogodbe na tretje stranke, ki niso sodelovale v pogajanjih, tj. imetnike pravic, ki kolektivne organizacije niso pooblastili za upravljanje avtorskih pravic na svojih delih, zahteva posebno legitimacijo in ukrepe, ki bodo ustrezno upoštevali njihove pravice in interese v skladu s pogodbeno svobodo navedenih imetnikov pravic. Ti imetniki pravic bodo lahko kadar koli nasprotovali uporabi svojega dela (51. člen predloga VGG-E). Učinki prepovedi bodo veljali za naprej, tudi če bi se delo pred tem že uporabljalo. Uporabo teh del bodo lahko dovolile le reprezentativne kolektivne organizacije (51.a in 51.b člen predloga VGG-E). Razširjeno kolektivno upravljanje zahteva delujoče kolektivno upravljanje pravic s strani kolektivnih organizacij, ki so pod nadzorom nemškega Urada za patente in blagovne znamke. To je varovalo, ki kolektivne organizacije odvrača od neenake obravnave imetnikov pravic brez pooblastila in jih spodbuja, da imetnike pravic brez pooblastila pri ključnih zadevah (npr. pri razdelitvi avtorskih honorarjev in nadomestil) obravnavajo enako kot pogodbene stranke.

V primeru kolektivnega upravljanja avtorskih pravic na delih, ki niso dostopna, bodo dovoljenja reprezentativnih kolektivnih organizacij morala vsebovati tudi pravice na delih imetnikov pravic brez pooblastila, kar bo ustanovam za varstvo kulturne dediščine omogočilo dostop do teh del. Po drugi strani se bodo kolektivne organizacije prosto odločale, ali bodo dovoljenje z razširjenim učinkom izdale ali ne.

Kolektivne organizacije bodo morale poročati o dovoljenjih z razširjenim učinkom. Informacije bodo morale biti zagotovljene že določeno obdobje pred uporabo in trajno dostopne, kar bo imetnikom pravic brez pooblastila omogočilo, da se seznani z uporabo njihovih del (51.a člen predloga VGG-E).

Za dela, ki niso dostopna, bo pri Uradu EU za intelektualno lastnino vzpostavljen evropski spletni portal, medtem ko register razprodanih del pri nemškem Uradu za patente in blagovne znamke ne bo več potreben in bo konec 2025 ukinjen (141. člen predloga VGG-E).

Navedena pravila dopolnjuje pooblastilo v 52.d členu predloga VGG-E in 61.e členu predloga UrhG-E za izdajo podzakonskih aktov, ki bodo podrobneje določila sektorska pravila. V skladu z

52.e členom predloga VGG-E se bodo pravila uporabljala ne samo za avtorska dela, ampak tudi za predmete sorodnih pravic.

Mediacija in izvensodno reševanje sporov pri storitvah videa na zahtevo (35.a člen predloga UrhG-E)

Mediacija in izvensodno reševanje sporov pri storitvah videa na zahtevo se po predlogu zakona urejata s 35.a členom predloga UrhG-E. Z navedenim členom se prenaša prvi odstavek 13. člena Direktive 2019/790/EU.

Imetniki pravic in uporabniki del bodo lahko začeli mediacijo ali drug prostovoljni postopek izvensodnega reševanja sporov, zlasti v primeru pogajanj za sklenitev pogodbe o prenosu pravice dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del prek storitev videa na zahtevo (35.a člena predloga UrhG-E).

Odprta določba daje pogodbenim strankam kar največjo možno izbiro načinov in ustreznih oseb za rešitev spora, s pomočjo katerih bo lahko prišlo do dogovora.

Drugi odstavek 13. člena Direktive 2019/790/EU določa obveznost držav članic, da Evropsko komisijo obvestijo o nepristranskem organu ali mediatorjih. Predlog zakona v obrazložitvi k prvemu odstavku 32.f člena predloga UrhG-E navaja oblike izvensodnega reševanja sporov v Nemčiji. Te oblike vključujejo zlasti mediacijo in arbitražo. Sodelovanje v teh postopkih je prostovoljno in ne vpliva na sodno uveljavljanje pravic strank. Nemčija zaradi implementacije direktive ne načrtuje novih oblik izvensodnega reševanja sporov. Stranke bodo lahko izbrale veljavno obliko izvensodnega reševanja sporov, ki je za njih glede na namen najbolj primerna, in samostojno določile osebo, ki jo želijo imenovati za mediatorja ali arbitra ali drugače pooblastiti za rešitev spora.

Splošne informacije o izvensodnem reševanju sporov in mediaciji so na voljo na spletni strani Zveznega ministrstva za pravosodje in varstvo potrošnikov: https://www.bmjjv.de/DE/Themen/GerichtsverfahrenUndStreitschlichtung/GerichtsverfahrenUndStreitschlichtung_node.html (12. 2. 2021). Nemško društvo za mediacijo ima na spletni strani objavljen seznam mediatorjev: <https://www.dgmediation.de/angebot> (12. 2. 2021). Storitve mediacije ponuja tudi Nemški inštitut za arbitražo: <https://www.disarb.org/> (12. 2. 2021). Seznam arbitrov in mediatorjev, zlasti na področju avtorskih pravic in medijev, je objavljen na spletni strani sodišča za arbitražo na področju medijev (nem. *Medienschiedsgericht*) iz Leipziga, ki izvaja arbitražo: <https://www.deutsches-medienschiedsgericht.de/en/> (12. 2. 2021). Storitve mediacije ponuja tudi Center za arbitražo in mediacijo Svetovne organizacije za intelektualno lastnino (WIPO): <https://www.wipo.int/amc/en/mediation/> (12. 2. 2021).

Retransmisija televizijskih in radijskih programov (20.b člen in 87. člen predloga UrhG-E)

Zaradi prenosa 4. do 7. člena Direktive 2019/789/EU se v predlogu zakona spreminja 20.b člen in peti odstavek 87. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah.

V 20.b členu se v naslovu izraz »kabelska retransmisija« nadomesti z besedo »retransmisija«.

Prvi odstavek se nadomesti s prvim do prvim b odstavkom. S prvim odstavkom se prenaša prvi odstavek 4. člena Direktive 2019/789/EU, v skladu s katerim se lahko pravica retransmisije radiodifuznega dela, kot del sočasne, nespremenjene in neskrajšane retransmisije programa, upravlja le prek kolektivne organizacije. Izjema velja za pravice na delih, ki se oddajajo samo prek interneta, in pravice radiodifuznih organizacij za lastna oddajanja. V primeru retransmisije prek storitev dostopa do interneta se uporablja prvi odstavek, če operater storitev retransmisije zagotavlja retransmisijo v upravljanem okolju (nov prvi a odstavek). Storitve dostopa do interneta imajo pomen kot v 2. točki drugega odstavka 2. člena Uredbe (EU) 2015/2120 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o določitvi ukrepov v zvezi z dostopom do odprtega interneta in spremembi Direktive 2002/22/ES o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z

elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami ter Uredbe (EU) št. 531/2012 o gostovanju v javnih mobilnih komunikacijskih omrežjih v Uniji (UL L št. 310 z dne 26. 11. 2015, str. 1) (nov prvi b odstavek).

V drugem odstavku se izraz »kabelska retransmisija« nadomesti z besedo »retransmisija« (enako tudi v četrtem odstavku), izraz »kabelski operater« pa z izrazom »storitev retransmisije«.

V 87. členu se spreminjata prvi in drugi stavek petega odstavka.

V prvem stavku se izraz »kabelski operater« nadomesti z izrazom »storitev retransmisije«, besedilo »kabelska retransmisija iz prvega stavka prvega odstavka 20.b člena« pa se nadomesti z besedilom »retransmisija iz prvega stavka prvega odstavka 20.b člena po kablu ali mikrovalovnem sistemu«.

V drugem stavku se izraz »kabelski operater« nadomesti z izrazom »storitev retransmisije«, izraz »kabelska retransmisija« pa z izrazom »retransmisija po kablu ali mikrovalovnem sistemu«.

Za drugim stavkom se doda nov tretji stavek, ki se glasi: »Če RTV organizacija in storitve retransmisije začnejo pogajanja o drugih oblikah retransmisije, pogajanja potekajo v dobri veri.«.

S predlaganimi spremembami se prejšnja pravica kabelske retransmisije oblikuje kot tehnološko nevtralna pravica retransmisije:

- v skladu s prvim odstavkom 20.b člena predloga UrhG-E bodo v prihodnje vse storitve retransmisije ne glede na uporabljeno tehnologijo upravičene do enostavnejše pridobitve pravic prek kolektivnih organizacij;
- za retransmisijo prek odprtega interneta, zlasti v primeru prenosa pretežno televizijskih vsebin prek interneta (angl. *Over-the-top*, OTT), kjer uporabniku ni treba plačevati naročnine na tradicionalno storitev kabelske ali druge plačljive televizije, se zahteva vzpostavitev zaščitnih ukrepov pred nepooblaščenno uporabo prenesene (retransmisirane) vsebine. Retransmisija vsebin pooblaščenim uporabnikom lahko poteka le v varnem, upravljanem okolju, kot izhaja iz točke b v drugem odstavku in tretjega odstavka 2. člena Direktive 2019/789/EU;
- kot v primeru prejšnje kabelske retransmisije se pravila nove retransmisije uporabljajo ne samo za čezmejne retransmisije, ampak tudi za domače retransmisije v skladu s 7. členom Direktive 2019/789/EU;
- pravica avtorja in izvajalca do pravičnega nadomestila za retransmisijo njegovih del, kadar je pravica retransmisije prenesena na RTV organizacijo, proizvajalca fonograma ali filmskega producenta, se bo uporabljala za vse oblike prihodnje tehnološko nevtralne retransmisije (drugi odstavek 20.b člena UrhG-E);
- pravica RTV organizacije glede sklenitve pogodbe za kabelsko retransmisijo iz prvega stavka petega odstavka 87. člena UrhG-E se ne spreminja. Za druge oblike retransmisije se bosta lahko RTV organizacija in operater retransmisije prosto odločala za začetek pogajanj o dovoljenju za retransmisijo. Pogajanja bodo morala potekati v dobri veri v skladu s tretjim stavkom petega odstavka 87. člena UrhG-E.

Nizozemska:

Ministrstvo za pravosodje Nizozemske je predlog zakonodajnega akta, s katerimi se v nacionalno pravo prenesejo določbe Direktive 2019/790/EU, za javno obravnavo objavil že 2. 7. 2019. Objavo predloga zakonodajnega akta je pospremila z besedilom, da zakonodajni akt zasleduje tri glavne cilje:

1. omogočiti večji in širši spletni dostop do (zaščitnih) vsebin v Evropski uniji, zlasti radijskih in televizijskih programov, evropskih avdiovizualnih del in kulturne dediščine (skupaj s prenosom Direktive 2019/789/EU);
2. ustvariti preprostejši okvir avtorskih pravic za izobraževanje, raziskovanje in kulturno dediščino (z namenom vključevanja invalidov) in

3. doseči bolj trajnosten trg za ustvarjalce kulture, kreativne industrije in tisk, na katerem se lahko imetniki pravic enakovredno pogajajo o licenčnih pogojih in cenah z distributerji njihove vsebine, zlasti novih načinov distribucije te vsebine.

Nizozemski zakonodajalec se je odločil za izvajanje vseh določb Direktive 2019/790/EU z enim izvedbenim aktom, ki vsebuje spremembe zakona, ki ureja avtorske pravice (1. člen), zakona, ki ureja sorodne pravice (2. člen), zakona, ki ureja zbirke podatkov (3. člen), ter zakona, ki ureja nadzor nad kolektivnimi organizacijami za upravljanje avtorskih in sorodnih pravic (4. člen). V obrazložitvi je zapisano, da izvedbeni akt zajema le tiste rešitve (spremembe in dopolnitve obstoječe zakonodaje), ki so nujno potrebne za prilagoditev določbam Direktive 2019/790/EU, in ne vsebuje nobenih določb, ki bi presegale določbe navedene direktive. Za tako rešitev se je nizozemski zakonodajalec najverjetneje odločil zato, ker je želel zakonodajni akt sprejeti po poenostavljenem zakonodajnem postopku, po katerem je v skladu z nizozemsko zakonodajo dovoljeno sprejemati akte, s katerimi se zagotovi izvajanje in prilagoditev zakonodaji EU. Zakon je bil objavljen 29. 12. 2020, večina določb pa bo začela veljati 7. 6. 2021, ko poteče rok za implementacijo navedene direktive. Nizozemskemu zakonodajalcu se večinoma očita prevelika hitrost pri implementaciji navedene direktive ter izostanek poglobljene javne razprave pri pripravi sprememb in dopolnitev navedene zakonodaje.

18.c člen, s katerim se dopolni zakon, ki ureja avtorske pravice, v nizozemsko nacionalno pravo prenaša določbe 8. člena Direktive 2019/790/EU. Skladno z direktivo določa, da so **razprodana dela** (oz. dela izven pravnega prometa) literarna, znanstvena ali umetniška dela v zbirkah ustanov za varstvo kulturne dediščine, pod pogojem, da delo ni komercialno dostopno; je delo stalni del zbirke ustanove za varstvo kulturne dediščine; je delo na voljo na nekomercialni osnovi (spletna stran), in je omenjeno ime avtorja, razen če se to izkaže za nemogoče. V 47.c členu je določeno, da se za uporabo razprodanega dela, ki se nahaja v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine v skladu z določbami 18.c člena, šteje uporaba izključno v državi članici Evropske unije oziroma Evropskem gospodarskem prostoru, kjer ima ustanova za varstvo kulturne dediščine sedež. S to določbo se v nizozemsko nacionalno pravo prenaša 9. člen Direktive 2019/790/EU. V 18.c členu pa je določena tudi smiselna uporaba 44. člena in tretjega do petega odstavka 44.b člena.

44. člen določa pravila uporabe razprodanih del in drugih predmetov varstva s strani ustanov za varstvo kulturne dediščine. Kolektivna organizacija ustanovi za varstvo kulturne dediščine dovoli uporabo razprodanih del (uporaba se nanaša na reproduciranje, distribuiranje in dajanje na voljo javnosti), ki so del njene trajne zbirke, za nekomercialni namen, če je kolektivna organizacija na podlagi pooblastil dovolj reprezentativna glede na imetnike pravic na določeni vrsti del ali na drugih predmetih varstva in pravic, ki so predmet dovoljenja, ter je vsem imetnikom pravic zagotovljeno enako obravnavanje v zvezi s pogoji uporabe. Dovoljenje za uporabo razprodanih del ustanovam za varstvo kulturne dediščine lahko da kolektivna organizacija z ustreznim dovoljenjem za kolektivno upravljanje avtorskih pravic. V tretjem odstavku 44. člena je določeno, da lahko imetnik pravice kolektivni organizaciji prepove upravljanje avtorskih pravic na določenem avtorskem delu, četrti odstavek pa določa, kdaj se šteje, da določeno delo (literarno, znanstveno ali umetniško delo) ni dostopno javnosti, in sicer če se lahko v dobri veri in po razumnih prizadevanjih domneva, da delo ni dostopno po običajnih trgovinskih poteh, pri čemer podrobnejša pravila, kdaj se za delo ali zbirko del šteje, da ni na voljo po običajnih komercialnih poteh, predpiše minister, pristojen za izobraževanje, kulturo in znanost. V skladu s sedmim odstavkom 8. člena Direktive 2019/790/EU so določene tudi izjeme, glede katerih ne veljajo navedena pravila. Gre za zbirke razprodanih del ali drugih predmetov varstva, ki so sestavljene iz: 1. del, ki so prvič objavljena ali prvič predvajana (če niso objavljena) v državi, ki ni članica EU ali Evropskega gospodarskega prostora; 2. kinematografskih ali avdiovizualnih del, katerih proizvajalci imajo sedež ali običajno prebivališče v državi, ki ni članica EU ali Evropskega gospodarskega prostora; ali 3. del državljanov države, ki ni članica EU ali Evropskega gospodarskega prostora, če po razumnih prizadevanjih države ni mogoče določiti po 1. ali 2. točki (peti odstavek 44. člena). Določbe o uporabi razprodanih del se bodo za navedene zbirke vseeno uporabile takrat, ko je kolektivna organizacija reprezentativna za imetnike pravic iz države, ki ni članica EU ali Evropskega gospodarskega prostora (izjema od izjeme).

44.a člen določa, da se lahko dovoljenje, podeljeno v skladu s 44. členom, nanaša na nekomercialno rabo s strani ustanove za varstvo kulturne dediščine literarnih, znanstvenih ali umetniških del, ki so na voljo v vseh državah članicah EU in državah Evropskega gospodarskega prostora, s čimer se zagotovi prenos 9. člena Direktive 2019/790/EU. 10. člen te direktive pa se prenaša s 44.b členom, ki določa, da kolektivna organizacija, ki dovoli uporabo razprodanih del, zagotovi, da so informacije o delih (identifikacija del), možnostih imetnikov pravic glede izključitve uporabe del iz stalnih zbirk ustanov za varstvo kulturne dediščine, za katere so te pridobile dovoljenje kolektivne organizacije za uporabo teh del, ter o strankah dovoljenj, zajetih ozemljih in načinih dovoljene uporabe, vsaj šest mesecev pred uporabo del iz zbirke ustanov za varstvo kulturne dediščine, dostopne na javnem portalu Urada za intelektualno lastnino Evropske unije, kot ga določa Uredba (EU) 386/2012. Kolektivna organizacija, ki dovoljuje uporabo razprodanih del, sprejema tudi dodatne ukrepe za obveščanje javnosti glede podelitve dovoljenj za uporabo razprodanih del, prav tako pa tudi izjem in omejitve iz navedenih členov.

S 45. členom zakona, ki ureja avtorske pravice, je Nizozemska v nacionalno pravo prenesla tudi določbe 12. člena Direktive 2019/790/EU, ki ureja **kolektivno upravljanje z razširjenim učinkom**. Pri tem je določila, da je kolektivna organizacija pooblaščenca za upravljanje tudi tistih pravic imetnikov, ki je niso pooblastili za zastopanje, pod pogoji: da je kolektivna organizacija dovolj reprezentativna za imetnike pravic na določeni vrsti del in za pravice, ki so predmet dovoljenja; da so vsi imetniki pravic enako obravnavani; da lahko imetniki pravic, ki kolektivne organizacije niso pooblastili, svoja dela izključijo iz zbirke, glede katere je bilo dano dovoljenje za uporabo, ter da so sprejeti ustrezni ukrepi za obveščanje javnosti.

13. člen Direktive 2019/790/EU se prenaša s 45.ga členom zakona, ki ureja avtorske pravice. Določa možnost vključitve **mediatorja**, ki strankam pomaga pri pogajanjih in sklepanju sporazumov za namen dajanja na voljo avdiovizualnih del pri **storitvah videa na zahtevo**, po potrebi pa lahko strankam podaja tudi predloge.

Tudi zakon, ki ureja sorodne pravice, se dopolnjuje z 19.c členom, ki določa, da kolektivna organizacija ustanovam za varstvo kulturne dediščine podeli dovoljenje za reproduciranje, distribuiranje ali dajanje na voljo javnosti del, ki so trajno v njihovih zbirkah in niso tržno dostopne (posnetek predstave, fonogram, začetna snemanja za film, tisk v publikaciji ali snemanje programa ali reprodukcija ipd.) za nekomercialne namene. Podobno dopolnitev vsebuje tudi zakon, ki ureja zbirke podatkov (5.ba člen), v obeh zakonih pa je glede podelitve dovoljenja kolektivne organizacije ustanovam za varstvo kulturne dediščine navedena tudi smiselna uporaba zakona, ki ureja avtorske pravice.

V zakon, ki ureja nadzor nad kolektivnimi organizacijami za upravljanje avtorskih in sorodnih pravic, je dodana zahteva organa nadzora kolektivne organizacije (nadzorni svet), da nadzira kolektivno organizacijo tudi v smislu, da deluje v skladu z določbami novega 44., 44.a, 44b. in 45. člena zakona, ki ureja avtorske pravice, 19. člena zakona, ki ureja o sorodne pravice, in 5.ba člena zakona, ki ureja zbirke podatkov.

Republika Hrvaška:

Vlada Republike Hrvaške¹ je novembra 2020 poslala Predlog novega Zakona o avtorski in sorodnih pravicah v parlament. 5. februarja 2021 je bil potrjen v prvem branju v parlamentu, pripombe, predlogi in mnenja so bili poslani predlagatelju za pripravo sklepnega predloga zakona². Predlog novega Zakona o avtorski in sorodnih pravicah bo prilagodil obstoječi pravni okvir tehnološkemu razvoju, ki je spremenil način ustvarjanja, proizvodnje, distribucije in izkoriščanja avtorsko

¹ Predlog zakona je objavljen na spletni strani

<https://edoc.sabor.hr/Views/AktView.aspx?type=HTML&id=2025367>

² <https://www.sabor.hr/hr/prijedlog-zakona-o-autorskom-pravu-i-srodnim-pravima-prvo-citanje-pze-br-61-predlagateljica-vlada>

zaščitene del in predmetov zaščite sorodnih pravic, ter formalno uskladi nacionalne predpise, ki urejajo področje avtorske in sorodne pravice z določbami Direktive 2019/790/EU in Direktive 2019/789/EU.

V skladu z Direktivo 2019/790/EU so vprašanja, ki jih ureja nov predlog zakona, razdeljena na več področij, med drugim je pomembno področje, ki ureja regulacijo in odpravlja sedanjo pravno negotovost, povezano z nekaterimi uporabi v okviru izjem in omejitev avtorskih in sorodnih pravic ter njihovo prilagajanje digitalnemu in čezmejnemu okolju. V tem smislu predlagani nov zakon ureja obvezne izjeme za namen ohranjanja kulturne dediščine. Drugo področje ureditve je izboljšanje licenčnih praks in zagotovitev širšega dostopa do zaščitene vsebin z urejanjem varovanih del s statusom dela izven pravnega prometa, ki jih uporabljajo ustanove kulturne dediščine, in olajšanje dostopa do avdiovizualnih del na platformah videa na zahtevo.

V skladu z Direktivo 2019/789, katere cilj je zagotoviti lažje pogoje za distribucijo televizijskih in radijskih programov s poreklom iz drugih držav članic v državah članicah EU, tako da olajša licenciranje avtorske in sorodnih pravic, predlog novega zakona ureja vprašanja uporabe načela države izvora, ki je ustrezno uveljavljena, kadar RTV organizacije želijo nekatere čezmejne internetne storitve zagotavljati kot pomožne storitve radiodifuziji, razširja se kolektivno upravljanje pravic (upravljanje pravic izključno prek kolektivnih organizacij in ne posamično z imetniki pravic) na vse vrste radiodifuzne retransmisije ter uvaja jasna pravila za urejanje avtorske in sorodnih pravic v primerih prenosa programskih signalov s tehničnim postopkom neposrednega oddajanja.

Sprejetje predlaganega novega zakona naj bi zagotovilo jasnejša pravila za zaščito avtorskih in sorodnih pravic, primernih za uporabo v digitalnem okolju, ki bodo dosegla večjo pravno varnost in prispevala k ekonomski vzdržnosti ustvarjalne, kulturne in medijske industrije. V tem smislu bo sprejetje predlaganega novega zakona povečalo pravno varnost na področju dejavnosti ustanov kulturne dediščine, kjer se zagotavlja tudi jasen okvir za urejanje avtorske in sorodnih pravic, da se olajša digitalizacija in razširjanje del ali drugih zaščitnih predmetov, za katere se šteje, da niso na voljo na trgu in so dela izven pravnega prometa. Predlagani zakon uvaja ukrepe, ki bodo olajšali licenciranje pravic za dostopnost avdiovizualnih del na platformah videa na zahtevo, kar bo na koncu prispevalo k večji dostopnosti del na teh platformah.

Uvedba širšega obsega primerov mediacije, ki jih predlagani nov zakon dodeli Svetu strokovnjakov na področju avtorske in sorodnih pravic, se usklajuje z Direktivo 2019/789/EU in Direktivo 2019/790/EU, ki bo strankam omogočila, da zadevne spore rešita sporazumno pred nepristranskim zunaj sodnim organom.

V 10. členu je določeno, kdaj je mogoče za avtorsko delo v dobri veri šteti, da ni na voljo na trgu, glede na značilnosti tega avtorskega dela, in po opravljenem razumnem prizadevanju, da se ugotovi, ali je delo na voljo javnosti – to je **delo izven pravnega prometa**. Ugotovljeno je, da so vključena tudi dela, ki nikoli niso bila na voljo na trgu. Pojem razumnega napora je urejen in naštet so ukrepi, ki jih je treba praviloma sprejeti za ugotavljanje, ali je avtorsko delo na voljo javnosti. Ugotovljeno je, da dostopnost dela v trgovinah s starinami ali teoretična možnost pridobitve dovoljenja za uporabo dela ne velja za običajne trgovinske poti. Avtorju je predpisana možnost, da izključi uporabo določb, ki veljajo za dela, ki niso dostopna na trgu za eno delo, za več od njih ali za vsa njegova dela. Ugotovljeno je, da so ustanove za kulturno dediščino, določene s tem zakonom, dolžne Uradu Evropske unije za intelektualno lastnino – EUIPO predložiti podatke o delih, ki niso na voljo na trgu, za objavo na javnem enotnem spletnem portalu, ki ga vodi ta urad. Določeno je, da morajo biti podatki o strankah pogodbe o izdaji dovoljenja za reprodukcijo, distribucijo in sporočanje javnosti avtorsko zaščitene del, ki niso na voljo na trgu, trajno, enostavno in dejansko dostopni na enotnem javnem portalu urada najpozneje do šest mesecev pred uporabo.

Predlog novega zakona v tretjem odstavku 182. člena določa **pojem ustanove za varstvo kulturno dediščine**, to so javno dostopna knjižnica ali muzej, arhiv ali ustanova za filmsko ali avdiovizualno dediščino. Sem spadajo nacionalne knjižnice in nacionalni arhivi, pa tudi arhivi in javno dostopne knjižnice izobraževalnih ustanov, raziskovalnih organizacij in javnih radiodifuznih organizacij.

187. člen predloga novega zakona ureja **uporabo del in predmetov sorodnih pravic, ki niso na voljo na trgu, za potrebe ustanov kulturne dediščine**, ki lahko brez odobritve imetnika pravice in brez plačila pristojbin uporabljajo avtorska dela in predmete sorodnih pravic, ki so sestavni del njihovih zbirk v nekomercialne namene. Ustanove za varstvo kulturne dediščine smejo reproducirati dela na nekomercialnih spletnih mestih brez odobritve imetnika pravice in brez plačila pristojbin, vključno z dajanjem na voljo javna avtorska dela in predmete sorodnih pravic, ki so stalni del njihovih zbirk, v nekomercialne namene, če ob uporabi navedejo imena avtorja ali drugega prepoznavnega imetnika pravice, razen če se to izkaže za nemogoče. Šteje se, da smejo ustanove za varstvo kulturne dediščine reproducirati dela na nekomercialnih spletnih mestih brez odobritve imetnika pravice samo na ozemlju Republike Hrvaške, če ima ustanova kulturne dediščine svoj sedež v Republiki Hrvaški. Uvedena je domneva, da se dela na opisani način uporabljajo samo na ozemlju Republike Hrvaške, če ima ustanova kulturne dediščine sedež v Republiki Hrvaški. Ta vsebinska omejitev velja samo za tista avtorsko zaščitena dela in predmete zaščite sorodnih pravic, za katere v Republiki Hrvaški ne obstaja organizacija za kolektivno uveljavljanje pravic. Podatki o delih, ki niso na voljo na zavodu za kulturno dediščino, o pogodbenih strankah za izdajo dovoljenja za razmnoževanje, distribucijo, sporočanje javnosti, vključno z omogočanjem dostopnosti javnosti avtorsko zaščitene del, ki niso na voljo na trgu, se predložijo Uradu Evropske unije za intelektualno lastnino za objavo na javnem enotnem internetnem portalu, ki ga vzdržuje ta urad.

219. člen predloga novega zakona v zvezi z 10. členom, ki določa dela izven pravnega prometa, ureja kolektivno uveljavljanje avtorskih in sorodnih pravic za dela, ki niso na voljo na trgu. Določeno je, da morajo institucije kulturne dediščine na Hrvaškem zaprositi za neizključno dovoljenje za uporabo avtorskih del in sorodnih pravic (za razmnoževanje, distribucijo, sporočanje javnosti, vključno z dajanjem javnosti na voljo v nekomercialne namene avtorskih del in predmetov sorodnih pravic), ki na trgu niso na voljo pri ustreznih organizacijah za kolektivno upravljanje s sedežem v Republiki Hrvaški, če obstajajo organizacije za kolektivno upravljanje za to vrsto. Ustrezne organizacije za kolektivno upravljanje pravic lahko izdajo dovoljenje za uporabo avtorsko zaščitene del in predmetov sorodnih pravic, ki niso na voljo na trgu ustanov kulturne dediščine v Republiki Hrvaški, za uporabo v kateri koli državi članici Evropske unije. Podatke o odobritvah organizacije za kolektivno upravljanje pravic morajo predložiti Uradu Evropske unije za intelektualno lastnino. Če v Republiki Hrvaški ni ustreznih organizacij za kolektivno uveljavljanje pravic, se uporablja določba o omejitvi avtorske in sorodnih pravic iz 187. člena zakona.

235. člen predloga novega zakona ureja, v katerih primerih **strokovni svet izvaja postopke mediacije**. Ta določba je v skladu z 11. in 12. členom Direktive 93/83/EGS, 6. členom Direktive 2019/789/EU ter 13., 17. in 21. členom Direktive 2019/790/EU. Predpisano je, da strokovni svet v postopkih mediacije deluje kot posrednik za pomoč strankam v sporu, ki se dogovorijo, da bodo spor rešile z mediacijo. Vse stranke spora začnejo, vodijo in končajo pogajanja v dobri veri.

Uvedba širšega obsega primerov mediacije, o kateri odloča strokovni svet, je določena v 235. členu. Gre za: 1. primere posredovanja pri sklepanju pogodb o ponovnem oddajanju (vključno s kablom prenosa) ter pri neposrednem pretoku med kolektivnimi organizacijami in operaterjem ponovnega oddajanja (kabelsko ponovno oddajanje) in prenosih storitev neposrednega toka ter tudi med radiodifuzijskimi organizacijami in operaterji storitev ponovnega razširjanja (kabelsko ponovno oddajanje) in neposredni prenos toka za ponovni prenos (vključno s ponovnim prenosom kablov); 2. posredovanje pri sklepanju pogodb z namenom, da so javnosti dostopna avdiovizualna dela v storitvah video na zahtevo; 3. posredovanje v smislu zagotavljanja dostopa do avtorskega dela ali teme, povezane z njo, pravic in njihovo uporabo v skladu z vsebinskimi omejitvami avtorskih in sorodnih pravic, pravice po tem zakonu med osebo, ki trdi, da je po tem zakonu pooblaščen za uporabo avtorskega dela ali predmetov sorodne zakonodaje brez dovoljenja imetnika pravice ali brez odobritve ter brez plačila odškodnine oziroma imetnika pravice druge osebe, ki je uporabila tehnične ukrepe za zaščito dostopa do avtorskih pravic ali njihove uporabe, dejanja ali predmetov sorodnih pravic ali ki imajo pooblastilo in možnost, da jih odstranijo; 4. mediacija deljenja vsebin na spletu; 5. posredovanje glede spremembe ali prilagoditve pogodbe za pravičnejši del zaslužka; 6. posredovanje pri izpolnjevanju obveznosti preglednosti in 7. posredovanje pri sklepanju kolektivnih pogodb.

Strokovni svet v postopkih mediacije vodi pogajanja kot posrednik za pomoč strankam v sporu pri doseganju dogovora. Strokovni svet je pooblaščen, da strankam predlaga ureditev medsebojnih odnosov. Predlog strokovnega sveta se pogodbenicam sporoči osebno ali s priporočenim pismom. Če nobena od strank predlogu strokovnega sveta ne nasprotuje s priporočenim pismom, poslanim v treh mesecih po prejemu predloga strokovnega sveta, se šteje, da sta ga sprejeli obe stranki. V nekaterih primerih sporov so stranke dolžne tak predlog strokovnega sveta vključiti v ustrezno pogodbo.

Vse stranke v sporih začnejo, vodijo in končajo pogajanja v dobri veri. Za zlorabo pogajanj ali položaja na pogajanjih, pa tudi za zlorabo svojih pravic odgovarjajo v skladu z zakonom, ki ureja obligacijska razmerja. Postopek mediacije se lahko začne tudi na predlog imetnika pravic in reprezentativnega združenja imetnikov pravic, na individualno zahtevo enega oziroma več imetnikov pravic.

- izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti EU in korelacijska tabela pri prenosu direktiv

Izjava o skladnosti (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS
Korelacijska tabela (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov

- razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel,
- ukinitve postopka ali odprava administrativnih bremen,
- spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj opravljanja dejavnosti oziroma izpolnjevanja obveznosti,
- podatki oziroma dokumenti, ki so potrebni za izvedbo postopka in jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, ter način njihovega pridobivanja,
- ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitve obstoječih organov,
- ali bodo zaradi izvajanja postopkov in dejavnosti potrebne nove zaposlitve, ali so izvajalci primerno usposobljeni, ali bodo potrebna dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva,
- ali se bodo zaradi ukinitve postopkov in dejavnosti zmanjšala število zaposlenih ter finančna in materialna sredstva;

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov

- dokumentacija, ki jo mora stranka predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov,
- stroški, ki jih bo imela stranka, ali razbremenitev stranke,
- čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo.
-

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic za okolje, prostorske in varstvene vidike.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

- poslovne stroške in poslovanje,
- premoženjske pravice,
- inovacije in raziskave,
- potrošnike in gospodinjstva,
- določene regije in sektorje,
- druge države in mednarodne odnose,
- makroekonomsko okolje,
- mala in srednja podjetja:
 - število podjetij in njihova velikost,
 - število podjetij in delovnih mest, na katera se nanaša predlagani predpis,
 - pomen različnih kategorij malih in srednjih podjetij v panogah,
 - povezanost z drugimi panogami in mogoči vplivi na podizvajalce,
- konkurenčnost podjetij:
 - omejevanje dostopa na trg dobaviteljem,
 - omejevanje konkurenčnosti dobaviteljev,
 - zmanjševanje spodbud dobaviteljem za učinkovito konkurenčnost.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

- zaposlenost in trg dela,
- standarde in pravice v zvezi s kakovostjo dela,
- socialno vključenost in zaščito določenih skupin,
- pravice iz starševskega varstva in družinskih prejemkov ter družinska razmerja,
- enakost spolov,
- enako obravnavo družbenih skupin glede na različne osebne okoliščine (nediskriminacija),
- sodno varstvo in učinkovito sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
- upravljanje, udeležbo, dobro asimilacijo, dostop do sodišč, medije in etiko,
- javno zdravje,
- zdravstveno varstvo.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

- nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja,
- razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna,
- razvojne dokumente EU in mednarodnih organizacij.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel posledic na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

- a) Predstavitev sprejetega zakona:
 - ciljnim skupinam (seminarji, delavnice),
 - širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve).
- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:
 - zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa,
 - organi, civilna družba,
 - metode za spremljanje doseganja ciljev,
 - merila za ugotavljanje doseganja ciljev,
 - časovni okvir spremljanja za pripravo poročil,
 - roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona: /

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

- Spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,

Predlog zakona je bil objavljen na spletnem portalu e-demokracija in na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo od 24. 5. 2021 do 28. 6. 2021.
 - čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,

Mnenja, predloge in pripombe na predlog zakona je bilo mogoče dajati 30 dni.
 - datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,

Po javni obravnavi predloga zakona je bil 5. 1. 2022 organiziran javni posvet prek spletne aplikacije za sestanke, na katerem je sodelovalo približno 100 udeležencev, ki so imeli priložnost, da javno razkrijejo svoja stališča in predloge za pripravo izboljšane osnutka predloga zakona.
 - seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte),
 - bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti,
 - bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje.
- Vsi predlogi in pripombe k predlogu zakona ter odzivi nanje so zbrani v 9. točki uvodnega dela vladnega gradiva predloga zakona z naslovom Predstavitev sodelovanja javnosti.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjaki ali pravne osebe niso sodelovali pri pripravi predloga zakona.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Matjaž Han, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo;
- mag. Dejan Židan, državni sekretar;
- Matevž Frangež, državni sekretar;
- mag. Karla Pinter, generalna direktorica Direktorata za notranji trg;
- Tanja Bakan Rožič, sekretarka, vodja Sektorja za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg;
- mag. Alenka Vidmar, sekretarka, Sektor za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg;
- mag. Aleš Gorišek, sekretar, Sektor za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg;
- Katja Gregorčič Belšak, podsekretarka, Sektor za gospodarsko pravo, pomoč in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in intelektualno lastnino, Direktorat za notranji trg.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16) se v 2. členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije delno prenašajo naslednje direktive:

- Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82);
- Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L št. 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32);
- Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28), zadnjič popravljena s Popravkom (UL L 376, z dne 27. 12. 2006, str. 31);
- Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12), zadnjič spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1);
- Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82) in
- Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92).«.

2. člen

V 3. členu se druga alineja spremeni tako, da se glasi:

»- »avtorska pravica«, »sorodne pravice«, »avtorsko delo« in »delo izven pravnega prometa« imajo isti pomen kot v zakonu, ki ureja avtorsko in sorodne pravice;«.

Za enajsto alinejo se doda nova dvanajsta alineja, ki se glasi:

»- »ustanova za varstvo kulturne dediščine« je javno dostopni arhiv, knjižnica, muzej, ustanova za filmsko ali avdio dediščino ter javna RTV organizacija;«.

Dosedanja dvanajsta alineja postane trinajsta alineja.

3. člen

V 9. členu se v 1. točki besedilo »110/13 in 56/15« nadomesti z besedilom »110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP, 59/19 in xy/22«.

V 4. točki se za besedo »kabelsko« doda besedilo »ali drugo radiodifuzno«.

V 5. točki se na koncu besedila pika nadomesti s podpičjem.

Za 5. točko se dodata novi 6. in 7. točka, ki se glasita:

»6. pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP;

7. pravico avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP.«

4. člen

Za 10. členom se doda novi 10.a člen, ki se glasi:

»10.a člen

(kolektivno upravljanje avtorskih pravic na delih izven pravnega prometa)

(1) Ne glede na drugi odstavek 7. člena tega zakona imetnik pravic lahko upravlja svoje pravice na že objavljenem avtorskem delu, ki šteje za delo izven pravnega prometa, prek kolektivne organizacije v primeru pravice reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti tega dela, ki ga ima ustanova za varstvo kulturne dediščine trajno v svoji zbirki, na nekomercialni spletni strani, in ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi.

(2) Če je v primerih iz prejšnjega odstavka za isto vrsto pravic na isti vrsti del, ki štejejo za dela izven pravnega prometa, izdano dovoljenje eni kolektivni organizaciji, se šteje, da je ta reprezentativna. Če je za kolektivno upravljanje iste pravice iz prejšnjega odstavka na isti vrsti del, ki štejejo za dela izven pravnega prometa in so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine, izdano dovoljenje več kolektivnim organizacijam, je reprezentativna kolektivna organizacija, ki ima večje število imetnikov pravic, ki so jo pooblastili za upravljanje te iste pravice na tej vrsti del, ki štejejo za dela izven pravnega prometa in so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine. Če imata kolektivni organizaciji enako število imetnikov pravic, je reprezentativna tista, ki ima večje število sklenjenih sporazumov s tujimi kolektivnimi organizacijami.

(3) Kolektivna organizacija, ki je reprezentativna, upravlja tudi s pravicami tistih imetnikov pravic, ki niso pooblastili nobene kolektivne organizacije za isto vrsto pravic na isti vrsti del in niso izrecno izključili svojih del iz njenega repertoarja.

(4) Imetnik pravic iz prvega odstavka tega člena lahko kadarkoli izključi uporabo svojega dela kot dela izven pravnega prometa prek javno dostopnega spletnega portala urada Evropske unije, pristojnega za intelektualno lastnino, ali pa pisno ali v elektronski obliki ustanovi za varstvo kulturne dediščine ali pristojni kolektivni organizaciji, ki upravlja njegove pravice, sporoči izključitev svojega dela kot dela izven pravnega prometa. Za izključitev svojega dela kot dela izven pravnega prometa se šteje tudi preklic pooblastila imetnika pravic iz 18. člena tega zakona.

(5) Ustanova za varstvo kulturne dediščine pisno ali v elektronski obliki obvesti pristojno kolektivno organizacijo, da je imetnik pravic izključil uporabo svojega dela kot dela izven pravnega prometa, najpozneje 15 dni po prejemu obvestila prek javno dostopnega spletnega portala urada Evropske unije, pristojnega za intelektualno lastnino, ali po prejemu obvestila imetnika pravic o izključitvi njegovega dela kot dela izven pravnega prometa. Pristojna kolektivna organizacija pisno ali v elektronski obliki obvesti ustanovo za varstvo kulturne dediščine, da je imetnik pravice izključil svoje delo kot delo izven pravnega prometa najpozneje 15 dni po prejemu obvestila imetnika pravic.

(6) Ne glede na šesti odstavek 18. člena tega zakona, pristojna kolektivna organizacija preneha upravljati pravico imetnika, če gre za katero izmed pravic na delih iz prvega odstavka tega člena, v 15 dneh od prejema obvestila imetnika pravic o preklicu pooblastila ali njegovega obvestila o izključitvi njegovega dela kot dela izven pravnega prometa.

(7) Ustanova za varstvo kulturne dediščine preneha uporabljati delo izven pravnega prometa najkasneje v 15 dneh od prejema obvestila imetnika pravic ali pristojne kolektivne organizacije o izključitvi dela kot dela izven pravnega prometa.

(8) Reprezentativna kolektivna organizacija lahko ustanovi za varstvo kulturne dediščine dovoli uporabo del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki te ustanove, v vsaki državi članici.

(9) Določbe tega člena o delu izven pravnega prometa se uporabljajo tudi za zbirke del iz drugega odstavka 50.f člena ZASP, če je kolektivna organizacija dovolj reprezentativna za imetnike pravic na teh zbirkah iz države, ki ni država članica.«.

5. člen

V 18. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko kolektivna organizacija v primerih iz 9. in 10.a člena tega zakona upravlja pravice brez pooblastila imetnika pravic.«.

6. člen

V 31. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Nadomestilo, zbrano na podlagi sedmega odstavka 139.a člena ZASP, se deli avtorjem v obsegu 50 % in založnikom medijskih publikacij v obsegu 50 %.«.

7.

V 44. členu se na koncu prvega odstavka doda besedilo, ki se glasi:

»Če so uporabniki avtorskih del na področju neke dejavnosti večinoma neposredni ali posredni proračunski uporabniki, se za reprezentativno združenje uporabnikov lahko šteje ministrstvo, pristojno za področje te dejavnosti. V primerih iz prejšnjega stavka sporazum lahko skleneta pristojno ministrstvo in kolektivna organizacija, uporabniki pa lahko sodelujejo pri pogajanjih za sklenitev sporazuma.«.

8. člen

V 68. členu se prvi do šesti odstavek spremenijo tako, da se glasijo:

»(1) Kolektivna organizacija, reprezentativno združenje uporabnikov, uporabnik, reprezentativno združenje avtorjev in imetnik pravic (v nadaljnjem besedilu: stranke) lahko pri pristojnem organu predlagajo posredovanje mediatorja v katerem koli sporu v zvezi z avtorsko pravico, zlasti v naslednjih primerih:

- glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja iz drugega odstavka 70. člena ZASP;
- glede avtorskega honorarja in nadomestila iz 81. člena ZASP;
- glede evidence prihodka in poročanja iz 82. člena ZASP;

- alternativnega reševanja sporov iz 82.a člena ZASP;
- uveljavljanja vsebinskih omejitev pravic iz drugega odstavka 166.c člena ZASP;
- alternativnega reševanja sporov pri večozemeljskih licencah iz 66. člena tega zakona;
- spora v zvezi s sklenitvijo pogodbe o neizključnem prenosu pravice dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del pri storitvah videa na zahtevo;
- če med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov ni sklenjen skupni sporazum.

(2) Za mediacijo se šteje postopek, v katerem skušajo stranke iz prejšnjega odstavka prostovoljno s posredovanjem mediatorja kot nevtralne tretje osebe doseči mirno rešitev spora v zvezi s pogodbenim ali drugim njihovim pravnim razmerjem, ki iz njega izvira, kot je sklepanje skupnih sporazumov ali ureditev pravnega razmerja. Mediator lahko strankam nudi pomoč oziroma posreduje tudi pri pogajanjih za sklenitev pogodbe po določbah tega zakona in ZASP.

(3) V primeru sklenjenega sporazuma strank o reševanju sporov z mediacijo se mediacija začne na dan, ko stranka prejme predlog nasprotne stranke za začetek mediacije. V primerih brez sporazuma o mediaciji se mediacija začne z dnem, ko se stranke sporazumejo za mediacijo. Če ena stranka drugi stranki predlaga mediacijo in v tridesetih dneh od dne, ko ji je poslala predlog za mediacijo, oziroma v roku, določenem v predlogu, ne prejme sprejetja predloga za mediacijo, lahko šteje, da je predlog za mediacijo zavržen.

(4) Mediator deluje neodvisno in nepristransko, ni vezan na nobena navodila ter si prizadeva za enako obravnavo strank, ob upoštevanju vseh okoliščin primera. Če mediator ugotovi, da se stranke ne pogajajo v dobri veri ali da ovirajo pogajanja, lahko stranke na to opozori ter v primeru neupoštevanja njegovega opozorila umakne svoje soglasje za reševanje spora.

(5) V postopku mediacije so zagotovljena splošna načela mediacije v civilnih in gospodarskih zadevah, zlasti načelo prostovoljnega sodelovanja, enakega obravnavanja strank, avtonomije strank v postopku, zaupnosti postopka ter nepristranskosti in neodvisnosti mediatorja.

(6) Mediator lahko strankam predlaga rešitev spora. Za spore v zvezi z radiodifuzno retransmisijo se šteje, da so stranke predlog sprejele, če nobena od njih ne ugovarja v treh mesecih od njegove vročitve.«.

Osmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(8) Pristojni organ v Uradnem listu Republike Slovenije objavi javni poziv, da kandidati za mediatorje vložijo prijavo pri pristojnem organu. Seznam mediatorjev se objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za gospodarstvo in pristojnega organa. Pristojni organ sproti posodablja seznam mediatorjev. Pristojni organ zagotavlja mediatorju administrativno pomoč.«.

9. člen

V 77. členu se v tretjem odstavku doda nova prva alineja, ki se glasi:

»- ne obvesti v roku ustanove za varstvo kulturne dediščine, da je imetnik pravice izključil svoje delo kot delo izven pravnega prometa (peti odstavek 10.a člena);«.

Dosedanje prva do peta alineja postanejo druga do šesta alineja.

10. člen

V 78. členu se v prvem odstavku doda nova prva alineja, ki se glasi:

»- ne obvesti v roku reprezentativne kolektivne organizacije, da je imetnik pravic izključil uporabo

svojega dela kot dela izven pravnega prometa (peti odstavek 10.a člena);«.

Dosedanji prva in druga alineja postaneta druga in tretja alineja.

V dosedanji tretji alineji, ki postane četrta alineja, se za besedama »ne pošlje« beseda »in« nadomesti z besedo »ali«.

Dosedanje četrta do šesta alineja postanejo peta do sedma alineja.

PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

11. člen

(kabelska retransmisija in prehodno obdobje)

(1) Šteje se, da na dan uveljavitve tega zakona veljavna dovoljenja pristojnega organa za kolektivno upravljanje v primeru kabelske retransmisije obsegajo pravico radiodifuzne retransmisije iz 31. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP, 59/19 in xy).

(2) Za dovoljenja o neposrednem oddajanju po tretjem odstavku 31. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP, 59/19 in xy), ki veljajo na dan 7. junij 2021, se določba iz prejšnjega odstavka uporablja od 7. junija 2025 dalje, če se ta dovoljenja iztečejo po navedenem datumu.

12. člen

(uskladitev predpisa)

Vlada Republike Slovenije uskladi določbe Uredbe o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 56/17) s spremenjenim 68. členom zakona v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

13. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

S predlogom zakona se v slovenski pravni red delno prenašajo določbe:

- Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82);
- Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L št. 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32);
- Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28), zadnjič spremenjena s Popravkom (UL L 376, z dne 27. 12. 2006, str. 31);
- Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12), zadnjič spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1);
- Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82) in
- Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92).

V skladu z drugim pododstavkom prvega odstavka 12. člena Direktive 2019/789/EU in drugim pododstavkom prvega odstavka 29. člena Direktive 2019/790/EU se morajo države članice v sprejetih predpisih sklicevati na direktive, ki so predmet prenosa v nacionalni pravni red, ali pa sklic nanje navesti ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Na podlagi navedenega se spreminja drugi odstavek 2. člena Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16; v nadaljnjem besedilu: ZKUASP) o prenosu direktiv Evropske unije v slovenski pravni red.

K 2. členu:

V predlogu zakona se v 3. členu ZKUASP k izrazom »avtorska pravica«, »sorodne pravice« in »avtorsko delo«, za katere velja, da imajo isti pomen kot v zakonu, ki ureja avtorsko in sorodne pravice, dodaja izraz »delo izven pravnega prometa«. Gre za izraz, ki se v Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP in 59/19; v nadaljnjem besedilu: ZASP) vnaša s predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (EVA: 2020-2130-0064; v nadaljnjem besedilu: Predlog ZASP-I), in sicer z novim 50.f členom. Ta v prvem odstavku določa, da se za delo izven pravnega prometa šteje delo, za katerega se po razumnih prizadevanjih preverjanja, ali je delo v pravnem prometu dostopno javnosti po običajnih trgovinskih kanalih, lahko v dobri veri domneva, da delo na tak način ni več dostopno. V zvezi z deli izven pravnega prometa je treba pojasniti, da dela izven pravnega prometa niso vrsta avtorskih del, temveč gre za poseben status, ki se lahko nanaša na katero koli vrsto avtorskega dela (stvaritve s področja književnosti, znanosti in umetnosti, npr. pisana dela, gledališka, gledališko-glasbena in lutkovna dela, fotografska dela; likovna dela, npr. slike, grafike

in kipi itd.). V drugem odstavku novega 50.f člena ZASP so določene izjeme za zbirke del, ki ne štejejo za dela izven pravnega prometa.

V zvezi z izrazom »delo izven pravnega prometa« predlagatelj pojasnjuje, da slovenska jezikovna različica Direktive 2019/790/EU uporablja izraz »razprodana dela« kot prevod izraza »*out-of-commerce work*« v angleški različici. »Delo izven pravnega prometa« je po mnenju predlagatelja ustrežnejši izraz, saj je pomen izraza v angleškem jeziku »delo, ki ni dostopno na trgu«. Kot izhaja iz 37. uvodne izjave k Direktivi 2019/790/EU, so to dela, ki so trajno v zbirkah ustanov za varstvo kulturne dediščine in niso več dostopna v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih (niso več dostopna v prosti prodaji na trgu), kot na primer knjiga, ki ji je pošla naklada, ali dela, ki niso bila nikoli dostopna na trgu.

V zvezi z urejanjem postopkov pridobivanja dovoljenj za nekatere načine uporabe del izven pravnega prometa predlog zakona uvaja nov izraz, in sicer »ustanova za varstvo kulturne dediščine«. Izraz opredeljuje tudi Direktiva 2019/790/EU v 2. členu, ki določa, da gre za javno dostopno knjižnico ali muzej, arhiv ali ustanovo za filmsko dediščino ali ustanovo za avdio dediščino. Iz 13. uvodne izjave k navedeni direktivi izhaja, da bi izraz ustanove za varstvo kulturne dediščine morali razumeti tako, da zajema javno dostopne knjižnice in muzeje, ne glede na vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki jih imajo v svojih stalnih zbirkah, prav tako pa tudi arhive, filmske ustanove ali ustanove za avdio dediščino. Med ustanove kulturne dediščine naj bi sodile tudi nacionalne knjižnice in nacionalni arhivi ter v zvezi z njihovimi arhivi in javno dostopnimi knjižnicami tudi izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne organizacije.

K 3. členu:

S spremembo 1. točke 9. člena ZKUASP se posodobijo sklici na uradne liste, v katerih so bile po letu 2016 objavljene spremembe in dopolnitve ZASP.

V Direktivi 2019/789/EU je opredeljena retransmisija prvotno oddajanih televizijskih in radijskih programov iz druge države članice, ki jo izvajajo operaterji storitev retransmisije z namenom njihove priobčitve javnosti. Operaterji storitev retransmisije nosilne signale televizijskih in radijskih programov pridobijo od radiodifuznih organizacij, na primer z zajemanjem signalov, ki jih prenašajo radiodifuzne organizacije, ali neposrednim sprejemanjem teh signalov s tehničnim postopkom neposrednega oddajanja, ter jih sočasno, nespremenjeno in neskrajšano oddajajo uporabnikom. Pri oddajanju (retransmisiranju) prvotno oddajanih televizijskih in radijskih programov iz druge države članice uporabljajo različne tehnologije, kot so satelitska, digitalna prizemna, mobilna omrežja, omrežja zaprtega kroga na podlagi IP in podobna omrežja. Storitve retransmisije izvajajo tudi prek storitev dostopa do interneta. Direktiva 2019/789/EU v opredelitvi retransmisije zajema tudi te storitve, če se zagotavljajo v okolju, kjer je dostop do retransmisije dovoljen le pooblaščenim uporabnikom ob zagotavljanju ustreznega varstva vsebin (npr. prek gesla).

Z opredelitvijo retransmisije prvotno oddajanih televizijskih in radijskih programov iz druge države članice se z Direktivo 2019/789/EU dopolnjuje tudi opredelitev kabelske retransmisije v Direktivi Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 93/83/EGS) tako, da vključuje različne načine pridobivanja nosilnih signalov radijskega ali televizijskega programa od radiodifuzne organizacije.

Za retransmisijo prvotno oddajanih televizijskih in radijskih programov morajo operaterji storitev retransmisije pridobiti dovoljenje imetnikov pravic retransmisije avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v radijskih in televizijskih programih z namenom njihove priobčitve javnosti. Direktiva 2019/789/EU določa, da lahko imetniki pravic upravljajo pravico retransmisije na svojih delih samo prek kolektivne organizacije (obvezno kolektivno upravljanje). Operaterji storitev retransmisije morajo za priobčitev javnosti avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v radijskih in televizijskih programih pridobiti dovoljenje oziroma skleniti sporazum oziroma pogodbo s kolektivno organizacijo. Direktiva

2019/789/EU ureja tudi vprašanje imetnikov pravic, ki niso pooblastili kolektivne organizacije za upravljanje pravice retransmisije na svojih delih. Na podlagi pravne domneve bo lahko kolektivna organizacija v teh primerih upravljala tudi pravice teh imetnikov pravic. Ti imetniki pravic imajo enake pravice iz sporazuma oziroma pogodbe med operaterjem storitev retransmisije in kolektivno organizacijo kot imetniki pravic, ki so pooblastili pristojno kolektivno organizacijo.

V skladu z navedenim se spreminja 4. točka 9. člena ZKUASP. V navedenem členu je določeno, za katere načine uporabe in na katerih avtorskih delih je dovoljeno samo kolektivno upravljanje prek kolektivne organizacije. Na podlagi 4. točke lahko imetnik pravic upravlja svoje pravice na že objavljenih avtorskih delih le prek kolektivne organizacije, če gre za kabelsko retransmisijo avtorskih del, razen pri lastnih oddajanjih RTV organizacij, ne glede na to, ali gre za lastne pravice teh organizacij ali pa so te nanje prenesli drugi imetniki pravic. Po predlogu zakona bo kolektivno upravljanje obvezno tudi v primeru retransmisije prvotno oddajanih oziroma prvotnega prenosa televizijskih in radijskih programov.

Na novo se ureja obvezno kolektivno upravljanje za pravico do nadomestila za priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP. Uvedba obveznega kolektivnega upravljanja teh pravic po vzoru glasbenih del bo omogočila učinkovito upravljanje pravic oziroma upravičenj imetnikov pravic. Z dopolnitvijo obveznega kolektivnega upravljanja se tudi zagotovi kolektivno upravljanje vseh pravic, ki jih avdiovizualni sektor želi upravljati preko kolektivne organizacije. Obvezno kolektivno upravljanje pravic bo uporabnikom omogočilo, da bodo lahko na enem mestu uredili svoje obveznosti zaradi priobčitve javnosti avdiovizualnih del, videogramov in izvedb, ki so (posnete) na videogramu, hkrati pa bo olajšano upravljanje pravic tistih imetnikov, ki so upravičeni do teh nadomestil, saj bo te pravice upravljala kolektivna organizacija, ne pa imetniki pravic sami. V navedenih primerih bo lahko kolektivna organizacija glede na določbe tretjega odstavka 18. člena ZKUASP pravice upravljala tudi brez pooblastila imetnika pravice.

Prav tako se na novo ureja obvezno kolektivno upravljanje pravice avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP. Pretekle izkušnje z nekaterimi izdajatelji medijev so slabe, saj so vztrajno zavirali vsa prizadevanja novinarskih organizacij za vzpostavitev kolektivnega upravljanja na področju klipinga. Pri klipingu gre za prostovoljno kolektivno (izhodišče je individualno uveljavljanje), kar velikim izdajateljem omogoča, da razmerja s kliping agencijami urejajo bilateralno. Rezultat v praksi je, da manjši regionalni in lokalni mediji s slabšo pogajalsko močjo, pa tudi RTV Slovenija te pravice ne uveljavljajo, avtorji pa ne prejmejo nadomestil tudi v medijih, ki imajo sklenjene pogodbe. Pomembno je iz dveh vidikov, da novinarji in drugi avtorji pridejo do primerne nadomestila in dejstvo, da obvezno kolektivno upravljanje prinaša rešitev za celotno panogo, saj bodo pogajanja vodile kolektivne organizacije. Nadomestilo za uporabo medijske publikacije lahko namreč uveljavlja le založnik zadevne medijske publikacije, ne pa tudi avtor. Obvezno kolektivno upravljanje je ustrežnejše z vidika participacije avtorjev na tem nadomestilu, s čimer bi zakon primerno zavaroval položaj avtorjev in njihove pravice.

K 4. členu:

V skladu z navedenim se v novem 10.a členu ZKUASP določi kolektivno upravljanje avtorskih pravic na delih izven pravnega prometa. Imetnik pravic upravlja svoje pravice na že objavljenem avtorskem delu izven pravnega prometa le prek kolektivne organizacije, ki je reprezentativna za kolektivno upravljanje v primeru pravice reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti na delu izven pravnega prometa, ki ga ima ustanova za varstvo kulturne dediščine trajno v svoji zbirki, na nekomercialni spletni strani, in ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi.

Če bo za isto vrsto pravic na isti vrsti del, ki štejejo za dela izven pravnega prometa, izdano dovoljenje eni kolektivni organizaciji, se šteje, da je ta reprezentativna. Če je za kolektivno upravljanje iste pravice iz prejšnjega odstavka na isti vrsti del, ki štejejo za dela izven pravnega prometa in so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine, izdano dovoljenje več kolektivnim organizacijam, je

reprezentativna kolektivna organizacija, ki ima večje število imetnikov pravic, ki so jo pooblastili za upravljanje te iste pravice na tej vrsti del, ki štejejo za dela izven pravnega prometa in so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine. Če imata kolektivni organizaciji enako število imetnikov pravic, je reprezentativna tista, ki ima večje število sklenjenih sporazumov s tujimi kolektivnimi organizacijami.

Kolektivna organizacija, ki je reprezentativna, upravlja tudi s pravicami tistih imetnikov pravic, ki niso pooblastili nobene kolektivne organizacije za isto vrsto pravic na isti vrsti del in niso izrecno izključili svojih del iz njenega repertoarja.

Reprezentativna kolektivna organizacija bo lahko na podlagi skupnega sporazuma iz 44. člena ZKUASP s sklenitvijo pogodbe o neizključnem prenosu pravice reproduciranja ali pravice distribuiranja ali pravice priobčitve javnosti ali pravice dajanja na voljo javnosti iz 47. člena ZKUASP dovolila ustanovi za varstvo kulturne dediščine, ustanovljeni v Republiki Sloveniji, uporabo del izven pravnega prometa, ki so trajno v njeni zbirki del. Uporaba tega dela bo omejena na nekomercialno rabo: ustanova za varstvo kulturne dediščine bo lahko dela izven pravnega prometa v okviru nekomercialne rabe priobčila javnosti (v okviru priobčitve javnosti npr. tudi dala na voljo javnosti) ter jih za ta namen reproducirala in distribuirala, npr. v okviru digitalizacije in (tudi čezmejnega) razširjanja del (prvi odstavek novega 50.e člena ZASP).

V skladu s 33. uvodno izjavo k Direktivi 2019/790/EU bi morale imeti države članice možnost, da za primere, v katerih je reprezentativna več kot ena kolektivna organizacija, zahtevajo na primer skupne licence ali sporazum med ustreznimi reprezentativnimi kolektivnimi organizacijami. Nadalje je značilnost kolektivnega upravljanja avtorske pravice na delih izven pravnega prometa v skladu z 31. uvodno izjavo k Direktivi 2019/790/EU, da reprezentativna kolektivna organizacija upravlja avtorsko pravico imetnikov pravic tudi na tistih njihovih avtorskih delih, za katera niso pooblastili nobene reprezentativne kolektivne organizacije za upravljanje.

Pravica reprezentativne kolektivne organizacije, da upravlja avtorsko pravico imetnikov pravic na avtorskih delih izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine, tudi brez pooblastila imetnikov pravic, se bo po drugi strani uravnotežila s pravico imetnikov pravic, da pri reprezentativni kolektivni organizaciji kadar koli izključijo upravljanje svoje avtorske pravice na svojih avtorskih delih.

To pravico bodo imetniki pravic na splošno uveljavljali tako, da imetnik pravic izključi uporabo svojega dela kot dela izven pravnega prometa prek javno dostopnega spletnega portala urada Evropske unije, pristojnega za intelektualno lastnino, ali pa pisno ali v elektronski obliki ustanovi za varstvo kulturne dediščine ali reprezentativni kolektivni organizaciji sporoči izključitev svojega dela kot dela izven pravnega prometa. Imetniki pravic, ki so reprezentativno kolektivno organizacijo pooblastili za upravljanje svoje avtorske pravice na svojem delu izven pravnega prometa, bodo lahko pravico do izključitve v skladu z 18. členom ZKUASP uveljavljali tako, da bodo preklicali pooblastilo reprezentativni kolektivni organizaciji za upravljanje dela izven pravnega prometa.

Ustanova za varstvo kulturne dediščine pisno ali v elektronski obliki obvesti reprezentativno kolektivno organizacijo, da je imetnik pravic izključil uporabo svojega dela kot dela izven pravnega prometa, najpozneje 15 dni po prejemu obvestila prek javno dostopnega spletnega portala urada Evropske unije, pristojnega za intelektualno lastnino, ali po prejemu obvestila imetnika pravic o izključitvi njegovega dela kot dela izven pravnega prometa. Pristojna kolektivna organizacija pisno ali v elektronski obliki obvesti ustanovo za varstvo kulturne dediščine, da je imetnik pravice izključil svoje delo kot delo izven pravnega prometa najpozneje 15 dni po prejemu obvestila imetnika pravic.

Ne glede na šesti odstavek 18. člena tega zakona pristojna reprezentativna kolektivna organizacija preneha upravljati avtorsko pravico imetnika pravic na njegovem avtorskem delu v 15 dneh od prejema obvestila imetnika pravice pravic o preklicu pooblastila ali njegovega obvestila o izključitvi njegovega dela kot dela izven pravnega prometa. Direktiva sicer določa, da mora imeti izključitev

takojšen učinek, vendar se ocenjuje, da kolektivna organizacija potrebuje nekaj časa, da stori vse potrebno, da izključi pravico imetnika iz svojega repertoarja.

Enako se določa tudi za ustanove za varstvo kulturne dediščine, ki morajo prenehati uporabljati delo izven pravnega prometa v 15 dneh od prejema obvestila imetnika pravic ali pristojne kolektivne organizacije o izključitvi dela kot dela izven pravnega prometa.

Na podlagi prvega odstavka 75. člena ZASP o domnevah glede obsega prenosa se šteje, če ni z zakonom ali pogodbo določeno drugače, da je bil dogovorjen neizključni prenos, ki velja samo za Republiko Slovenijo in za čas, običajen za določeno vrsto del. V skladu z 31. uvodno izjavo k Direktivi 2019/790/EU morajo države članice zagotoviti, da lahko dovoljenja reprezentativnih kolektivnih organizacij obsegajo uporabo del izven pravnega prometa iz zbirk ustanov za varstvo kulturne dediščine tudi v drugih državah članicah. Nadalje bi morale imeti v skladu s pogodbeno avtonomijo reprezentativne kolektivne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine pri sklepanju pogodb o neizključnem prenosu na podlagi 40. uvodne izjave k Direktivi 2019/790/EU možnost, da se dogovorijo, za katera ozemlja bo dovoljenje veljalo, vključno z možnostjo, da velja za vse države članice. V skladu z navedenim se v skladu s prvim odstavkom 9. člena Direktive 2019/790/EU določi, da se lahko reprezentativna kolektivna organizacija in ustanova za varstvo kulturne dediščine dogovorita, da se lahko dela izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine, uporabljajo v vsaki državi članici.

V skladu z 39. uvodno izjavo k Direktivi 2019/790/EU se pravila o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic na delih izven pravnega prometa ter uporabi teh del s strani ustanov za varstvo kulturne dediščine ne bi smela uporabljati za dela izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirkah ustanov za varstvo kulturne dediščine, iz tretje države, razen če je kolektivna organizacija dovolj reprezentativna tudi za to tretjo državo, na primer prek sporazumov o zastopanju. Prvi pododstavek sedmega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU določa, katere so zbirke tujih del. To so zbirke del, ustvarjene zunaj Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora:

1. dela, razen avdiovizualnih del, ki so bila prvič objavljena, oziroma če niso bila objavljena, prvič priobčena javnosti v tretji državi, ali
2. avdiovizualna dela, katerih filmski producenti imajo sedež ali stalno prebivališče v tretji državi, ali
3. dela državljanov tretjih držav, kadar države ni mogoče določiti po prejšnjih dveh točkah.

Drugi pododstavek sedmega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU določa, da se pravila 8. člena Direktive 2019/790/EU uporabljajo tudi v primeru tujih del, če je kolektivna organizacija dovolj reprezentativna za imetnike pravic zadevne tretje države. V skladu z navedenim je določeno, da se določbe ZKUASP o delih izven pravnega prometa uporabljajo tudi za zbirke tujih del, določenih v drugem odstavku novega 50.f člena ZASP, če je kolektivna organizacija dovolj reprezentativna za imetnike pravic na teh zbirkah iz države, ki ni država članica – iz tretjih držav.

K 5. členu:

18. člen ZKUASP o pooblastilih imetnikov pravic daje imetniku pravic pravico, da pisno pooblasti kolektivno organizacijo za upravljanje določene avtorske pravice na določenem avtorskem delu in za ozemlja po lastni izbiri, ne glede na državo članico svojega državljanstva ali prebivališča ali državo članico sedeža kolektivne organizacije (prvi odstavek 18. člena ZKUASP). Imetnik pravice lahko za upravljanje določene avtorske pravice na določenem avtorskem delu za določeno ozemlje pooblasti le eno kolektivno organizacijo (drugi odstavek 18. člena ZKUASP).

Kolektivna organizacija brez pooblastila imetnika pravic ne more upravljati določene avtorske pravice na določenem avtorskem delu (drugi odstavek 18. člena ZKUASP). Izjema od navedenega velja za primere obveznega kolektivnega upravljanja iz 9. člena ZKUASP, ko lahko pristojna kolektivna organizacija upravlja določene avtorske pravice na določenih vrstah avtorskih del brez pooblastila imetnika pravic (tretji odstavek 18. člena ZKUASP).

V skladu z 31. uvodno izjavo k Direktivi 2019/790/EU bi morale imeti vse države članice vzpostavljene pravne mehanizme, ki bi omogočali, da dovoljenja ustreznih in dovolj reprezentativnih kolektivnih

organizacij za uporabo del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirkah ustanov za varstvo kulturne dediščine, veljajo tudi za avtorsko pravico imetnikov pravic, ki niso pooblastili nobene reprezentativne kolektivne organizacije.

S spremembo in dopolnitvijo tretjega odstavka 18. člena ZKUASP se izjema od splošnega pravila o upravljanju avtorske pravice na podlagi pooblastila imetnika pravic določi tudi za primere kolektivnega upravljanja avtorske pravice za dela izven pravnega prometa, ki ga določa novi 10.a člen ZKUASP, saj bo lahko reprezentativna kolektivna organizacija z dovoljenjem URSIL za kolektivno upravljanje pravice reproduciranja ali distribuiranja ali priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti na določeni vrsti del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine, avtorske pravice na avtorskih delih upravljala tudi v imenu in za račun imetnikov pravic, ki je niso pooblastili za upravljanje svoje avtorske pravice na svojih avtorskih delih.

K 6 členu:

V 31. členu ZKUASP so določeni posebni primeri delitve. S predlagano dopolnitvijo se določa delilno razmerje pri delitvi nadomestila, ki ga od ponudnika storitev informacijske družbe prejme založnik medijske publikacije, kot to določa 139.a člen ZASP. Z novim četrtem odstavkom se tako določi, da se nadomestilo, zbrano na podlagi 139.a člena ZASP, deli avtorjem v obsegu 50 % in založnikom medijskih publikacij v obsegu 50 %.

V 139.a členu ZASP se v sedmem odstavku v skladu z določbo petega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU določa, da ima avtor pravico do primernega deleža prihodka, ki ga na podlagi prvega odstavka 139.a člena od ponudnika storitev informacijske družbe prejme založnik medijske publikacije, v katero je vključeno avtorsko delo tega avtorja. Določa se tudi, da se avtor tej pravici ne more odpovedati. Ker je določba 139.a člena umeščena v peto poglavje ZASP, ki ureja sorodne pravice, in ker se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, se vsebinske omejitve avtorske pravice (tudi nove vsebinske omejitve, ki se uvajajo s predlaganim zakonom) uporabljajo tudi za novi sorodni pravici založnika medijske publikacije.

K 7. členu:

Kolektivno upravljanje je v ZKUASP urejeno tako, da pristojna kolektivna organizacija sklene skupni sporazum z reprezentativnim združenjem uporabnikov, v katerem se določijo tarifa in pogoji uporabe avtorskih del glede na različne okoliščine uporabe za vse uporabnike enako. Na podlagi skupnega sporazuma uporabniki s pristojno kolektivno organizacijo sklepajo individualne pogodbe o neizključnem prenosu avtorske pravice za uporabo varovanih avtorskih del, pri čemer te pogodbe ne smejo biti v nasprotju s skupnim sporazumom. Predstavljena ureditev velja za prostovoljno in tudi obvezno kolektivno upravljanje.

V prvem in drugem odstavku 44. člena ZKUASP je določeno, s kom lahko kolektivna organizacija sklepa skupne sporazume. Po prvem odstavku so to lahko reprezentativna združenja uporabnikov, ki predstavljajo večino uporabnikov na področju neke dejavnosti glede na njihovo število ali če jim zakon priznava reprezentativnost, po drugem odstavku pa je lahko to tudi posamezni uporabnik avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije, če je zaradi narave svoje dejavnosti edini, ki opravlja to dejavnost.

Z novim tretjim stavkom prvega odstavka 44. člena ZKUASP se določi, da lahko skupni sporazum skleneta tudi kolektivna organizacija in ministrstvo, pristojno za področje neke dejavnosti. Kolektivna organizacija in ministrstvo, pristojno za področje neke dejavnosti, bosta lahko sklenila skupni sporazum v primerih, če so uporabniki avtorskih del na področju neke dejavnosti večinoma neposredni ali posredni proračunski uporabniki, nimajo pa reprezentativnega združenja, saj se za reprezentativno združenje uporabnikov lahko šteje ministrstvo, pristojno za področje te dejavnosti. Če so uporabniki avtorskih del na področju neke dejavnosti večinoma neposredni ali posredni proračunski uporabniki,

skleneta sporazum pristojno ministrstvo in kolektivna organizacija, uporabniki pa lahko sodelujejo pri pogajanjih za sklenitev sporazuma.

V primeru kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic na delih izven pravnega prometa iz novega 10.a člena ZKUASP bodo uporabniki teh del ustanove za varstvo kulturne dediščine, ki dela trajno hranijo v svojih zbirkah. Gre za javno dostopne arhive, knjižnice, muzeje, javno RTV organizacijo, torej ustanove, ki so večinoma posredni (lahko pa tudi neposredni) proračunski uporabniki in nimajo reprezentativnega združenja, ki bi jih večinsko predstavljalo. V tem primeru bosta lahko skupni sporazum sklenila pristojna reprezentativna kolektivna organizacija iz novega 10.a člena ZKUSP in ministrstvo, pristojno za bodisi kulturo bodisi šolstvo.

K 8. členu:

68. člen določa pravila o mediaciji. Predlagana je sprememba prvega do šestega in osmega odstavka v skladu z Zakonom o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah (Uradni list RS, št. 56/08) ter določbami Direktive 2019/790/EU in Direktive 2019/789/EU. Kolektivna organizacija, reprezentativno združenje uporabnikov, uporabnik, reprezentativno združenje avtorjev in imetnik pravic lahko pri pristojnem organu predlagajo posredovanje mediatorja v katerem koli sporu v zvezi z avtorsko pravico. Poleg primerov iz do zdaj veljavnega 68. člena ZKUASP se zaradi prenosa 13., 19., 20., 21. in 23. člena Direktive 2019/790/EU dodajajo novi primeri: glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja iz drugega odstavka 70. člena ZASP; glede avtorskega honorarja in nadomestila iz 81. člena ZASP; evidence prihodka in poročanja iz 82. člena ZASP; alternativno reševanje sporov iz 82.a člena ZASP; uveljavljanje vsebinskih omejitev pravic iz drugega odstavka 166.c člena ZASP; alternativno reševanje sporov pri večozemeljskih licencah iz 66. člena tega zakona; spora v zvezi s sklenitvijo pogodbe o neizključnem prenosu pravice dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del pri storitvah videa na zahtevo; če med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem operaterjev retransmisije ni sklenjen skupni sporazum.

Zaradi prenosa 6. člena Direktive 2019/789/EU je določeno posredovanje mediatorja brez sporazuma o mediaciji tudi v primeru, če med kolektivno organizacijo in operaterjem retransmisije ali med operaterjem retransmisije in radiodifuzno organizacijo ni sklenjene pogodbe o neizključnem prenosu pravice radiodifuzne retransmisije.

Za mediacijo se šteje postopek, v katerem stranke prostovoljno s posredovanjem mediatorja kot nevtralne tretje osebe skušajo doseči mirno rešitev spora, v zvezi s pogodbenim ali drugim njihovim pravnim razmerjem, ki iz njega izvira, kot je sklepanje skupnih sporazumov, ali pa bi pravno razmerje želele urediti. Mediator lahko strankam nudi pomoč oziroma posreduje tudi pri pogajanjih za sklenitev pogodbe po določbah tega zakona in ZASP.

Navedeno sledi tudi prvemu odstavku novega 82.a člena ZASP-I, ki prenaša določbo prvega odstavka 13. člena Direktive 2019/790/EU (o mehanizmu pogajanja za namen dajanja na voljo avdiovizualnih del pri storitvah videa na zahtevo) in določbo prvega stavka 21. člena Direktive 2019/790/EU (države članice zagotovijo, da se spori v zvezi z obveznostjo glede preglednosti na podlagi 19. člena in mehanizma prilagoditve pogodbe na podlagi 20. člena lahko predložijo v postopku prostovoljnega alternativnega reševanja sporov). Avtorji in uporabniki lahko zahtevajo posredovanje mediatorja ali uporabijo katero koli drugo obliko alternativnega reševanja sporov, zlasti glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja (drugi odstavek 70. člena), avtorskega honorarja in nadomestila (81. člen) ter evidence prihodka in poročanja (82. člen).

Zaradi prenosa določb 13. člena Direktive 2019/790/EU je primeroma (»zlasti«) naveden spor glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja (drugi odstavek 70. člena ZASP), ki lahko obsega tudi prenos materialnih avtorskih pravic za namen dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del pri storitvah videa na zahtevo. Zaradi prenosa določbe prvega stavka 21. člena Direktive 2019/790/EU so primeroma navedeni spori glede avtorskega honorarja in nadomestila (81. člen) ter evidence prihodka in poročanja (82. člen), saj se z določbami 81. in 82. člena ZASP med drugim prenašajo določbe 19. in 20. člena Direktive 2019/790/EU.

Z drugim odstavkom novega 82.a člena ZASP-I se prenašajo določbe drugega stavka 21. člena Direktive 2019/790/EU (države članice zagotovijo, da lahko reprezentativne organizacije avtorjev in izvajalcev na specifično zahtevo enega ali več avtorjev ali izvajalcev začnejo tovrstne postopke). Določeno je, da lahko reprezentativno združenje avtorjev na zahtevo avtorja začne postopke iz prejšnjega odstavka, torej posredovanje mediatorja ali uporabo katere koli druge oblike alternativnega reševanja sporov. S tako ureditvijo se olajšuje položaj avtorja, saj se mu ni treba posebej izpostaviti. Reprezentativno združenje avtorjev bo morda tudi lažje doseglo rešitev spora, ker na primer razpolaga z obsežnejšimi podatki o spornih vprašanjih, ureditvi v drugih primerljivih državah in ima ustrezne kadre.

Tretji odstavek novega 82.a člena ZASP-I (delno) prenaša določbo prvega odstavka 23. člena Direktive 2019/790/EU, ki vsebuje skupne določbe glede 19., 20. in 21. člena Direktive 2019/790/EU: države članice zagotovijo, da so vse pogodbene določbe, ki preprečujejo skladnost z 19., 20. in 21. členom neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. V tretjem odstavku novega 82.a člena je zato v skladu s prvim odstavkom 23. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da so pogodbena določila, ki v škodo avtorja nasprotujejo določbam tega člena, nična. Na primer, če bi uporabnik v pogodbo z avtorjem vnesel določbo, ki bi avtorju onemogočala alternativno reševanje sporov, se uporabnik na tako določbo ne bo mogel uspešno sklicevati.

ZASP v drugem odstavku 4. člena določa, da se določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače. Določba 82.a člena ZASP-I se zato smiselno uporablja tudi za sorodne pravice.

V primeru sklenjenega sporazuma strank o reševanju sporov z mediacijo se mediacija začne na dan, ko stranka prejme predlog nasprotne stranke za začetek mediacije. V primerih brez sporazuma o mediaciji se mediacija začne z dnem, ko se stranke sporazumejo za mediacijo. Če ena stranka drugi stranki predlaga mediacijo in v tridesetih dneh od dne, ko ji je poslala predlog za mediacijo, oziroma v roku, določenem v predlogu, ne prejme sprejetja predloga za mediacijo, lahko šteje, da je predlog za mediacijo zavržen. V Uredbi o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami se določa postopek mediacije. Postopek se začne z vložitvijo predloga za mediacijo pri pristojnem organu, ki bo preveril, ali predlog vsebuje vse pogoje za začetek mediacije.

Mediator deluje neodvisno in nepristransko, ni vezan na nobena navodila ter si prizadeva za enako obravnavo strank, ob upoštevanju vseh okoliščin primera. Če mediator ugotovi, da se stranke ne pogajajo v dobri veri ali ovirajo pogajanja, lahko stranke na to opozori ter v primeru neupoštevanja njegovega opozorila umakne svoje soglasje za reševanje spora. V postopku mediacije so zagotovljena splošna načela mediacije v civilnih in gospodarskih zadevah, zlasti načelo prostovoljnega sodelovanja, enakega obravnavanja strank, avtonomije strank v postopku, zaupnosti postopka ter nepristranskosti in neodvisnosti mediatorja.

Šesti odstavek določa, da lahko mediator strankam predlaga rešitev spora, za spore v zvezi s radiodifuzno retransmisijo pa se šteje, da so stranke predlog sprejele, če nobena od njih ne ugovarja v treh mesecih od njegove vročitve. Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo v tretjem odstavku 11. člena namreč določa, da se domneva, da vse stranke sprejmejo predlog mediatorja, če nobena od njih ne ugovarja v roku treh mesecev. Uradno obvestilo o predlogu in o vsakršnem ugovoru se zadevnim strankam vroči v skladu z veljavnimi pravili v zvezi z vročanjem pravnih pisanj. Skladno z navedenim se tudi v predlogu zakona za spore v zvezi s radiodifuzno retransmisijo določa domneva, da so stranke predlog sprejele, če nobena od njih ne ugovarja v treh mesecih od njegove vročitve.

Pristojni organ v Uradnem listu Republike Slovenije objavi javni poziv, da kandidati za mediatorje vložijo prijavo pri pristojnem organu. Seznam mediatorjev se objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, in pristojnega organa. Pristojni organ seznam mediatorjev sproti posodablja. Pristojni organ mediatorju zagotavlja administrativno pomoč.

K 9. členu:

77. člen ZKUASP določa prekrške kolektivne organizacije.

Med prekrške se uvrsti tudi prekršek, če pristojna reprezentativna kolektivna organizacija v roku 15 dni po prejemu obvestila, da je imetnik pravice izključil svoje delo kot delo izven pravnega prometa, o tem ne obvesti ustanove za varstvo kulturne dediščine (peti odstavek 10.a člena). Na izključitev uporabe dela imetnika pravic se je treba hitro odzvati, saj ima imetnik pravico, da se njegovo delo preneha uporabljati takoj, ko uporabo izključi. Kolektivna organizacija ima tako največ 15 dni časa, da o izključitvi uporabe imetnika pravic obvesti ustanovo kulturne dediščine.

K 10. členu:

78. člen ZKUASP določa prekrške pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost.

S predlogom zakona se med prekrške navedenih oseb, za katere je zagrožena globa od 600 do 6.000 eurov, umesti prekršek ustanove za varstvo kulturne dediščine, ki v skladu s petim odstavkom 10.a člena najpozneje v 15 dneh po prejemu obvestila prek javno dostopnega spletnega portala urada Evropske unije, pristojnega za intelektualno lastnino, ali pisne izključitve imetnika pravic, ne obvesti reprezentativne kolektivne organizacije, da je imetnik pravic izključil uporabo svojega avtorskega dela kot dela izven pravnega prometa. Nova kazenska določba je namenjena spodbujanju večje pretočnosti informacij v zvezi z izključitvijo uporabe določenega avtorskega dela.

Pri prekršku pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika in posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če pristojni kolektivni organizaciji enkrat mesečno ne pošlje in na svoji spletni strani javno ne objavi sporedov oddajanih avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije (tretja alineja, ki s predlogom zakona postane četrta alineja prvega odstavka 78. člena), se besedilo spremeni tako, da za opredelitev prekrška po novem zadostuje opustitev že ene predpisane obveznosti iz tretjega odstavka 48. člena (enkrat mesečno ne pošlje ali na svoji spletni strani javno ne objavi sporedov oddajanih avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije), s čimer bo dosežen tudi splošno preventivni učinek na udeležence.

K 11. členu:

Ker novi 31. člen ZASP (2. člen predloga ZASP-I) o pravici radiodifuzne retransmisije ne določa več izraza kabelska retransmisija, se šteje, da veljavna dovoljenja pristojnega organa za kolektivno upravljanje v primeru kabelske retransmisije z dnem uveljavitve tega zakona obsegajo pravico radiodifuzne retransmisije iz 31. člena ZASP. Pravica radiodifuzne retransmisije obsega kompleksno materijo, saj vsebuje dve fazi prenosa programskih signalov z varovanimi avtorskimi deli in predmeti sorodnih pravic: a) prvotni prenos in b) nadaljnji prenos (retransmisijo), obe fazi pa sta namenjeni javnosti. S spremembami 31. člena ZASP se posodablja ureditev materialne avtorske pravice radiodifuzne retransmisije, tako da se celovito združita področji, ki ju urejata Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 93/83/EGS. Hkrati se upošteva relevantna določba 2. točke prvega odstavka 11.bis člena Bernske konvencije. Zaradi zagotovitve tehnološke nevtralnosti ureditve niso določeni opisi tehnologij, s katerimi se izvajata prvotni prenos radijskih ali televizijskih programskih signalov z deli in njihova retransmisija.

Tretji odstavek spremenjenega 31. člena ZASP določa, da se kot radiodifuzna retransmisija šteje tudi priobčitev javnosti, kadar RTV organizacija prvotno in brez dostopa javnosti prenaša svoje programske signale operaterju retransmisije, ki ni RTV organizacija (neposredno oddajanje), ta pa jih retransmitira javnosti. Šteje se, da RTV organizacija in operater retransmisije pri tem sodelujeta v enotnem dejanju

priobčitev javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenje avtorja. Tretji odstavek spremenjenega 31. člena ZASP prenaša v slovenski pravni red določbe četrtega odstavka 2. člena in določbe prvega odstavka 8. člena Direktive 2019/789/EU, ki ureja neposredno oddajanje. Ker neposredno oddajanje izpolnjuje znake retransmisije (faza prvotnega prenosa, kot izhaja iz drugega stavka 14. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU, namen prenašanja javnosti) in ker Direktiva 2019/789/EU v drugem odstavku 8. člena napotuje na smiselno uporabo določb o retransmisiji, je neposredno oddajanje uvrščeno v pravico radiodifuzne retransmisije. Neposredno oddajanje je priobčitev javnosti, pri kateri RTV organizacija prvotno in brez dostopa javnosti prenaša svoje programske signale operaterju retransmisije (ki ni RTV organizacija), ta pa jih retransmitira javnosti (torej priobči javnosti). V tem primeru prvotni prenos RTV organizacije ni dostopen javnosti (je pa namenjen za sprejem s strani javnosti) in ga javnosti retransmitira operater retransmisije (ta je glede na to, da daje signal v javnost, v položaju distributerja signala, s čimer tretji odstavek spremenjenega 31. člena ZASP prenaša tudi drugi odstavek 8. člena Direktive 2019/789/EU). V skladu z določbami prvega odstavka 8. člena in 20. uvodno izjavo Direktive 2019/789/EU je določeno, da se šteje, da RTV organizacija in operater retransmisije pri tem sodelujeta v enotnem dejanju priobčitev javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenje avtorja (in ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP, ki med drugim določa, da se določbe o vsebini materialnih avtorskih pravic smiselno uporabljajo za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP določeno drugače, tudi imetnikov sorodnih pravic). V vsakem primeru posebej je treba ugotoviti, kakšen je prispevek RTV organizacije in operaterja retransmisije (ki ni RTV organizacija) v tem enotnem dejanju priobčitev javnosti. Kot izhaja iz 20. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU in sodne prakse Sodišča Evropske unije (npr. sodbi

Football Association Premier League in drugi, C-403/08 in C-429/08, ter Airfield in Canal Digitaal,

C-431/09 in C-432/09, točki 74 in 79), se, kadar distributerji signalov RTV organizacijam omogočajo

zgolj tehnična sredstva, da bi zagotovili ali izboljšali sprejem oddaj, ne bi smelo šteti, da sodelujejo pri dejanju priobčitev javnosti. Iz navedenega izhaja, da kadar distributer signalov omogoča RTV organizaciji zgolj tehnična sredstva, ni zavezan k plačilu nadomestila. Iz navedenega izhaja, da bo višina primerne nadomestila odvisna od tega, kakšen je prispevek vsakega od njiju v enotnem dejanju priobčitev javnosti (kot izhaja iz sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-325/14).

Predlog spremenjenega 31. člena ZASP opušča dosedanje omejitve pravice radiodifuzne retransmisije iz 2. točke do zdaj veljavnega 31. člena ZASP (pri številu do 100 kablskih priključkov ta pravica ni obstajala). Razlogov za tako ureditev je več: ta omejitev pri retransmisiji iz drugih držav ni dopustna (kar je upoštevano že do zdaj); njena uvedba in obseg v obliki omejitve pravice kot »uporaba v določenih drugih manj pomembnih primerih« sta sporna glede na določbo o točki tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES in določbo drugega odstavka 9. člena Bernske konvencije, v praksi je bila večina takih malih kablskih omrežij priključenih k večjim kablskim operaterjem.

Tretji odstavek 31. člena ZASP prenaša drugi odstavek 11. člena Direktive 2019/789/EU. Določeno je, da se za dovoljenja (imetnika pravice) o neposrednem oddajanju po tretjem odstavku spremenjenega 31. člena ZASP, ki so veljala na dan 7. junij 2021, te določbe uporabljajo od 7. junija 2025 dalje, če se ta dovoljenja iztečejo po navedenem datumu. Enako kot prehodna določba drugega odstavka 31. člena tudi ta določba rešuje stanje, ko nova zakonska ureditev trči ob že obstoječe in še veljavne pogodbe ali dovoljenja imetnikov pravic, s katerimi je bila ta materija med imetniki pravic in uporabniki že predhodno pogodbeno urejena. Presečni datum je dan uveljavitve Direktive 2019/789/EU, to je 7. junij 2021 (do katerega bi morale države članice prenesti določbe te direktive). Pogodbenim strankam je treba omogočiti ustrezno prehodno obdobje, da še nekaj časa uživajo svoja pogodbeni razmerja ali jih prilagodijo novi zakonodaji. Prehodna določba tretjega odstavka 31. člena zato v skladu z Direktivo 2019/789/EU določa za neposredno oddajanje (iz tretjega odstavka spremenjenega

31. člena) prehodno obdobje štirih let (do 7. junija 2025), če se te (obstoječe) pogodbe ali dovoljenja imetnikov pravic iztečejo po 7. juniju 2025 oziroma če bi ob izteku prehodnega obdobja še veljale.

K 12. členu:

V predlogu zakona se določi uskladitev določb Uredbe o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami z določbami zakona v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

K 13. členu:

V predlogu zakona se določi 15-dnevni *vacatio legis*.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

V Zakonu o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16)

2. člen (prenos direktiv Evropske unije)

(1) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (UL L št. 84 z dne 20. 3. 2014, str. 72; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/26/EU).

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije delno prenašata:

- Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15) in
- Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12), ki je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1).

3. člen (pojmi)

Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

- »avtorski honorar« je prihodek iz naslova uporabe avtorskega dela ali predmeta sorodnih pravic;
- »avtorska pravica«, »sorodne pravice« in »avtorsko delo« imajo isti pomen kot v zakonu, ki ureja avtorsko in sorodne pravice;
- »država članica« je država članica Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora;
- »imetnik oziroma imetnica pravic (v nadaljnjem besedilu: imetnik pravic)« je avtor oziroma avtorica (v nadaljnjem besedilu: avtor), izvajalec oziroma izvajalka (v nadaljnjem besedilu: izvajalec), proizvajalec fonograma, filmski producent, RTV organizacija, založnik, izdelovalec podatkovnih baz in vsaka druga oseba, razen kolektivne organizacije, na katero so bile z zakonom, pogodbo ali drugim pravnim poslom prenesene posamične materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja ali sorodne pravice, ali ki je na podlagi pogodbe ali drugega pravnega posla ali zakona upravičena do avtorskega honorarja;
- »povezana oseba« ima isti pomen kot v zakonu, ki ureja medije;
- »pravice za spletno uporabo glasbenih del« so avtorske pravice, ki imajo isti pomen kot v zakonu, ki ureja avtorsko in sorodne pravice, in jih uporabnik pridobi za spletno uporabo glasbenih del;
- »pristojni organ« je Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino;
- »register« je register na podlagi zakona, ki ureja statusno obliko pravne osebe, ki je kolektivna organizacija;
- »repertoar« je seznam avtorskih del, na katerih kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja upravlja avtorske pravice;
- »statut« je akt o ustanovitvi pravne osebe;
- »tuja kolektivna organizacija« je kolektivna organizacija, ki nima sedeža ali podružnice v Republiki Sloveniji;
- »večozemeljska licenca« je dovoljenje za uporabo avtorskega dela, ki zajema ozemlje več kot ene države članice.

9. člen

(obvezno kolektivno upravljanje)

Ne glede na drugi odstavek 7. člena tega zakona imetnik pravic upravlja svoje pravice na že objavljenih avtorskih delih le prek kolektivne organizacije (obvezno kolektivno upravljanje), če gre za:

1. priobčitev javnosti neodrskih glasbenih in pisanih del, razen pravice dajanja na voljo javnosti iz 32.a člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13 in 56/15; v nadaljnjem besedilu: ZASP);
2. ponovno prodajo izvirnikov likovnih del (sledna pravica iz 35. člena ZASP);
3. reproduciranje avtorskih del za privatno in drugo lastno uporabo ter njihovo fotokopiranje prek obsega iz 50. člena ZASP;
4. kabelsko retransmisijo avtorskih del, razen pri lastnih oddajanjih RTV organizacij, ne glede na to, ali gre za njihove lastne pravice ali pa so te nanje prenesli drugi imetniki pravic, in
5. pravico do dodatnega letnega nadomestila iz 122.b člena ZASP.

18. člen (pooblastilo imetnika pravic)

(1) Imetnik pravic pisno pooblasti kolektivno organizacijo za upravljanje določene avtorske pravice na določenem avtorskem delu in za ozemlja po lastni izbiri, ne glede na državo članico svojega državljanstva ali prebivališča ali državo članico sedeža kolektivne organizacije.

(2) Imetnik pravic lahko za upravljanje določene avtorske pravice na določenem avtorskem delu za določeno ozemlje pooblasti le eno kolektivno organizacijo. Kolektivna organizacija brez pooblastila imetnika pravic ne more upravljati avtorske pravice na določenem avtorskem delu.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko pristojna kolektivna organizacija v primerih iz 9. člena tega zakona upravlja avtorske pravice brez pooblastila imetnika pravic.

(4) Imetnik pravic lahko sam, ne glede na pooblastilo kolektivni organizaciji, dovoli uporabo svojega avtorskega dela za nekomercialno rabo (za humanitarni, kulturni, izobraževalni namen ipd.). O tem imetnik pravic obvesti kolektivno organizacijo najpozneje 15 dni po izdaji takšnega dovoljenja.

(5) Kolektivna organizacija ne more zavrniti upravljanja pravic iz prvega odstavka tega člena, če upravlja takšne avtorske pravice na takšni vrsti avtorskih del na določenem ozemlju.

(6) Imetnik pravic lahko delno ali v celoti prekliče pooblastilo iz prvega odstavka tega člena. O tem mora pisno obvestiti kolektivno organizacijo en mesec pred začetkom učinkovanja preklica. Kolektivna organizacija lahko v statutu določi, da preklic pooblastila začne učinkovati z novim poslovnim letom.

(7) Imetnik pravic je upravičen do avtorskih honorarjev, ki jih je kolektivna organizacija zbrala za njegov račun za uporabo njegovih del do začetka učinkovanja preklica pooblastila. Do začetka učinkovanja preklica pooblastila ima imetnik pravic, ki je član kolektivne organizacije, enake pravice, kot drugi člani kolektivne organizacije.

(8) Kolektivna organizacija ne more pogojevati preklica pooblastila z zahtevo, da se za upravljanje avtorske pravice pooblasti druga kolektivna organizacija.

(9) Kolektivna organizacija mora pred pridobitvijo pooblastila obvestiti imetnika pravic o njegovih pravicah iz tega člena.

44. člen (skupni sporazum)

(1) Skupni sporazum v pisni obliki skleneta kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije. Reprezentativna so tista združenja uporabnikov, ki predstavljajo večino uporabnikov na področju neke dejavnosti glede na njihovo število ali če jim zakon priznava reprezentativnost.

(2) Skupni sporazum lahko skleneta tudi kolektivna organizacija in posamezni uporabnik avtorskih del iz njenega repertoarja, če je zaradi narave svoje dejavnosti edini, ki opravlja to dejavnost. Določbe, ki se nanašajo na reprezentativno združenje uporabnikov, se smiselno uporabljajo za posameznega uporabnika po tej določbi.

(3) Kolektivna organizacija mora prvo vabilo k pogajanjem za sklenitev skupnega sporazuma objaviti na spletni strani AJPes in na svoji spletni strani.

(4) Skupni sporazum določa vsaj:

1. tarifo;
2. pogoje uporabe avtorskih del glede na različne okoliščine uporabe;
3. okoliščine uporabe, zaradi katerih se plačilo avtorskega honorarja ali nadomestila po tarifi zviša, zniža ali oprosti;
4. rok in način plačila avtorskega honorarja ali nadomestila;
5. način plačila avtorskega honorarja in morebitni poračun glede na začasno tarifo iz četrtega odstavka 45. člena tega zakona za uporabo avtorskih del do sklenitve skupnega sporazuma, če se s tem skupnim sporazumom prvič določa tarifa za neko vrsto uporabe avtorskih del;
6. predstavnike kolektivne organizacije in reprezentativnega združenja uporabnikov avtorskih del, ki spremljajo izvajanje skupnega sporazuma.

(5) Kolektivne organizacije in uporabniki se pogajajo v dobri veri in si medsebojno zagotovijo vse potrebne informacije za sklenitev skupnega sporazuma.

(6) Kolektivna organizacija objavi skupni sporazum v Uradnem listu Republike Slovenije.

(7) Skupni sporazum začne veljati za vse istovrstne uporabnike avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, ne glede na to, ali so sodelovali pri pogajanjih ali sklenitvi tega sporazuma. Uporabniki avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije morajo s kolektivno organizacijo skleniti pogodbo v skladu z veljavnim skupnim sporazumom.

(8) Sodišča so vezana na veljavni skupni sporazum.

(9) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo za spremembe, dopolnitve ali prenehanje skupnih sporazumov.

68. člen (mediacija)

(1) Kolektivna organizacija, reprezentativno združenje uporabnikov, uporabnik in imetnik pravic lahko na podlagi sporazuma o mediaciji predlagajo posredovanje mediatorja.

(2) Posredovanje mediatorja po drugem odstavku 166.c člena ZASP in 66. členu tega zakona se lahko zahteva brez sporazuma o mediaciji. V mediacijskih postopkih se smiselno uporabljajo določbe o mediaciji med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov.

(3) Mediator je neodvisen, nepristranski in ni vezan na nobena navodila.

(4) Mediator stori vse, kar je potrebno, da se stranke pogajajo v dobri veri in da pogajanj ne ovirajo brez utemeljenega razloga.

(5) Mediator lahko strankam predlaga rešitev spora. Šteje se, da so predlog sprejele, če nobena od njih ne ugovarja v treh mesecih od njegove vročitve.

(6) V postopku mediacije je zagotovljena tajnost.

(7) Stranki skupaj izbereta mediatorja s seznama mediatorjev, ki jih določi Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) na predlog ministra, pristojnega za gospodarstvo. Seznam mediatorjev vsebuje osebno ime ter naslov mediatorja.

(8) Pristojni organ zagotavlja mediatorju administrativno pomoč.

(9) Za opravljeno mediacijo mediatorju stranke plačajo nagrado.

(10) Vlada z uredbo natančneje predpiše postopek mediacije, stopnjo in vrsto izobrazbe ter druge pogoje, ki jih mora izpolnjevati mediator, ter nagrado za mediatorja.

77. člen

(prekrški kolektivne organizacije)

- (1) Z globo od 3.500 do 6.000 eurov se za prekršek kaznuje kolektivna organizacija, če:
- ne predlaga v roku vpisa firme ali imena v register (drugi odstavek 15. člena);
 - ne obvesti pristojnega organa o sklenitvi, spremembi in odpovedi pogodbe z zunanjim izvajalcem (peti odstavek 17. člena);
 - ne objavi evidenc na spletni strani (deveti odstavek 19. člena);
 - ne posodablja podatkov v evidencah (deseti odstavek 19. člena);
 - se na skupščini ne piše zapisnika ali zapisnik ni v roku objavljen na spletni strani kolektivne organizacije (četrti odstavek 25. člena);
 - član nadzornega odbora in posloводства ne poda vsako leto na skupščini pisne individualne izjave o nasprotju interesov in izjava o nasprotju interesov ne vsebuje vseh informacij (29. člen);
 - ne upošteva posebnih primerov delitve (31. člen);
 - najmanj enkrat letno imetnikom pravic in tujim kolektivnim organizacijam ne posreduje informacij (prvi in drugi odstavek 38. člena);
 - ne objavi prosto dostopno informacij in podatkov (39. člen);
 - ne sestavi letnega poročila v roku (peti odstavek 40. člena);
 - letnega poročila skupaj z revizorjevim poročilom ne predloži AJ PES (osmi odstavek 40. člena);
 - posebnega poročila revizije v roku ne objavi na svoji spletni strani (peti odstavek 43. člena).

(2) Z globo 3.500 do 6.000 eurov se kaznuje tudi odgovorna oseba kolektivne organizacije, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

- (3) Z globo od 4.000 do 7.000 eurov se za prekršek kaznuje kolektivna organizacija, če:
- ne vodi evidenc (šesti in osmi odstavek 19. člena);
 - zbranih avtorskih honorarjev ter prihodkov, pridobljenih iz bančnih depozitov, ne vodi na ločenih računih za vsako vrsto avtorskih pravic posebej (prva alineja drugega odstavka 30. člena);
 - ne upošteva rokov v zvezi z delitvijo avtorskih honorarjev (34., 35. in 36. člen);
 - ne ravna v skladu z zahtevo pristojnega organa (prvi odstavek 70. člena);
 - ne posreduje v roku dokumentov (71. člen).

(4) Z globo 4.000 do 7.000 eurov se kaznuje tudi odgovorna oseba kolektivne organizacije, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

78. člen

(prekrški pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost)

(1) Z globo od 600 do 6.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- pristojni kolektivni organizacije ne pošlje v roku in obliki, določenima v tem zakonu ali skupnem sporazumu, podatkov o uporabi avtorskih del iz njenega repertoarja (prvi odstavek 48. člena);
- pristojni kolektivni organizaciji v roku ne pošlje sporedov vseh uporabljenih del ali, kadar to ni mogoče, drugih podatkov, potrebnih za izračun avtorskega honorarja (drugi odstavek 48. člena);
- pristojni kolektivni organizaciji enkrat mesečno ne pošlje in na svoji spletni strani javno ne objavi sporedov oddajanih avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije (tretji odstavek 48. člena);
- pristojni kolektivni organizaciji enkrat mesečno ne pošlje podatkov o uporabi avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije (četrti odstavek 48. člena);
- pristojni kolektivni organizaciji v roku ne pošlje podatkov, ki so potrebni za izračun dolžnega nadomestila, kot so vrsta in število prodanih izvirnikov, zavezanci in maloprodajna cena brez javnih dajatev (peti odstavek 48. člena);

- pristojni kolektivni organizaciji, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice do nadomestila iz 37. člena ZASP, ob koncu vsakega polletja ne pošlje podatkov o vrsti in številu prodanih ali uvoženih naprav za tonsko in vizualno snemanje, naprav za fotokopiranje, praznih nosilcev zvoka ali slike ter podatkov o prodanih fotokopijah, ki so potrebni za izračun dolžnega nadomestila (šesti odstavek 48. člena).

(2) Z globo od 600 do 3.000 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) obravnava po nujnem postopku, da se tako preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države.

Sprejem predloga zakona je potreben po nujnem postopku zato, ker se s prenosom Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU zamuja, rok za prenos je potekel 7. 6. 2021.

Republika Slovenija je 23. 7. 2021 v predsodnem postopku prejela uradni opomin Evropske komisije zaradi nenotifikacije predpisov za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v pravni red Republike Slovenije. Republika Slovenija je Evropsko komisijo prosila za odobritev dvomesečnega podaljšanja roka za odgovor na uradni opomin, da bi se lahko v dodatnem zaprosenem obdobju še bolj približali sprejemu vseh potrebnih ukrepov, s katerimi bodo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v celoti prenesene v pravni red Republike Slovenije. Evropska komisija je odobrila prošnjo za podaljšanje roka za odgovor na uradni opomin.

Republika Slovenija je v odgovoru na uradni opomin Evropsko komisijo obvestila o vseh ukrepih za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU ter pojasnila, da je bilo v skladu z načrtovanimi aktivnostmi Republike Slovenije na področju prava intelektualne lastnine predvideno, da bosta Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU v slovenski pravni red v celoti preneseni z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah ter Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Republika Slovenija je pojasnila, da je aktivnosti za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU začela že poleti 2019 ter je bilo prvotno načrtovano, da se spomladi 2020 opravijo vsa večja posvetovanja s strokovno in zainteresirano javnostjo, predloga zakonov pa naj bi posredovala Vladi Republike Slovenije v obravnavo jeseni 2020 s ciljem, da bi bila zakona sprejeta v Državnem zboru Republike Slovenije do konca leta 2020. Do zamika od načrtovane časovnice je prišlo zaradi:

- odpovedi javnih posvetov s strokovno in zainteresirano javnostjo zaradi razglasitve epidemije koronavirusa COVID-19 marca 2020;
- poglobljenih posvetovanj, ki jih je bilo treba opraviti v okviru javne razprave predlogov zakonov in so v večini potekali v pisni obliki, saj srečanja v živo v fizični obliki niso bila dovoljena;
- podaljšanega javnega posvetovanja in medresorskega usklajevanja, do česar je prišlo zaradi večjega števila zaprosil deležnikov za podaljšanje roka za oddajo pripomb;
- v času usklajevanja in po njem prejetega velikega števila obsežnih pripomb k predlogoma zakonov;
- aktivnosti v zvezi s pripravo izrednih ekonomskih ukrepov za boj proti negativnim ekonomskim posledicam epidemije koronavirusa COVID-19;
- aktivnosti v zvezi s predsedovanjem Republike Slovenije Svetu EU;
- seznanitve s Smernicami o 17. členu Direktive 2019/790/EU o avtorski pravici na enotnem digitalnem trgu, objavljenimi šele 4. 6. 2021.

Oba predloga zakonov sta bila nato v medresorskem usklajevanju in javni obravnavi od 24. 5. do 28. 6. 2021. Po preučitvi predlogov in pripomb vseh deležnikov iz medresorskega usklajevanja in

javne razprave sta se pripravila nova predloga zakonov, ki sta bila dana v drugo medresorsko usklajevanje in javno obravnavo od 1. do 13. 2. 2022 z namenom, da se oba predloga zakonov predložita v obravnavo na Vlado Republike Slovenije 18. 2. 2022. Zaradi več nasprotujočih si pripomb in predlogov različnih deležnikov iz javne obravnave kot tudi medresorskega usklajevanja, predloga zakonov nista bila predložena v obravnavo na Vlado Republike Slovenije do 18. 2. 2022, kot je to bilo načrtovano.

Zaradi zelo nasprotujočih si interesov različnih deležnikov ter s tem težav pri prenosu določb Direktive 2019/790/EU se je na pobudo Republike Slovenije sklical tudi sestanek z Evropsko komisijo. Ta je potekal 2. 3. 2022, kjer so se preko video konference sestali generalna direktorica Direktorata za notranji trg Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, direktorica Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino in generalni direktor DG Communications, Networks, Content and Technology Evropske komisije. Predstavnici Republike Slovenije sta pojasnili razloge za zamudo pri sprejemanju predlogov zakonov.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino sta dne 5. 1. 2022 organizirala tudi javni posvet z zainteresirano strokovno javnostjo z namenom, da deležniki izrazijo in izmenjajo mnenja glede predlogov in pripomb, ki so jih podali v času javne obravnave predlogov zakonov.

Ker ukrepi za prenos obeh navedenih direktiv do dne 19. 5. 2022 niso bili sprejeti, je Republika Slovenija v predhodnem postopku prejela obrazloženo mnenje Evropske komisije zaradi nenotifikacije predpisov za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v pravni red Republike Slovenije. Do 19. 7. 2022 mora zato Republika Slovenija sprejeti ukrepe za uskladitev z obrazloženim mnenjem ali pa v istem roku Evropsko komisijo zaprositi za podaljšanje roka za uskladitev z obrazloženim mnenjem. Prošnja za podaljšanje roka mora vsebovati realno in natančno časovnico sprejema teh ukrepov, osnutke ukrepov in zahtevke za uvrstitev teh ukrepov na dnevni red zakonodajne skupščine (t.j. na vladi sprejeto besedilo predloga zakona, poslano v obravnavo v državni zbor). V primeru odobritve navedene prošnje bi bil skrajni rok za sprejem vseh ukrepov za uskladitev z obrazloženim mnenjem 19. 10. 2022, kar pomeni, da bi do tega datuma morali stopiti v veljavo vsi zakonodajni akti, s katerimi se navedeni direktivi v celoti prenašata v slovenski pravni red, hkrati bi moral biti opravljen postopek notifikacije, ki se lahko izvede šele po objavi zakonskih aktov v Uradnem listu RS. Če Evropska komisija Republikli Sloveniji prošnje za podaljšanje roka za uskladitev z obrazloženim mnenjem ne odobri, rok za sprejem vseh ukrepov za uskladitev z obrazloženim mnenjem izteče že 19. 7. 2022. V primeru, da Republika Slovenija do tega datuma ne bo izvedla postopka notifikacije obeh navedenih direktiv, lahko Evropska komisija na Sodišču EU zoper Republiko Slovenijo vloži tožbo.

V skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU pa lahko Evropska komisija, če pred Sodiščem EU vloži tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti države članice glede obveščanja o ukrepih za prenos direktive, določi višino denarne kazni, ki naj jo država članica plača. Evropska komisija denarne kazni predlaga v skladu s sporočilom z dne 11. 11. 2010 o izvajanju tretjega odstavka 260. člena PDEU in s sporočilom Evropske komisije Pravo EU: z boljšo uporabo do boljših rezultatov (UL C št. 18, 19. 1. 2017, str. 10–20), s katerim je Evropska komisija uvedla nov pristop glede denarnih kazni v zadevah, ki jih Sodišču EU predloži na podlagi tretjega odstavka 260. člena PDEU. Če Evropska komisija zaradi nepravočasnega prenosa direktiv, sprejetih v skladu z zakonodajnim postopkom, zadevo predloži Sodišču EU, od Sodišča EU sistematično zahteva, naj poleg dnevne denarne kazni državi članici naloži še plačilo pavšalnega zneska. Čeprav torej država članica izpolni obveznosti v teku sodnega postopka, Evropska komisija ne umika več zadeve pred Sodiščem EU, kar pomeni, da Sodišče EU kljub izpolnitvi obveznosti države članice v sodbi državi članici naloži plačilo pavšalnega zneska, ki kaznuje državo članico za čas trajanja kršitve do njene odprave. Navedeno prakso Evropske komisije je Sodišče EU potrdilo že v več svojih sodbah, poleg sodbe v zadevi C-534/17, EK proti Belgiji iz julija 2019, je Sodišče EU julija 2020 izdalo še dve sodbi (v zadevi C-549/18, EK proti Romuniji, in v zadevi C-550/18, EK proti Irski), v katerih je prvič v skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU naložilo plačilo pavšalnega zneska zaradi nesprejema ukrepov in neobveščanja o ukrepih za prenos direktiv, sprejetih v skladu z zakonodajnim postopkom, v

nacionalni pravni red, navedeno sodno prakso pa je potrdilo še v nekaj nadaljnjih sodbah. To v praksi pomeni, da bo, če bo do vložitve tožb prišlo, Sodišče EU za vsako od navedenih direktiv zagotovo naložilo plačilo pavšalnega zneska kazni. Ob letu dni zamude pri prenosu direktive bi ob srednjem koeficientu resnosti kršitve 10 (na lestvici od 1 do 20) pavšalni znesek kazni za vsako od direktiv znašal okrog 564.000 EUR (dnevni znesek 1.545 EUR x 365 dni zamude).

Zaradi vsega navedenega je nujno, da se skrajšajo roki rednega zakonodajnega postopka, saj bo sicer izgubljena priložnost za čim hitrejši prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, Republiki Sloveniji pa grozi denarna kazen, ki bo vplivala na proračun Republike Slovenije.

Zaradi nastale opisane zamude pri prenosu Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU in opisanih postopkov pred Sodiščem EU, ki jih Evropska komisija lahko sproži, predlagamo, da se predlog zakona sprejme po nujnem postopku, da se tako preprečijo težko popravljive posledice za Republiko Slovenijo zaradi nepravočasnega prenosa Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU ter se Evropsko komisijo odvrne od tega, da bi zadevo predložila Sodišču EU, od Sodišča EU pa sistematično zahtevala, naj poleg dnevne denarne kazni državi članici naloži še plačilo pavšalnega zneska, ki kaznuje državo članico za čas trajanja kršitve do njene odprave, ter da bi se Republiki Sloveniji naložilo tudi stroške postopka pred Sodiščem EU in stroške Evropske komisije, kar bo vplivalo na proračun Republike Slovenije.

VI. PRILOGE

- osnutek Uredbe o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami
- MSP-test (za celovito presojo posledic na gospodarstvo, predvsem za mala in srednje velika podjetja, je pri pripravi vseh predlogov zakonov, z izjemo zakonov iz petega odstavka 8.b člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije, obvezna uporaba MSP-testa),

Na podlagi 68. člena Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16 in) izdaja Vlada Republike Slovenije

UREDBO

o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami

I. SPLOŠNA DOLOČBA

1. člen **(vsebina)**

(1) Ta uredba določa postopek mediacije v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami med kolektivno organizacijo, reprezentativnim združenjem uporabnikov, uporabnikom ali imetnikom pravic (v nadaljnjem besedilu: stranka) v primerih, določenih z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic in zakonom, ki ureja avtorsko in sorodne pravice (v nadaljnjem besedilu: zakon), stopnjo in vrsto izobrazbe, druga merila, ki jih mora izpolnjevati mediator za mediacijo po tej uredbi, ter nagrado za mediatorja.

(2) Izraz sporazum o mediaciji, uporabljen v tej uredbi, pomeni sporazum, s katerim se stranki dogovorita, da bosta z mediacijo reševali vse ali nekatere spore v zvezi z avtorsko in sorodnimi pravicami, ki so nastali ali utegnejo nastati med njima.

(3) Stranki lahko skleneta sporazum o mediaciji v obliki mediacijske klavzule, vključene v predhodno sklenjeno pogodbo ali sporazum, vključno s skupnim sporazumom, ki ga skleneta po določbah zakona, ali v obliki posebne pogodbe.

II. ZAČETEK POSTOPKA

2. člen **(predlog)**

(1) Postopek mediacije se začne z vložitvijo predloga za mediacijo (v nadaljnjem besedilu: predlog) pri Uradu Republike Slovenije za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: urad).

(2) Predlog vložita stranki sporazuma o mediaciji skupno ali ena izmed njih v zadostnem številu za urad, mediatorja in drugo stranko. Pristojni organ preveri ali predlog vsebuje vse pogoje za začetek mediacije.

(3) Predlog vsebuje:

- podatke o strankah sporazuma o mediaciji, ki omogočajo vzpostavitev stika z njima, kot so njihovi imeni oziroma firmi, poštna naslova, naslova elektronske pošte, številke telefona in osebna imena zakonitih zastopnikov in morebitnih pooblaščenцев strank;
- kratek opis spornega primera;

- kopijo sporazuma o mediaciji, razen v primerih, ko se lahko na podlagi zakona zahteva posredovanje mediatorja brez sporazuma o mediaciji.

(4) Urad pošlje predlog drugi stranki, razen če sta predlog vložili stranki sporazuma o mediaciji skupno ali če ne vsebuje podatkov, ki omogočajo vzpostavitev stika z drugo stranko. V tem primeru urad pozove stranko, ki je vložila predlog, naj ga ustrezno dopolni.

3. člen **(izbira mediatorja)**

(1) Če stranki še nista izbrali mediatorja, ju urad po prejemu predloga pozove, da najpozneje v 15 dneh po vložitvi predloga skupaj izbereta enega izmed mediatorjev s seznama mediatorjev, ki jih določi Vlada Republike Slovenije, in o tem obvestita urad. Če stranki v določenem roku uradu ne sporočita imena skupno izbranega mediatorja, se šteje, da mediacija ni uspela, o čemer urad obvesti obe stranki.

(2) Urad obvesti izbranega mediatorja o njegovem izboru in mu pošlje predlog.

III. MEDIACIJA

4. člen **(neodvisnost in nepristranskost mediatorja)**

(1) Mediator ne sme začeti mediacije ali že začete mediacije nadaljevati, dokler strankama ne razkrije vseh okoliščin, ki bi lahko vplivale na njegovo neodvisnost in nepristranskost oziroma bi lahko ustvarile vtis, da ni popolnoma nepristranski.

(2) Mediator mora strankama zagotoviti pošteno obravnavanje, pri čemer mora upoštevati vse okoliščine primera.

(3) Dolžnosti mediatorja iz prvega in drugega odstavka tega člena trajajo ves čas postopka.

5. člen **(postopek mediacije)**

(1) Če se stranki ne dogovorita o vodenju postopka mediacije, mediator vodi postopek tako, kot oceni za najprimerneje, upoštevaje okoliščine primera, izražene interese strank in potrebe po hitri rešitvi spora.

(2) Mediator lahko po posvetu s strankama določi rok, v katerem mu mora vsaka stranka predložiti svoje poročilo s kratkim opisom primera, svojimi zahtevami in razlogi zanje ter trenutnim stanjem primera. Stranka skupaj s poročilom pošlje podatke in gradivo, za katere oceni, da so potrebni za namene mediacije in zlasti za opredelitev spornih vprašanj.

(3) Mediator lahko kadar koli v postopku mediacije predlaga, da stranka predloži dodatne podatke in gradivo, za katere oceni, da bi lahko koristili mediaciji.

(4) Mediator določi kraj in čas sestankov s strankama, pri čemer se lahko ločeno srečuje in vzdržuje stike tudi z vsako posamezno stranko. Stranki imata lahko na sestankih z mediatorjem svoje zastopnike ali svetovalce.

6. člen **(predlog mediatorja)**

(1) Mediator lahko kadar koli strankama predlaga rešitev primera na način, ki ga oceni za ustreznega.

(2) Kadar mediator meni, da nekega primera ni mogoče rešiti z mediacijo, lahko strankama predlaga postopke ali načine, za katere meni, da bi ob upoštevanju okoliščin spora in poslovnih odnosov med strankama omogočili najučinkovitejšo in najcenejšo rešitev tega primera.

7. člen **(zaključek mediacije)**

Mediacija se zaključi z dnem:

- ko kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov skleneta skupni sporazum po določbah zakona;
- ko se sklene poravnava med strankama glede dela ali vseh spornih vprašanj;
- ko stranki dosežeta mirno rešitev spora, ki izvira iz ali je v zvezi s pogodbenim ali drugim pravnim razmerjem;
- ko je sklenjena pogodba po določbah zakona;
- ugotovitve mediatorja, da po njegovem mnenju nadaljevanje mediacije ne bi omogočilo rešitve primera;
- ko urad ali mediator prejme pisno izjavo stranke, da odstopa od sporazuma o mediaciji.

8. člen **(obvestilo mediatorja)**

Ko se mediacija zaključi, mediator pošlje strankama in uradu pisno obvestilo, v katerem navede datum zaključka in vrsto izida mediacije iz prejšnjega člena ter opiše njeno uspešnost.

IV. ZAUPNOST IN TAJNOST MEDIACIJE

9. člen **(zaupnost in tajnost mediacije)**

(1) Vsi, ki so vključeni v mediacijo, zlasti mediator, stranki ter njuni zastopniki in svetovalci, izvedenci, delavci urada in druge osebe, navzoče na sestankih strank z mediatorjem, morajo spoštovati zaupno naravo mediacije in ne smejo uporabiti ali razkriti tretji osebi nobenega podatka oziroma informacije, ki se nanaša na mediacijo ali je bila pridobljena med njo, razen če se stranki in mediator dogovorijo drugače. Ob zaključku mediacije vrnejo vsa poročila, dokumente in drugo gradivo stranki, ki jih je predložila, ne da bi zadržali njihove kopije, razen če se stranki dogovorita drugače.

(2) Mediator ne sme razkriti drugi stranki podatkov, gradiv ali drugih informacij brez izrecnega dovoljenja stranke, ki mu je podatke, gradivo ali druge informacije dala. Ta dolžnost traja ves čas postopka in po njegovem zaključku.

(3) O sestankih med strankama in mediatorjem se ne vodi zapisnik.

(4) Urad ne sme nikomur razkriti obstoja ali izida mediacije brez pisnega dovoljenja strank.

(5) Urad ohrani podatke o strankah, vsebini spornih vprašanj, ki so se reševala v mediaciji, in obvestilo mediatorja o uspešnosti oziroma neuspešnosti mediacije. Urad v letna poročila, ki jih objavlja v zvezi s svojo dejavnostjo, lahko vključi podatke o številu in izidu mediacij ter vsebini spornih vprašanj, ki so se reševala v mediaciji, pod pogojem, da ti podatki ne razkrijejo identitete strank ali posebnih okoliščin primera.

10. člen

(prepoved uporabe dejstev in dokazov)

(1) Mediator in stranki ne smejo, razen če se dogovorijo drugače, v sodnem ali katerem koli drugem postopku predlagati kot dokaz:

- dejstva, da je ena od strank predlagala mediacijo ali hotela sodelovati v njej;
- stališč, ki jih je stranka v postopku mediacije zagovarjala, in predlogov, ki jih je dala;
- izjav o dejstvih ali priznanj zahtev ali dejstev, izvedenih v postopku, če take izjave ali priznanja niso del doseženega sporazuma;
- č) predlogov, ki jih je v postopku mediacije oblikoval mediator;
- dejstva, da je ena od strank v postopku mediacije pokazala pripravljenost sprejeti predlog nasprotnе stranke;
- listin, ki so bile izdelane za potrebe postopka mediacije, ali listin, za katere se stranki v postopku mediacije dogovorita, da jih bosta uporabljali v katerem koli drugem postopku.

(2) Določba prejšnjega odstavka se uporablja ne glede na obliko informacije ali dokaza.

V. STROŠKI MEDIACIJE IN NAGRADA MEDIATORJA

11. člen

(stroški mediacije)

(1) Vsaka stranka nosi svoje stroške mediacije sama, razen če se stranki dogovorita drugače.

(2) Skupne stroške mediacije, ki vključujejo zlasti nagrado za mediatorja, potne stroške mediatorja in stroške, povezane s pridobivanjem izvedenskih mnenj, krijeta stranki v enakih delih, razen če se dogovorita drugače.

(3) Višino nagrade za mediatorja ter način in čas plačila skupnih stroškov iz prejšnjega odstavka določijo stranki in mediator po posvetu. Če v enem mesecu po imenovanju mediatorja mediator in stranki tega ne določijo, se šteje, da mediacija ni uspela, o čemer mediator obvesti urad in stranki.

12. člen

(predujem)

(1) Mediator, potem ko je izbran, lahko določi znesek predujma za skupne stroške mediacije, ki ga mora vsaka stranka položiti na račun, ki ga določi mediator.

(2) Če stranka v petnajstih dneh po drugem pisnem opominu mediatorja ne položi predujma, se šteje, da je mediacija zaključena. Mediator o tem pisno obvesti stranki in navede datum zaključka mediacije.

(3) Po zaključku mediacije mediator predloži strankama obračun nagrade in drugih skupnih stroškov mediacije in zneskov predujmov ter jima vrne ostanek oziroma zahteva plačilo manjkajočega zneska.

VI. POGOJI ZA MEDIATORJA IN SEZNAM MEDIATORJEV

13. člen

(pogoji za mediatorja)

(1) Mediator je lahko oseba z univerzitetno izobrazbo, ki je opravila najmanj 40-urni program usposabljanja iz mediacije, ima najmanj pet let delovnih izkušenj, znanje na področju avtorskega prava ter znanje slovenskega in najmanj enega tujega jezika.

(2) Urad v Uradnem listu Republike Slovenije objavi javni poziv, da kandidati za mediatorje vložijo prijavo pri uradu. Prijavi morajo priložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev za mediatorja.

(3) Seznam mediatorjev se objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za gospodarstvo in urada. Urad poskrbi, da se seznam mediatorjev sproti posodablja.

14. člen **(črtanje s seznama mediatorjev)**

Mediator se črta s seznama mediatorjev, če sam to zahteva ali v primeru njegove smrti. Urad sproti posodablja seznam.

VII. PREHODNA IN KONČNI DOLOČBI

15. člen **(seznam mediatorjev)**

Z dnem začetka veljavnosti te uredbe preneha veljati Sklep o določitvi seznama mediatorjev (Uradni list RS, št. 82/05 in 36/07), uporablja pa se do objave seznama mediatorjev iz tretjega odstavka 13. člena te uredbe.

16. člen **(prenehanje veljavnosti)**

Z dnem začetka veljavnosti te uredbe preneha veljati Uredba o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 56/17).

17. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne
EVA

Vlada Republike Slovenije

Dr. Robert Golob l.r.
Predsednik